

aantá-kwaasi

Ísu kwíyómpa'a irówana Áríku kae-kwáái aiyayaan-iyá'iyó. miráumai-ima maisuwéna maanáimbá agaimakáíye. Áánútunopa'o iyí-ámbá Yútaa-kwaasiti monor-áimbá isaná Ísuma marapá'á kunkáinka'a kwenáíyavai áraire sésa kwenká'á aráápamai kwémaen-amban-iyé. Áánútun-amanko Ísuna kwayó-kwáásíyé kwená aampa'ó kwégun-kwaasiye asirayámbá timúwasa Ísun-aaí aiva'á Yútaa-kwaasi Yérúsaremuva'o máyówai simátímúwasa mináíntávái áraire sésa kwenká'á aráápamai máyówai Yútaa-kwaasiti maravá'á ó'on-daopimpa'a kosimátímakaawe. minkákémbá évakarawai ó'om-baravaka'a Yútaa-kwaasiye ó'on-o'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Áríku mirán-áimbá agaimakáíye.

aantá-kwaasiti mayáímó mairáan-kwasai.

¹ Tíóvíráasiyo ívé-kwandaavimba moóra-kwasai sénaumpo isaaó. aiva-kwándááívímbá Áánútu Ísumba ai'marówana marapá'á kunkáin-ainkwara mayáímá kumbairáin-ainkwara aaimá siráin-ainkwara avumpimbá amápa'-mayaima mairáinkwara'a komaé tamae umái kwená mayái marapá'á ánásowana ² Áánútu kunairówana kwíyómpa'a iráin-ainkwara'a aiva-kwándááívímbá agaimakáunda isa'á ívé-kwandaavinkwara'a agaimaráúmpo isaaó. Ísu

kesí aantá-kwaasiye séna ítámakaiye. Ísu íma kwíyómpa'a irónka'a Áánútun-amankona asirayánkwará'á ména aantá-kwaasi kwená amáámba simátímakaiye. ³ Ísu pukáimpinkemba usásinena kae-kwáái aiyayaan-kanaama 40 kanaama moóra-mora-tawai paárukena kwenáúma kawe'á umái agaráátinkowasa awánésa sésa árai'a Ísu pukáimpinkemba usásinena máyáíye suwaná paárukenka'a Áánútu kwená kwaásimo kawááin-aimba simátíma'maena iráíye. ⁴ moóra-tawai torupésa toómbá kwénowana Ísu paaréna séna maanká'á Yérúsaremu-naopa'a íma tuwé'a úwoi mé'a kesivo kesimambá tíménaumnemo asiramái siráimba kwéamu'mare'a máyáanana úwoi tímíno. mináímbá á'a simátíme'a sé'a ⁵ Yóni nombá pétinkaraimbanivo sáwíyanka'a Áánútun-amanko kuména keinárawapimba anómba umátinkanivo amu'maré'a máéro Ísu siráíye.

Áánútu Ísumba kunairówana iráin-kwasai.

⁶ Óríve-omapa'a Ísuwe aantá-kwaasiye torupésa Ísumba áísaa esa sésa Ísóigoo ívéra Árómáani-kamaani-kwaasi ti'mátuwewa Ísareri-kwaasiya kawáá ínáyono suwaná ⁷ Ísu séna moóra-kanaamo tínimba ívéra'i. aánowa'iyo. Áánútu kwená imáyáavinkemba mirá íníye. kawe-kánáámó sáwí-kanaamo paárinimba Áánútu kwená imáyáavinkemba mirá íníye. mirán-kánáámó tínimba sáwíyan-aimbanivo ⁸ kemó sendá anón-aimbanivo isáaro. Áánútun-amankoma kentópa'a kúmínimba kwená asirayámbá

tirumpimbá anómba umátinkaina'a kesááigwara kentáváígwará'á simátíme'a Yérúsaremu-naopare Yútiyaa-ayampare Sámériyaa-ayampare amápar-ayampare kosimátíma'mae'a nááóro ⁹ Ísu simásuwowasa awánomba Áánútu Ísumba kunairówana ainánkó Ísumba káátaguwasá íma awánowana ¹⁰ Ísumo iyúmba kwíyómpa'a karátuwesa máyówasarai avekáán-umai kae-kwáásí kwayán-únánkwátói úmaesarai egwaa'á mésarai ¹¹ sésarai Káríri-ayampaken-kwaasiyono. íma kwíyómpa'a karátuwe'a máéro. awánaawanamo Áánútu kunairáísanamo kwíyómpa'o íyínten-umai ókwara'a miráumai kumíníye sirááíye.

Yútásina mayáírá'á usámairain-kwasai.

¹² mindárai simásúwóyasa aantá-kwaasi Óríve-omapa Yérúsaremu-naor-egwaar-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a koyauwerésa ¹³ máyón-daumpa'a ávúmayaataan-daumpa'a umésa miwímá Ísuna aantá-kwaasi moórá-morawai túwí'a Pítaawe Yóníye Yémésiye Éndaruwe Vírípiye Tómaásiye Pátóromuwe Mátíyuwe Árávíási ááninko áwí'a Yémésiye moóráwai kwemá Árómaani-kamaani-kwaasi tí'mátuwanae siráiwai áwí'a Sáímoniye moóráwai ó'on-Yemesi ááninko áwí'a Yútásiye miráumai-kwaasi aantá-kwaasi ¹⁴ tayorupontembá námúnaa seémáémbani. minkwáásíyónté évakar-inintone Ísumba anówawe Ísun-ává'awaawiye tayorupamáí mésa námúnaa seémáémbani.

15 námúnaa síma-sima kwéesa moóra-kanaama sáwíva-kwaasi 120 kwaasi Ísun-aaiyavesa áraire siráan-kwaasi tayorupamáí máyówana Pítaa usásinena simátimena séna 16-17 kesí kwaásiyono. naaóvá'á Áánútun-amankoma kentáá síkwá'náomba áwí'a Tévítimba simámena Yútási-aai súwana agaimakáimba póna mináímbá paáriniye. ááéma kentááyáváiyé Yútásintavaiye Ísu kesí mayáí máyáaro séna ításinkowata aantá-kwaasiti mayái-íta umáíya mairáundayaawe. naaémba Yútási tí'maena Ísunopa'a túwasa táto'mai áí'maesa ándávimba ánkaraawe. [18 Yútási misáwí-máyáígóná meéyámbá óntamba mairéna maramá meéyán-umasuwena mimbáravá'á ándáma uréna kweyááríka'a kwenanumarambá arátuwena ámú'a kuvánkaar-úwana ayánaruntomba marapátá kunturáiyé. 19 Yérúsaremuvaken-kwaasi isésa miwí tááivinkemba mimbárágó áwí'a Akeotaava'an-iye sésa kwántámai-kwí'a naae-máravá'án-iye siráawe.] 20 ánivo monor-ímó agaimakón-auvai-kwandaivimba Tévíti agaimaréna séna

kwená naambá tu'nambá isasá
 mimpímbá íma kwaási kwégwaewe
 agaimaréna séna moóráva'a agaimaréna séna
 kwená mayáír'á moóráwai usámayaniye
 agaimaréna sirónka'a póta 21-22 moóráwai
 Yútásina mayáír'á usámayaniwaimba avakáá-
 umaiya airánaundayaawe. Ísu Káráisitima
 pukáimpinkemba usásinkain-aimba kweséya
 tásáumai simátíma'maeta kónaunda póta

Yóni nombá kwévetinkowana Ísu mayáimá ááimba ásámai mayówata kuré-ire úmae kwénaaowananaya Áánútu Ísumba kunairówana kwíyómpa'a iyúwasa awánaraawaivinkemba moóráwaimba airáananaya kwemá Yútásimo tukáim-bayai usámayaniye Pítaa simásuwowasa ²³ isésa kae-kwáásí túwí'a tésa moóráwai kaumbo-kwí'á tamámakaawai moórá-awí'a Yósépi moórá-awí'a Paasapasí moórá-awí'a Yásátasi uwaná moóráwai áwí'a Mátáyáasi miráumai-kwaasirai túwí'a tamásuwesa ²⁴ námúnaa sésa Ísóigoo amápa-kwaasiti imáyáa awáné tirumbá tuwáné minkáé-kwáásívinkémbá nááwa Yútásina mayái aantá-kwaasiti mayáirá'á usámayaniyo. agaráásínkénata awánaano. ²⁵ Yútási kwená mayái ivátuwena puwéna kwená mayáígóná meéyámbá sáwí-marupa'a kunkáiyé sésa ²⁶ námúnaa simásuwesa kae-kwáásí túwí'a kae-kwándááivímbá agaimái anavéúmpímbá kuvé'makowana moóráwai moórá-kwandaai mósá mairéna awánómba Mátáyásiye sésa agaimakówana aantá-kwaasi sísamaivakemba moórá kumbaimái-kwaasivimba komayái mairáiyé.

2

Áánútun-amankoma kunkáin-kwasai.

¹ naaémba toómbá aká'mai Áánútuntavesa ísámai kaunánáe sésa torupaan-kánáámá túwasa Ísun-aaiyavesa áraire siráawai amápa'a mimbórá-náúmpá'á torupamá máyówana ² avekáán-úwana kwíyómpakemba anón-undaraamba torówasa kwéisowana

máyón-daumpa'a kuména móanoni'a úwana
³ iraronkáán-tántáá'á paáruena taaínkaar-
 umai moórá-mora-kwaasi tinepimpá'á kóyáwé
 úwana ⁴ Áánútun-amankoma tirumpimbá
 anómba umátinkowasa máyówana Áánútun-
 amankoma asirayámbá timúwasa ó'on-o'on-
 kwaasi tááivinkemba siráawe.

⁵ toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámai
 kaunánáe sésa torupaan-kánáá túntavesa
 Yútaa-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá márówai
 ó'on-o'om-baravakemba Yérúsaremu-naopa'a
 tayorupamáí máyówana ⁶ úndáraamba torónka'a
 isésa mindámbó kwáyopa'a tayorupowasá
 miwí tááivinkemba kwésuwasa isésa táátavai
 ésa ⁷ ávááraumai imáyáa ésa sésa kwésewai
 amápa'a Kárírivakewai mináímbá kwésewain-
 owe sésa ⁸ moórá-morawai sésa kesááivinken-
 aine simásaraawe. ⁹ kesáámá évaka'a
 Páátiyaa-maravakewaiya évaka'a Mítiyaa-
 maravakewaiya évaka'a Iramu-márávákéwáiyá
 évaka'a Mésópótemiyaa-maravakewaiya
 évaka'a Yútiyaa-maravakewaiya évaka'a
 Kápátósiyaa-maravakewaiya évaka'a Pontasi-
 márávákéwáiyá évaka'a Ésiyaa-maravakewaiya
¹⁰ évaka'a Vírísiyaa-maravakewaiye évaka'a
 Pámpíríyaa-maravakewaiya évaka'a Ísípi-
 maravakewaiya évaka'a Árípiyaa-maravakewaiya
 Sáíríni-maragona egwaakéwáiyá évaka'a
 Árómaa-naopakewaiya miráumai-naopakemba
 tayorupamáí méta ¹¹ Árómaa-naopakewaiya
 évaka'a Yútaa-kwaasiya évaka'a á'on-ampa'a
 tuwéta Yútaa-monor-ampata kwégwareta ánivo

évaka'a Kírítí-maravakewaiya évaka'a Árépiyaa-maravakewaiya tayorupamáí máyaunasaya Áánútu kawé'-má'yáí mairáin-aimba kwésesa moórá-morawai kesááivinkenta kwésewata kwéisaundayaawe sésa ¹² táátavai ésa ávááran-imayaa ésa iséise ésa sésa mintántáákóná ááimba náára ínío suwasá ¹³ évakarawai kwíráái sésa miwí uwoaó'-nómbá nésa uwoaó'á ésa ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba kwésewe siráawe.

Pítaa simátímakain-kwasai.

¹⁴ simásúwówana aantá-kwaasi 11 kwaasi usásinompimba Pítaa usásimbai ména torupamáí máyón-kwaasiyavena anónka'a simátimena séna kesí Yútaa-kwaasiyono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye ó'om-baravaken-Yútaa-kwaasiye maísáaro. Káririvakewai ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba kwésewaina ááimba simátimumpo ísáaro. ¹⁵ uwoaó'-nómbó nésa uwoaó'ó owémó kwéseмба minkwáásí íma uwoaó'á kwéowe. kwaasi no'wáamba uwoaó'-nómbá nésa uwoaó'á kwéovo ívé'a aaváyaavimba isasá minkwáásí íma uwoaó'á kwéowe. mintántáákóná ááimba maará ínío ¹⁶ naaóv'á Áánútun-ai simátímakowai áwí'a Yóweri agaimaréna siráin-aimba kwévaariye. maarán-áimbá agaimaréna séna

¹⁷ Áánútu séna naaén-kanaa maará ónaumne. kesimambó amáparawaimo timénaunda kentáanimbaare kentiyáámúmbaare kesáái avora'á simátimenaawe. kentí ívé-kwaasiye anónutan-kwaasiye kaaimbá awánanaawe. ¹⁸ árai'a minkánaár'á kesimambá kesí kwayór-ínínákwá'á timénaunda kesáái avora'á

simátimenaawe. ¹⁹ kwíyómpa'a marapá'á ó'on-o'om-bayai-awaame'a ónaunda naaegwára iragwára anón-umunkwara'a paáriniye. ²⁰ aaváúmá tunínana kwíyómba naaerírí'a váina'a mirámó ónaunda kesí ó'on-o'on-kanaa ságayan-kanaama paárinimba ²¹ kentávésamo Ísóigowemo síyawaima sáwí'o umáimo maíyampinkemba kawer-ámpá'á métinkanaumne Áánútu siráiyé

Yóweri agaimaréna siráiyé Pítaa mináimbá simásuwena ²² séna Ísareri-kwaasiyono. senda-áimbá ísáaro. Áánútuma Ísumba Násaretivakewaimba asirayámbá amúwana simámakaim-bayai maéna kawe'-má'yái ó'on-o'om-bayai-awaame'a uráimba keinárawapimba úmba awánaraawe. ²³ naaóvá'á Áánútu imáyáamo éna mirá-mira ónaumnemo siráínka'a pósa évakarawai Ísumba áí'mai keinárawa'a tímúwa'a tuvuwónáe sé'a sáwí-kwaasi tímúwasa áí'maesa taaira'á tuvúwúwana puwúmbanivo ²⁴ Áánútu pukáimpinkemba usásinankariye. pukéna marapá'á maígómá íma kanaán-umai tátorowana Áánútu Ísumba ayúrankowana pukáimpinkemba usásinkaiye. ²⁵ mindáyavena naaóvá'á kentáá síkwá'náo áwí'a Tévíti Ísun-aai agaimaréna séna

aasiyaasi Ísóigo kesé má'yáísa'a awánaraumne. kwemá sirávaimai má'yáimba pó'a íma sáwí-imayaa kwéune. ²⁶⁻²⁷ mindáyave'a kesirumbá kawe'á umái mé'a Áánútu áwí'a mósá kwémaraumne. púwón-

ayampa'a kesimambá íma másiyuwaniyone.
 kesirumbá ámakaundawaima ená
 kwayó-kwáásí únda po puképa'a
 íma másiyuwenana súma kaviráníye.
 mindáyave'a máyaunda pó'a imáyáa
 é'a púwóndavinkemba usásisinkaniye.
²⁸ púwíndavinkemba usásine mai'mai'a
 ínáyone séma kesé máyaanda póna
 kesirumbá kawe'á umái anómba ina'a
 ménaumne

Tévíti agaimaréna siráiyé Pítaa mináímbá
 simásuwena séna ²⁹ kesí kwaásiyono. kentáa
 síkwá'náo áwí'a Tévítin-aaí avora'á simátimunda
 kwemó agaimakáimba íma kwesávái siráiyé.
 kwemá puwúwasa utámakowana kwená
 maravaraambá á'a awánaraamba póna
 agaimarómba íma kwesávái siráiyé. ³⁰ naaóvá'á
 Áánútu séna Tévítimo kawááná'ó ménamo
 uráintemba moórawai minákúmpákéwái
 anondára'a kawááná'á méniye Áánútu siráimba
 Tévíti Áánútun-aaí simátímakaiwai póna kwemá
 séna Áánútu siráin-aimba árai'a paáriniye Tévíti
 siráiyé. ³¹ Tévíti Áánútumo naaémbo ínín-imayaa
 éna séna Áánútumo usásinkaiwaima Káráisiti
 kwemá puwíndavinkemba usásinaniye súntavena
 séna

pukén-ayampa'a íma máuwainana

áuma kaviráníye

Tévíti súmba ³² mindá Ísuntavena siráiyé. ánivo
 Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankowata
 áta awánaraundayaawe. ³³ Áánútu kunái'maena
 anón-kwaasi póna ayáánúrappa'a asirayán-

áyámpá'á móankena kwenamambá ámakaiye.
avowámó árai'a kesimambá aménaumnemo
siráimba ámakaisana kwenamambá kembá
símakaimba kwéise'a kwésuwane'a kwéowe
Pítaa mináimbá simásuwena séna ³⁴ Tévití ima
kwíyómpa'a iráiwai séna

kesí Ísóigontavena séna Áánútu séna
kesiyáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á
mara'á ména'a ³⁵ ená namuro-kwáásí
usáyaaitaanasá miwí ánásanaaowe Tévití
siráiyé. kwemá ima kwíyómpa'a iráiwai
póna kwesávái ima siráiyé.

³⁶ ánivo keinárawa'a taaira'á tuvúkáawaintavena
Áánútu séna kemá usásinankaundawai Káráísiti
éna Ísóigoma iyémá Áánútu siráimba pósa
Ísareri-kwaasi amáparawai kawé'á umái isáaro
Pítaa simásuwowasa ³⁷ isómbe tirumbá umbái
tówasa Pítaawe aantá-kwaasiyavaiye sésa sáwí'a
uráumpo nóra ónaunanayaawa síiyó suwaná
³⁸ Pítaa séna keinárawa'a moórá-morawai
amáparawai misáwí-ímáyáá tínaaemba umáme'a
Áánútunopa'a té'a Ísu Káráísitintave'a isámai
nombá péráaro. mindáyavena kentí sáwí-
imayaa maitiyuwéna Áánútun-amankomba úwoi
timíníye. ³⁹ Áánútu kesópa'a terómó sendawáimá
kesimambá timénaumne Áánútu siráimba pósa
keinárawatavaiye kentíráá'matavaiye ó'on-
o'om-baravakewaiyavaiye asirayán-áimbá siráiyé
Pítaa siráiyé.

⁴⁰ Pítaa simásuwena ó'on-o'on-ainkwará
kawer-áinkwárá'á simásuwena égési umái
símatiména séna ívé'o sáwí-kwaasi méwaimo
é'a sáwí-meyamba mayánááowe. kemá ívé'a

sáwí-ampa'a tuwé'a pó'a íma sáwí-meyamba mayánááowe Pítaa súwasa ⁴¹ sáwíva-kwaasi isésa kwenááiyavesa áraire sésa nombá kwéveresa mitáwai sáwíva-kwaasi 3,000 kwaasi Ísun-aaiyavesa árairemo suwasá Ísuna kwaasi sáwíva-kwaasi-i'a ésa ⁴² torupamáí maivá'á iyésa aantá-kwaasi Ísun-aai simátíma'mae kwáávantan-úmaesa kwéiyesa moórá-mora-umai-kwaasi kwétuwa'naa-esa Ísuntavesa isámai aráá-tomba kwénesa námúnaa sinté iráawe.

⁴³ námúnaa sinté iyésa mirámó umbá aantá-kwaasi kawe'-má'yái ó'on-o'om-bayaima kwémayowasa pósa amáparawai táátavai uwasá ⁴⁴ Ísun-aaiyavesa áraire suwái mimbórá-ímáyáá kwéesa torupanté kwéiyesa imáyáa ésa kentáásí náaindaamba amáparawainein-iyé sésa ⁴⁵ miwítí maramá miwítí náaindaamba ó'on-kwaasi tímésa óntamba mairésa taaínkaar-umai ímo makón-kwaasi timatuwesa ⁴⁶ aasiyaasi-táwai Yútaa-kwaasiti anóm-bono'-naumpa'a Áánútuntavesa isámai torupanté kwéiyesa ó'on-o'owiti naaúmpa'a komésa Ísuntavesa isámai aráá-tomba kwénesa tirumbá kawe'á umái mésa toómbá taaínkaar-umai kwétimesa nésa ⁴⁷ Áánútu áwí'a mósá marówasa amáparawai tuwánésa miwíyávésa kawe'á kwéowe suwaná aasiyaasi-táwai Ísóigo évakarawai sáwí'o umáimo máyómpinkemba kawer-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaiyavesa áraire suwáiyé torupamáí méraawe.

Pítaa aísamaima kawé'á umánkarain-kwasai.

1-2 moórá-kwaasi anówa maránkarompinkemba aísamaima pukurón-kwaasi máyowasa aasiyaasi-táwai áí'maesa anóm-bono'-nankona ontará'á áwí'a kawer-óntará'á móankarowana ména anóm-bono'-naumpa'o iyún-kwaasiyavena óntantavai inaaínaaí sún-kwaasi máyonka'a anóm-bono'-naumpa'a Pítaae Yóniye iyúyana aaváúmá toraétáapa'a kúwasa námúnaa kwésen-kanaara'a iyúyana ³ tuwánéna séna óntamba símekaiyo súwasarai ⁴ túramba kararésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵ siméyááoiye-imayaa éna tuwánówana ⁶ Pítaa séna íma óntamba makáumpo Ísuna asirayándéí kawé'á umánkanaumne. Ísu Káraísitima Násáretivakewaina asirayámbá kwáyáintave'a sé'a usásine naauwó sune Pítaa séna ⁷ ayáánúrapa'a táto'mai usásinankowana aísamba aísána kawé'á úwana ⁸ usásinkwena tokávara taúvaraa'a éna aamoí éna Áánútu áwí'a mósá kwémarena mindáraiye anóm-bono'-naumpa'a ⁹ kweyááríka'a marapá'á iyéna Áánútu áwí'a mósá marówasa amáparawai awánéna ¹⁰ sésa miwá aasiyaasi-táwai anóm-bono'-nankona kawer-óntará'á ména óntan-inaai síma-sima'a indá'an-iye sésa táátavai ésa kweyááríka'a marapá'á kwéiyuntavesa tiyáámba tuvimpín-ésa táátavai uráawe.

Pítaa simátímakain-kwasai.

¹¹ kweyááríka'a kwéiyena aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á tátorowasa amáparawai táátavai ésa miwítópa'a tóyo ésa anóm-bono'-naumpa'a Sórómoni áúgwimai úmakopa'a tóyo uwaná

12 Pítáa tuwánéna séna Ísareri-kwaasiyono. mintántáátávái íma táá'a kaíno. íma túramba kenkáí aráá'a sivuwóro. íma kenkáísí asirayánkó kawe'á umái arupí umái mékai kwéuvo 13 Áánútuna asirayánkó mirá kwéisana minkwáásí kweyáárika'a kwénaaiye. mirá uráintavai Áánútu Ísu áwí'a mósá maréna kentáá síkwá'ná Ááváramu Áísákaa Yákópo miwítí Ísóigoma kwená kwayó'nákó áwí'a Ísumba póna mósá makáíye. ánivo Ísumba áí'mae'a Áróamáani-kamaani-kawaanako áwí'a Páírátinopa'a máánkarowana Páírátí séna ayúrankanae súwa'a a'áo siráawe. 14 kawekwáásí arupí umái máyon-kwaasiyave'a a'áo sé'a moórá-kwaasi inkamúwana puwúwasa ándáva'a áúkon-kwaasiyave'a ayúrankaao siráawe. 15 mirá uráantave'a aúináí'a umái maí'mai'a ónááowaina ááin-kwaasi kemá tuvúwana pukáimpinkemba Áánútu usásinankowakai awánarauye. 16 awánarauyawai Ísuna asirayánkó aísamaima pukón-kwaasi kawe'á umánkaraiye. Ísuna asirayántávéna áraire siráimba isaná minkwáásí kawe'á umái kwénaaisa'a kwéawanaawe Pítáa siráíye.

17 Pítáa mináímbá simásuwena séna keinárawate kentí kawáánárawate íma awánamai Ísumba kawer-uré'a tuvukáawe. 18 naaóvá'á Áánútu kwenáái simátímakowaiyavena séna simátíme'a sé'a kemó usásinankaundawaimba sáwí'a umánkanaqowe Áánútu siráínka'a póna keinárawa'o Ísumbo uráamba mináímbá paáruraiye. 19 mindáyave'a kentí sáwí-imayaa tínaaemba umásuwe'a Áánútunopa'a tíyana

póna Áánútu kentí sáwí-imayaa maitiyuwáníye.
²⁰ moórá-mora-tawai Ísóigo kwená asirayámbá timína'a kwesé ménaaontave'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Áánútunopa'a teró. Áánútuma túwa'naa ínkwáe séna usásinankaiwaimba Ísumba ai'maráínana kumíníntave'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Áánútunopa'a teró.
²¹ Ísu kwíyómpa'a umáyáimba póna naaén-kanaamo éna amápa-tantaa'a aúnaí'o índatawai ókwara'a marapá'á kumíníye. naaóvá'á Áánútu mináímbá simátimuwasa Áánútun-aaí isón-kwaasi kawe-kwáásí isésa simátímakaawe.
²² Áánútun-aaí simátímakowai áwí'a Mósesi séna Áánútu kentí Ísóigo kembá kesí mayáí mayaaó séna si'mákainten-umai Áánútun-aaímo simátiminiwaimba keándárakemba moóráwaimba ai'maráínana kwenáái simátíminasa isánááowe. ²³ ímo isáiyawaimo éna Áánútu kwená kwaásivinkemba tí'maena moóráva'o tɪnkáindawai ánásanaaowe Mósesi siráíye. ²⁴ Áánútun-aaí simátímakowai áwí'a Sámúwéri kwemá simátímakonka'a naaén-kwaasi simátímíntemba mai-simátíma'maesa iyémáyáamba kwévaariye. ²⁵ naaóvá'á Áánútu kentáá síkwá'ná áwí'a Ááváramuntavena séna enándáraken-kwaasiyavena amápa'-maravakwaasi kawe'á umátɪnkanaumne Áánútu asiramái siráíye. Ááváramun-andaraken-kwaasi owaná póna keinárawatavena Áánútu mináímbá asiramái siráíye. ²⁶ miráumai Áánútu Ísuntavena kesí mayáí mayaaó séna ai'marówana keinárawapimba kunkáíye. amáparawai

kentí sáwí-imayaa tínaaemba umásuwaiyana aiva'á keinárawa'a kawé'á umátinkanintavena keinárawapimba kunkáiyé Pítaa Ísareri-kwaasiyavena simátímakaiye.

4

Pítaante Yóninte aavimbá maitínkaraan-kwasai.

¹ anóm-bono'-naumpa'a Pítaae Yóniye kwésimatimuyasa tóyo ésa mono'-má'yái-kwáásiyé mono'-nánká'ó kárákwirawaiye Sátúsimonor-aimbo sun-kwáásiyé tóyo ésa ² miwí táái taisésa áwáá'a suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkemba usásinkain-aimba simátímúyasa úwoi-kwaasi isésa sésa Ísu pukáimpinkemba usásinkaintavesa amápa-kwaasi pukémpinkemba usásinanaaowe suwasá mináimbá isésa kamparé sésa áwáá'a kwésesa ³ mindárai tátoresá sésa eénáimba póta aaváyaavimba aavimbá maitinkánaumne sésa kawáá-kwáásí ándáva'a tínkómbanivo ⁴ úwoi-kwaasi sáwíva'a 5,000 kwaasi mindárai tááiyavesa árairema siráawe.

⁵ aaváyaavimba aavimbá maitinkánaumne sésa kwáúmba aaváyaavimba Yérúsaremu-naopa'a Yútaa-kawaa-kwaasiye anón-kwaasiye amáámba sun-kwáásiyé miráumai-kwaasi miwí táái isánáe sésa torupésa ⁶ aiva'-mónó-káwáánákó áwí'a Ánásiye kwená akún-ándá-kwáásiyé Káyavaasiye Yóniye Arekesándaawe torupamá mésa ⁷ Pítaante Yóninte tááyowasarai miwítópa'a tuyasá tísaa esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááiyo. nááwana asirayáná keináraivimba kwáyáintavaiya kawé'á umánkaraaiyo. nááwa

áwíra tékai kawe'á umánkaraaiyo suwaná
 8 Áánútun-amankoma kwempímbá anómba
 umánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-kwaasiye
 anón-kwaasiye ísáaro. 9 aísamaimo pukáin-kwaasi
 kawe'á umánkaraundayave'a kwésisaa-owe. nóra
 séra kawe'ó umánkaraundayave'a kwésisaa-
 owe. 10 avora'á simátíménda keinárawate
 amápar-Isareri-kwaasiye ísáaro. Ísu Káráisitima
 Násáretivakewaimba taaira'á tuvúwówana
 Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraiwaimba
 kwenáwíka'a súyana kwená asirayánkó
 minkwáásí kawe'á umánkáísana keinárawapimba
 kawe'á umái máyáísa'a kwéawanaawe.
 11 Áánútun-aaí aúváí-kwandaavimba Ísun-aaí
 agaimaréna séna

óntan-damba on-kwáásí moórá-ontantavesa
 sáwí'a kwéiye sésa maisukáawe. aáno
 minóntánkó ávonkaamba uráiyé

mináímbá Ísuntavena agaimaréna
 siráiyé. 12 kwewé su'mai sáwí'o
 umáímo máyáampinkemba kawer-ámpátá
 mésinkanintaawe. Áánútu séna kwenáwíkare
 su'mai kwená asirayánkówé su'mai kwaási
 sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á
 métinkaniye Pítaa siráiyé.

13 Pítaa mináímbá kwésimatimena Pítaae Yóniye
 íma táá'a kwégowasarai asiramái simátímúyasa
 minkáwáá-kwáásí tuwánésa táátavai ésa
 mindárimo úwoi-kwaasirai ímo aúváívimbo
 awánaroyawaiyavesa pósa táátavai ésa sésa
 Ísuwe kwénaauyantavesarai mirá kwéoiye sésa
 14 awánomba Pítaante Yóninteyopa'a aísamaima

kawe'á umánkaron-kwaasi máyowasa awánésa mindáramo simátimenaon-aintavesa avakáá uwááesa ivátiyuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-kwáásí iséise esa sésa ¹⁶ mindáraiye nóra ónaumno. ó'ombayai kawe'-máyaímá mairááyamba pósa Yérúsaremuven-kwaasi amápa'a isáamba póta íma kamparéyá sénaundayaanivo ¹⁷ ó'on-ó'on-daopaken-kwaasi íma isánááontaveta mindáraiaveta simátimeta séta Ísu áwíka'a íma simátímékaiyo sénaundayaaniye sésa ¹⁸ tááyowasarai iyúyasa sésa Ísun-aaí íma simátímékaiyo. Ísu áwí'a íma taakaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae Yóniye sésarai kemó mirá simásinkaiyakaimo Áánútun-aaímo tuwékaimo Áánútu aúrampimba kawerá íníya ke mináímbá ókwará'a isáaro. ²⁰ keiráímá awárauyan-tantaa ísarauyan-tantaa'a íma tuwáyauvo úwoi simátimeyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-kwáásí ó'onkwará'a asiramái simátímatuwesa sésa ániyo úwoi kárúwaakaiyo sirá. aísamaima kawe'á umánkaron-kwaasi kae-kwáái aiyayaan-ira'a 40 ira'a íma kweyááríka'a kwénaauwasarai kawe'á umánkóyasa úwoi-kwaasi isésa Áánútu áwí'a mósá maróntavesa mindárai íma tínkamesa úwoi kárúwaakaiyo siráawe.

asiramái ménaumne sésa námúnaa siráan-kwasai.

²³ kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí kwaásitopa'a tésarai mono-káwáá-kwáásiyé anón-kwaasiye simátímakaan-aimba másimátímúyasa ²⁴ isésa Áánútumpa'a

námúnaa sésa Ísóigoo kwíyómba maramá uwí-nómbá tarórumarena miwán-arumpimba tarórumaraanda-yantaakakwara'a kwégawaa-one. ²⁵ naaóvá'á emá sunaná enamankómá ená kwayó-kwáási kentáá síkwá'náomba Tévítimba kusimámuwana agaimaréna maará séna

nóintavai ó'om-baravakewai áwáá'a sésa
 nóintavai áamáyu-aimba suwááesa
 áúkaawe. ²⁶ ó'om-baravaken-kawaa-kwaasi
 tokwaa úmae tayorupésa Ísóigonte kwemó
 usásinkaiwainte áái'a tiyamátinkanae
 siráawe

mináímbá Tévíti agaimaréna siráíye. ²⁷ mináímbá
 paárúwasa Yérúsaremu-naopa'a Érótiye Póntiyasi
 Páírátíye ó'onkaa-kwaasiye Ísareri-kwaasiye
 torupésa Ísuna áamáyu-aimba sésa emó
 usásinankaandawaimba ená kawe-kwáyó-
 kwáási Ísuntavesa áamáyu-aimba siráawe.
²⁸ naaóvá'ó emó mirá ónááowemo siráanda
 pósa torupésa mirá uráawe. emó ímo
 mirá ónááowemo siráandarakai íma Ísumba
 tuvúkáasino. ²⁹ Ísóigoo mono-káwáá-kwáási
 tááimo simáímo káráraamba ísaraanda po
 súwa'naa ínáyonda póta íma inkaiséta enáái
 úwoi asiramái simátimenaundayaawe. ³⁰ ená
 asirayámbá símínata tí'o índa-kwaasiya
 asóvamatinkavata konó. ená kawe-kwáyó-
 kwáásígó áwí'a Ísuwe súnanaya kwená asirayánkó
 ó'on-o'om-bayaima kawe'-máayáímá paáriniye
³¹ námúnaa simásúwówana torupamáí máyón-
 daumpa'a toraa'náára'a úwana Áánútun-
 amankoma miwívímbá anómba umátinkowasa

Áánútun-aaí asiramái simátíma'mae kuráawe.

náaindaamba moórá-mora umátímakaan-kwasai.

³² Ísuna aampa'á kwéguwai mimbórá-ímáyáá kwéesa mésa kentí náaindaantavesa íma kendéi kendeiye kwésesa úwoi moórá-mora-umai tíma'maesa kuwasá ³³ aantá-kwaasi ávááraumai asirayánkwará'á mésa Ísu pukáimpinkemba usásinkain-aimba asiramái simátíma'maesa kwégwesa Áánútu aantá-kwaasi túwa'naa úntavesa kawe'-má'yái maimaé kwéguwasa ³⁴⁻³⁵ Ísuna aampa'á kwéguwai maramá naambá makówai ó'on-kwaasi kwétimesa óntamba mairésa aantá-kwaasi tímúwasa taaínkaar-umai íma makón-kwaasi tímakaamba pósa Ísuna aampa'á kwéguwai amápa-tantaa'a íma aáváán-túwówana ³⁶⁻³⁷ moóráwai áwí'a Yósépi póna kwegwára'á mirá éna moórá-marama ó'on-kwaasigomba aména óntamba mairéna aantá-kwaasi tíména kwemá Árívái-andarakewai Sáíparasi-ayampakemba tamáyowasa aantá-kwaasi moórá áwí'a simámesa Kíríki tááivinkemba Páánápáasiye sésa kwántámai-kwi'a tirávayaina'a iyémó suwáímá minóntámbá tímakaiye.

5

Ánánáesinte Sáváeraantei kwaasái.

¹ Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai moóráwai áwí'a Ánánáesi awainínkó áwí'a Sáváerae mésarai moórá-marama ó'on-kwaasi kwétimesarai óntamba mairésarai ² taaínayauyo-aimba awainínkómbá simámuwana mirá ínnyone súwana minóntámbá taaínkaar-urena évaka'a

kwesávái maéna évaka'a maimaéna aantá-kwaasi mói tiména kampa'á séna amápa'a timúne súwana ³ Pítaa séna Ánánáesiyo Sáátáánigo áísaa umai isánáe sintávái owé se mararákén-óntámbá amápa'a timúne siráanda Ánútun-amankomba kampa'á simáukaane. ⁴ mimbáramá ená maramá isa tuwé óntamba mairé ená óntamba isa évaka'a timé íma sáwí'a éma mararákén-óntámbá évaka'a timúne íma sénda amápa'a timúne séndama sáwí'a ómpo íma kwaásiye su'mai kampa'á simátíyukaampo Ánútun-amankomba kampa'á simáukaane Pítaa súwana ⁵ Ánánáesi iséna pu'maéna tuvamúwasa mináímbá ísaraan-kwaasi ávááraumai táátavai uwasá ⁶ ívé-kwaasi tésa puwúmba taasáúmaesa maimaésa máutaraawe.

⁷ máutaawana awainínkó sáwíyanka'a ména awaikómó puwún-aimba íma ísarena Pítaa-iyaitopa'a túwana ⁸ Pítaa séna keináraití mararákén-óntámbá amápara símakaiyo súwana minínínkó séna owé amápa'an-iye kampa'á súwana ⁹ Pítaa séna enawaikóe esé mimbórá-ímáyáá ékai Ísóigon-amankomba kampa'á simáu'mai awánayae sirááiye. enawai'ó mágwéutaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaaowe Pítaa súwana ¹⁰ pu'maéna Pítaa aísamaivimba tuvamúwasa ívé-kwaasi tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaikómbó utamánkópa'a máutowasa ¹¹ Ísóigona kwaásiye ó'on-kwaasiye isésa táátavai uráawe.

ó'on-o'om-bayai kawe'-má'yáígoná kwaasái.

¹² aantá-kwaasi kwaási túranka'a ó'on-o'om-bayai kawe'-má'yáímá maimaésa íyúwasa Ísuna

aampa'á kwéguwai anóm-bono'-namba Sórómoni áúgwimai úmakopa'a aasiyaaí torupamáí kwémauwasa ¹³⁻¹⁴ ó'on-o'on-akwa'a sáwíva'a Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa miwisé torupamáí maémaémbanivo ó'on-kwaasi tuwánésa sésa kawe-kwáásín-owe sésa táátavai ésa íma miwisé torupamáí máyówasa ¹⁵ aantá-kwaasimo uráamba isésa tí'o ún-kwaasi tuvaipímbá taagwiya'maésa naambáru'a mátinkesa sésa Pítaa kwénaaena amankó'naanko taaugwétáínasa asóvaigwae suwasá ¹⁶ ó'on-o'on-daopakemba tí'o ún-kwaasigwara tirumpimbá taraváá-kwámbá máyon-kwaasigwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Áánútu Pítaamba áwa'naa úwasa amápa'a asóvasaraawe.

kawáá-kwáási aantá-kwaasi sáwí'a umátínkaraan-kwasai.

¹⁷ mirá kwéuwana aiva'-mónó-káwáánákóe kwená kwaási Sátúsi-monor-aimbo sun-kwáásíyé sésa amáparawai íma kentáásiraaima kwaráavo aantá-kwaasi tirááíma kwaráawe sésa tíyántavai ésa ¹⁸ táto'mai ándáva'a tiyúwówana ¹⁹ mindó'wáámbá kwáúnka'a Ísóigona kwayó'nákó kwíyómpakendako ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a móruntinkena séna ²⁰ anóm-bono'-naumpa'a umé'a aúná-amba kwaási kawe'á umái maí'mai'a ónááon-ankona ááimba usimátíméro súwasa ²¹ isésa irataró'a anóm-bono'-naumpa'a umésa mináímbá simátímakaawe.

anóm-bono'-naumpa'a moóráva'a kwésimatimuwasa moóráva'a aiva'-mónó-káwáánákóe kwená kwaásiye tésa ándá-kwaasi táái isánáe sésa Ísareri-anon-kwaasi tááyowasa

tésa mono'-nánkár-í-kwáásíyávésa sésa aantá-kwaasi ándáva'a máyáavo kotí'mae'a teró suwasá ²² kumbá íma máyówasa koyauwerésa tésa sésa ²³ ándá-namba ontamá umásuwesa i-kwáási ontará'á máyáawata onta tisuwéta awánáundaya íma máyáawata úne suwasá ²⁴ mono-káwáá-kwáásíyé mono'-nánká'ó kárakwirowaiye isésa táátavai ésa sésa mindá nóraya ónaundaya'iyó simásuwesa sáwívar-imayaa kwéuwana ²⁵ moórawai téna séna ándáva'a mátiyukaan-kwaasi anóm-bono'-naumpa'a mésa kwésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa ²⁶ mono'-nánká'ó kárakwirowaiye kwembó áwa'naa un-kwáásíyé kotí'maesa kwempa'á tésa sésa úwoi-kwaasi miwí táái isésa sínkamovo sésa kwempa'á ²⁷ tí'maesa aaimó isái-kwáásitópa'a mátínkówana aiva'-mónó-káwáánákó ²⁸ séna á'a simátimeta séta minkwáásígón-áái kwenáwíka'a íma simátíma'mae'a koróyá siráundaya isa'á á'a simátíméwasa Yérúsaremuvakén-kwaasi amápa'a isáyaraawa'a ke kampa-kúvimbá sinkéta minkwáási tuvúkáawe kwésewe aiva'-mónó-káwáánákó súwasa ²⁹ Pítaa-iyai ó'on-aanta-kwaasiyonkwara'a sésa Áánútun-aai aivar-áínkómá póna kwaási tááigomba usáyaaitaraimba póta kentááiya íya iséta Áánútun-aaiya iséta miráyá ónaumne. ³⁰ keinárawa'a Ísumba taaira'á inkámúwana puwúwana kentáá síkwá'náona Ísóigo Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankena ³¹ séna anón-kwaasi póna sáwí'ó umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye séna ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á móankena Ísareri-kwaasi kentí sáwí-

imayaa tuwé'a Áánútunopa'a tíyana kentí sáwí-
 imayaa maitiyuwáníye séna Áánútu Ísumba
 pukáimpinkemba usásinankena ayáánúrappa'a
 asirayán-áyámpá'á móankaraiye. ³² mináímbá
 iséta kawé'á umáíya kwésimatimunanya
 Áánútun-amanko mináímbá kawé'á umái
 kwésimatimiye. Áánútuma kwenáái isámai
 kawe'á kwéowai kwenamambá kwétimisana
 Áánútun-amanko mináímbá kwésimatimiye
 aantá-kwaasi siráawe.

³³ simásúwówasa aaimó isái-kwáásí isésa
 tirumbá sáwíte úwasa tínkamona-e-imayaa uwaná
³⁴ miwítí avumpinkémbá moórawai usásinena
 ámáán-kawaa-kwaasigo áwí'a Kámérieri kwemá
 usásinena miwí táái káráyuwena kwemá
 Áánútun-aaí aúvái-kwandaavinkemba aasiyaasí
 simáti simati kwéuwasa kwenáwí'a mósá
 makáawai kwemá usásinena aantá-kwaasiyavena
 séna sáwíyanka'a máápa'a kumónááowe
 súwasa máápa'a kúmúwana ³⁵ séna Ísareri-
 kwaasiyono. minkwáásíyávái mirá ónáemo
 síyamba kakaariyá íma mirá é'a isáíyuwe'a mirán-
 oro. ³⁶ ááéma moórawai áwí'a Tiutaásí usásinena
 séna anón-kwaasi únda pó'a kesirááíye sé'a
 kwaránááowe súwasa sáwíva-kwaasi 400 kwaasi
 kwarówana moórawai Tiutaásímbá tuvuwúwana
 puwúwasa kwembó kwa'maésamo nááún-
 kwaasi kóyáwé ésa kwená mayái ivátukaawe.
³⁷ minkákémbá túwí'o aawásó-tawai moórawai
 Káririvakewai áwí'a Yútási usásinena tááyowasa
 sáwíva-kwaasi kwenarááíma kwa'maésa
 kwéguwana moórawai tuvuwúwana puwúwasa
 kwembó kwa'maésamo nááún-kwaasi kóyáwé

umáguraawe. ³⁸ mindáyavai imáyáa é'a minkwáásiyómbá íma ándáva'a mátiyuwe'a tiyúwéwasa máéro. miwítí mayáígóná ááimbo marará-kwáásítí imáyáavinkembo énamo éna ánásaniye. ³⁹ miwítí mayáígóná ááimbo Áánútuna imáyáavinkembo ína'o é'a íma kanaán-umai karánááovo úwoi kwaikwai'a íniye. Áánútumpakembo ína'o é'a minkwáási sáwí'o umátinke'o é'a Áánútunkwara'a sáwí'a umánkanaaowe Kámérieri súwasa aaimó isái-kwáási isésa kwenááiyavesa owé sésa ⁴⁰ aantá-kwaasi tááyowasa íyúwasa túwíruku'a nésa asiramái sésa Ísun-aaí kwená asirayámbá íma simátíméro sésa ti'mákaawe.

⁴¹ ti'márówasa kwéesa tigaeyávái uráasina Áánútu imáyáa timúwana tirunkó kawe'á úwasa sésa Áánútu asirayámbá símakaisata Ísuntaveta asiramáíya máyaundaya pósa sí'o iní'a umásínkáantaanivo sirunkó kawetá isatá máyaumne aantá-kwaasi simásuwesa ⁴² aasiyaasi-táwai anóm-bono'-naumpa'a kwaásiti naúmpimpa'a Ísuna áséi-kwasai simátíma'maesa kwénaaesa Áánútumo usásinankaiwai Yútaa-kwaasiya kwéamu'maraundayawai kwemá Ísuman-iye sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

avakaeté-kwaasi túwa'naa uráan-kwasai.

¹ simátíma'maesa kuwasá Ísun-aaí isésa sáwíva-kwaasi kwená aampa'á kwégwesa máyónka'a Yútaa-kwaasi ó'om-baravaken-kwaasi Kíríki tááivinken-aimba sun-kwáási

Yérúsaremuva'a máyón-Yutaa-kwaasiyavesa í'ái tinkesa óntamba taaínkesa Kíríki-ketorinimba íma tímúnkakemba í'ái tínkówasa ² mindáyavesa aantá-kwaasi Ísuna aampa'á kwéguwai amáparawai tááyowasa tuwasá sésa Áánútun-ai simátimunda-mayai tuwéta óntamba taaínkaar-umai tímúnda-mayaimo máyáandaya uwóví'a ónaundayaawe sésa ³ keinárawapinkemba avakaeté-kwaasi túwí'o tewatá óntambo taainái-máyái timénaumne. mindárawa'a kawer-ímáyáágwára-kwáási Áánútun-amanko miwívimbá anómba umátínkain-kwaasi túwí'a tewatá óntambo taainái-máyáiyá timéta ⁴ kesáá Áánútunopata námúnaa kwéseta Áánútun-ai simátíma'maeta kónaundayaawe aantá-kwaasi suwasá ⁵ isesa tirumbá kawé'á kwéuwasa avakaeté-kwaasi túwí'a tombá moóráwai áwí'a Sítiveni kwemá Áánútun-amanko kwempímbá anómba umánkowana Ísuntavai imáyáa umái asiraiwái úwana moóráwai áwí'a Vírípi úwana moóráwai áwí'a Pórókórasi úwana moóráwai áwí'a Náíkéna úwana moóráwai áwí'a Táímóno úwana moóráwai áwí'a Páménasi úwana moóráwai áwí'a Níkóráasi kwemá Ántioku-naopaken-kwaasi póna ó'on-ampakemba Yútaa-monor-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuna aampa'á kwétuwai úwasa ⁶ miráumai-kwaasi tí'mai aantá-kwaasitopa'a móitinkowasa Ísóigona mayái mayóntavesa tine'á tátokesa Áánútumpa'a námúnaa siráawe.

⁷ Áánútun-ai simátíma'maesa kwéguwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwíva'a Ísuna

aampa'á kwéguwasa Áánútuna mono'-náúmpá'á mayái máyón-kwaasi sáwíva'a Ísun-aaí isésa kwená aampa'á kwéguwasa miráumai kwégwesa sáwíva-kwaasi-i' a uráawe.

Sítívenimba tátokaan-kwasai.

⁸ Ísóigo Sítívenimba áwa'naa úwana asirayánkwará'á ména amápa-kwaasi túranka'a ó'on-o'om-bayai kawe'-má'yáimá maéna máyowasa ⁹ moórá-tawai évakarawai Sítíveninopa'a tésa kampar-áiné-ímáyáá ésa kwesimá kwesiman-esa miwímá Yútaa-kwaasima pósa évakarawai Sáíríni-maravakewai évaka'a Arekesándiyaa-maravakewai évaka'a Sírísiyaa-maravakewai évaka'a Ésiyaa-maravakewai miráumai-mapaken-kwaasi mimbórá-mónó'-náúmpá'á mésa Sítíveninopa'a tésa kampar-áiné-ímáyáá ésa kwesimá kwesiman-umbanivo ¹⁰ Áánútun-amanko Sítívenimba kawer-ímáyáá amúwana póna Sítívenin-aaigo miwí tááigomba usáyaaitowasa ¹¹ ivátuwesa kwésa aúpá'á óntamba torupamáí évaka-kwaasi tímésa sésa Sítíveni Mósesimba simái sáwí'a umánkena Áánútumba simái sáwí'a umánkaraisata ísaraumne. kosimátíméro suwasá ¹² minkámpár-áimbá tasimátímúwasa úwoi-kwaasiye anón-kwaasiye amáamba sun-kwáásiyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítíveninopa'a tésa tayáto'mai áí'maesa monor-ánón-kwáásítópa'a máankesa ¹³ kampar-áimbó sun-kwáásí kotí'maesa mátínkówasa kampa'á sésa minkwáásigó anóm-bono'-namba simái sáwí'a úmae iyéna Mósesina amáamba simái sáwí'a úmae iyéna ¹⁴ séna

naaóvá'á Mósesimo áamáambo simátímakain-amaamba Ísu Násáretivakewaima ivátuwena ó'on-amaamba kwésena Yútaa-kwaasiti anóm-bono'-namba tawísíyuwaniye Sítíveni siráíye. mirán-kámpár-áimbá kwésuwasa ¹⁵ amápa-kwaasi Sítívenimba awánomba kwíyómpakemba Áánútuna kwayó-kwáásí tóikaamba aúkówasa awánaraawe.

7

Sítíveni monor-ánón-kwáásí simátímakain-kwasai.

¹ mirá simásúwówana aiva'-mónó-káwáánákó Sítívenimba áísaa ena séna kwésen-aimba árair-aina'i. kampar-áíná'iyó súwana ² Sítíveni séna kesivoísái kesuwaaísáiyó simátíménda ísáaro. naaóvá'á kentáá síkwá'náo Ááváramu íma Áránaava'a komáyonka'a Mésópótemiyaa-marava'a máyonka'a Áánútu asirayánkwáráwái kuména ³ Ááváramuntavena séna ená maragwárá enamááraawigwara'a tiyuwé kwina'á moórá-marama agarááránkáandava'a koméniyone súwana ⁴ iséna mimbáramá Káútéa-kwaasiti maravá'á tuwéna teémena Áránaava'a tamáyowana avowá puwúwana Áánútu ai'marówana teémena maavá'á máyaundava'a túwana ⁵ minkánáá Áánútu íma maramá amúmba asiramái séna aáno maambáramá enkwárá enaísaavutantambo iyawaigwara'a timénaumne. Áánútumo súmba Ááváramu iyámpói íma maránkaronka'a mináimbá simámena ⁶ moórá-ainkwara'a séna enaísaavutantambo iyawai ó'on-kwaasiti maravá'á koméwasa umbai-máyái

timésa sáwí'a umátínkéwana sáwívar-ima 400 ima ánásaina'a ⁷ sáwí'o umátinkanaoowaima sáwímeyamba timénaunda pósa enaísaavutantambo iyawai mimbáramá tuwésa maavá'á tésa kesí imáyáa mósá maránááowe séna ⁸ mináímbá naaóv'á'á Áánútu Ááváramuntavena séna aáno maambáramá enkwára enaísaavutantambo iyawaigwara'a timénaumne siráimba mináímbá simái tarúmarena póna túra'a káramai araa'éna uwó Áánútu siráiyé.

súwana Ááváramu ména Áísákaamba ankéna avakaumboé-no'waamba kwaéna áúra'a káramai araa'éna umánkowane Áísákaa anón-éna Yákópomba ankéna áúra'a káramai araa'éna umánkowane Yákópo anón-éna sísamaivakemba kae'á kumbaimái-iyampoi tinkéna túra'a káramai araa'éna umátínkáva'a kuráiyé.

⁹ mirá umátínkáva'a kúwasa minávaráwáínónnda tívako áwí'a Yósépinavesa naaénkewai íma kentáará'á kárakwiyniye sésa tirumbá sáwí'a umánkesa áí'maesa ó'onkwaasiva'a mátimesa óntamba máyówasa miwí Yósépimba áí'maesa kweémesa Ísípi-marava'a máánkówana Áánútu kwesé máyowasa ¹⁰ umbai-máyái amésa sáwí'a umánkómbanivo Áánútu kwesé ména áwa'naa ena kawer-ímáyáá aména kwená umbai-yántáá'á ánásamankowane mimbáramá Ísípi-marara-kawaanako Yósépina kawer-ímáyáá iséna séna Ísípi-marava'a amápa-kwaasira'a kawé'á umái kárakwiye kesí náaindaanka'a mirán-owo súwana kwemó súntemba kwéuwana ¹¹ naaémba ayawaimá téna Ísípi-maravare Kénááni-maravare amápar-

ayampa'a ayawaimá tówasa tááiyavai ésa kentáá síkwá'náyomba toómbá íma kentáávímbá kwéraiye. ¹² Ísípi-marava'a toómbá kwáyáiyeyaimba isáúmpo komeéyán-oro Yákópo séna áánimbaa'a ti'marówasa komeéyá úmaesa ¹³ tivowánópa'a tamáyówana mintómbá ánásowana ó'a kuwaná Yósépi miwítí egwaa'á tamaéna séna kemá Yósépi kentívá'a úne súwasa kesí imáyáao pukáane sundayaawe suwaná Ísípi-marara-kawaanako Yósépina ááimba iséna awaaísái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósépi awaaísái simátimena kesivombá kosimámiyana ená akúmbá tí'mae Ísípiva'a tiyó Yósépi siyé. kosimáméro Yósépi súwana avowámá iséna kwená akúmbá 75 kwaasi tí'maena Ísípiva'a kawé'á umái komésa púwúwasa ¹⁶ naaémba miwí tísaavutomba tiyáántamba maimaé teémesa Sékémuva'a máutomba naaóvá'á Ááváramu Émon-andaraken-kwaasima óntamba tímatukombarava'a máutaraawe.

¹⁷ ánvivo kentáá síkwá'náyomba Ísípi-marava'a komésa sáwíva-kwaasi agairáawe. Áánútu Ááváramuntavena asirayán-áímbá séna Kénááni-marama enaísaavutantambo iyawai timénaumne siróntemba timínín-kanaa ákise únka'a ¹⁸ moórawai Ísípi-marara-kawaanako Yósépimo naaóvá'ó pukóntavena kwená mayái-áímbá íma ísarowai póna ¹⁹ kentáá síkwá'náya umbai-máyái tiména maimái sáwí'a kwéumatinkowasa iyámpói máápa'a tiyuwówasa pukáawe.

²⁰ iyámpóiyomba púwúwana minkánáávímbá Mósesi kawer-óígwárár-iyámpói ánkarena

anówama naaúmpa'a aúpá'á ánkarrowana
kaumbo-kwíyómbá putuwéna ²¹ máápa'a
ái'maena móru ánkarrowana Ísípi-kawaanako
ayáámúnkoma awánómba aráái tówana kesáanine
séna kárákwirowana anón-úwasa ²² Ísípi-kwaasi
miwítí ááimba kwésimama'mae íyúwana Mósesi
kwéisena anón-éna kwemó mayóm-bayaigoe
kwenááigoe kawé'á uráiyé.

²³ Mósesi mirán-kwáásí ména kae-kwáái
aíyayaan-ima 40 íma maisuwéna kesí kwaási
Ísareri-kwaasi kotuwánanae séna kúmba
²⁴ Ísípi-kwaasigo Ísareri-kwaasigomba sáwí'a
umánkowane Mósesi tuwánéna Ísareri-kwaasi
áwa'naa ena Ísípi-kwaasigomba tuvúwúwana
puwúwana ²⁵ Mósesi imáyáa éna séna Áánútu
mimbáyáírátávéna usásisinkaraimba pó'a
Ísípvakemba Ísareri-kwaasi tí'mae'a koónaunda
mimbáyáiyávésa owé sénááowe siráimbanivo
Ísareri-kwaasi íma mirán-ímáyáa uwaná ²⁶ Mósesi
kogwaéna usásinena kúmba Ísareri-kwaasi kaekó
áái'a tíyóyana tuwánéna tiyoráínda-imayaa éna
séna kae'náraiyo mimbórá-naoraama óívo áái'a
tiyaáyavo súwana ²⁷ aiva'ó ááimba'maimo tiyón-
kwaasigo Mósesimba améntáyuwena séna nááwa
embá usásinankaraisa kentáásí kawáái'a éwa
aaiyá kwésimasimeno. ²⁸ tíndaumo Ísípi-kwaasimo
tuvuwónanamo puwéiraintena kembá mirá
íníyono súwana ²⁹ Mósesi iséna inkaiséna kweéme
kweéména Mítíyani-marava'a ó'on-kwaaiti
maapa'a koména kaer-íyámpóí matínkaraiye.

³⁰ Mósesi kaer-íyámpóí matinkéna ména
kae-kwáái aíyayaan-ima 40 íma maisuwéna

moórá-tawai kavóná-marava'a kwégwena Sáínai-omapa'a egwaa'á kwáyonka'a kwéguwana sáwíyan-taivinkemba irá kwégena íma mintái kówana Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewaima mimpímbá máyowana mintái íma kówana ³¹⁻³² Mósesi awánéna anón-imayaa éna egwaa'á koména awánówana Áánútu séna enaíkwá'ná Ááváramune Áísákaane Yákópone miwítí Áánútu úne súwana Mósesi mináimbá iséna ayántámbá tówana úwoiva'a karakówana ³³ Ísóigo séna máyaunda póna á'oram-barama kwáyáipa'an-ivo kawe'-márává'á méraapa'an-ivo maambáramá sáwí'a ónavainivo aísamai ánáamba ayútuwaa. ³⁴ Ísípiva'a kesí kwaási sáwí'o kwéumatinkaawasamo ivi'ó kwétaamba tuwánáunda pó'a túwa'naa ónaumpo usásinena'a ai'maráana kweéme kweéme Ísípiva'a kuré kesí kwaási Ísareri-kwaasi kótí'mae Kénááni-marava'a kwaaó Áánútu Mósesintavena siráiyé.

³⁵ kwembá Mósesimba Ísareri-kwaasi tíngaemba umánkesa sésa nááwa embá usásinankaraisa kentáásí kawáái'a éwa aaiyá kwésimasimeno siráawe. siráan-kwaasiyavena Áánútu mináimbá siráiyé. kwembá Mósesintavena Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewaima sáwíyan-taivinkemba aai simámakaiye. kwembá Mósesimba Áánútu kawáá-máyái aména ai'marówana Ísípivakemba Ísareri-kwaasi kótí'maena Kénááni-marava'a kuráiyé. ³⁶ kwemá Mósesima Ísípiva'a ímo awárom-bayai ó'om-bayai mayówasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena

kúmba nonkó áwí'a naae-nóné supa'á kwéna ímo awárom-bayai kawe'-má'yáí komaéna tí'maéna kúmba kavóná-marava'a kae-kwáái aiyayaan-ira'a 40 ira'a komáyówana ímo awárom-bayai kawe'-má'yáí maimaéna iráíye. ³⁷ kwemá Mósesima simátimena séna Áánútumo kembó usásisinkarainten-umai naaémba moóráwaimba kentísaayutantambo iyawaivinkemba usásinankaniye. Áánútun-aaí simátiminiwaimba usásinankaniye. ³⁸ kwemá Mósesima kavóná-marava'o Áánútuna kwaási Ísareri-kwaasimo méraapa'a miwísé ména kentáá síkwá'náyonte ména Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai kwesé ména Sáínai-omapa'a umáyowana Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai Áánútuna áamámba simámuwana ímo ánásai-aimba simámuwasa simátíma'maesa kuráanta kwéisaumne.

³⁹ Mósesin-aaí simátímúmba kentáá síkwá'ná íma isésa tínaaemba umámesa Ísípiva'a tayauweránáe-imayaa uwaná ⁴⁰ naaémba Áánútu Mósesimba ááyowana omápa'a umáyowasa Mósesi awaaó áwí'a Érónintavesa sésa Mósesi Ísípivakembo síkaiwaiya náávava kóuraiyo. íma awánáúndavata kóuraivo moórá-isoigomba tarórúmarewata kwenarááíya kwaráano sésa ⁴¹ óntandankakemba purumakan-áráákaamba úmaresa minkámpár-ísóígóná aamoimá umánkesa póíma tuvú'mái kwénesa úmakon-tantaatavesa aamoí ésa toóní'a umái kwénowana ⁴² mindáyavena Áánútu ánaaemba umátiyuwowasa kwíyóntavesa

aaváúyávésa otávésa kesí ísóigoman-iye siráawe. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí simátímakowai agaimaréna séna

Ísareri-kwaasiyono. kavóná-marava'a kae-kwáái aiyayaan-ira'a 40 ira'a mé'a póíma tuvú'mái neémáémba íma kentáv'é'a ísámai neémáémbanivo ⁴³ kentí kampar-ísóígóntáv'é'a ísámai kwená ampanta-námbá maimaé'a kwénaaowe. minkámpár-ísóígó áwí'a Mórókowe siráawe. okáán-tántáá'á tarórumake'a áwí'a Erevááníyé kwése'a toré kwénaaowe. minkámpá-káér-ísóírái úmare'a kesí ísóigowe kampa'á sé'a áwí'a maé kwéiyowe. mirá uráantave'a kentí maravákémbá ti'maráana'a kweéme'a moórá-marava'a áwí'a Pépíróni-marava'a koménaaowe

Áánútun-aaí simátímakowai agaimaréna siráíye.

⁴⁴ naaóvá'á kavóná-marava'a Áánútu Mósesimba agaráárankena Áánútuna naambó ampantará'ó ónááomba maará ónááowe séna agaráárankowasa Áánútumo súntemba mirándámbá umái maimaésa kavóná-marava'a kwénaaowe. ⁴⁵ naaémba miwí táánimbaa'a kentáá síkwá'náyomba mindámbá maimáyówana Yósúwa tí'maena Kénááni-marava'a kúmba Áánútu túwa'naa ena mimbárává'ó máyónkwaasi kwatuwówasa kóuwasa koyavíresa mindámbá minká'á mámaresa máyówana naaémba Tévíti Ísareri-kwaasiti kawááná'á máyompimba mindámbá úwoi kwáyowana ⁴⁶ Tévíti kawé'á umái máyowana Áánútu

aamoí umánkowana Tévíti Áánútumba áísaa ena séna ená naambá ónaum. íya ónaumno. emá Yákópona Ísóigoma po owé sina'ó é'a ená naambá ónaumne súwana ⁴⁷ Áánútu séna emá íma ínáyompo enááninko Sórómoni kesí naambá íníye siráimbanivo ⁴⁸ Áánútu kwíyómpa'o máyáimba kwaási úmakaan-daumpa'a íma máyáíye. mindáyavena naaóvá'á Áánútun-aaí simátímakowai agaimaréna séna

⁴⁹ Ísóigo séna kwíyómpa'a kárakwiye'a marará'á kárakwiyunda pó'a úmaraniyonda-naumpa'a íma úwoi marapá'á kumbénaumne. ⁵⁰ kesávái mintántáá'á amápa'a tarórumakaumne Ísóigo siráíye agaimaréna siráíye Sítíveni siráíye.

Sítíveni mináímbá simátímatuwena aaimó isái-kwaásiyáváí simátimena séna ⁵¹ keinárawa'a tirunté máraamba mé'a pó'a Áánútuna aampa'ó ímo kwáráan-kwaasiraani'a umái mé'a Áánútun-aaí kwéisaambanivo íma ísámai kawé'á kwéowe. kentíkwá'náyomba Áánútun-amankomba tínaaemba umámemaentemba kemá mirá kwéowe. ⁵² kentíkwá'náyomba Áánútun-aaí simátíma'maesa kwéguwai amáparawai sáwí'a umátinkesa Áánútuna kawé-kwáyóná'á kumíníye-aimba simátímakowai tínkamuwasa pukáawe. naaémba kwemá kumúwa'a kuntaru'á umái tuvúwúwana pukáíye. ⁵³ ánivo kwíyómpakewaima Áánútuna ámáámba simátímakowa'a keinárawa'a ísaraambanivo íma ísámai kawé'á uráawe Sítíveni siráíye.

Sítívenimba óntandei tuvúkáan-kwasai.

⁵⁴ Sítíveni mináimbá simátimumba aaimó isáí-kwáásí ávááraumai tirunkó sáwí'a úwasa i'naiyámbá mésa tiyántavesa uwaná

⁵⁵ Sítívenimba Áánútun-amanko kwempímbá anómba umánkarowana kwíyómpa'a awánómba Áánútuna ságayamba kwáyowana Ísu ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á máyowana Sítíveni awánéna ⁵⁶ séna awánaaro. kwíyómba taaínkaar-isaná Áánútu ayáánúrapa'a asirayán-áyámpá'á Ísuma kwaási úrandako máyáimba awánaraumne súwasa ⁵⁷ miwí anónka'a kwáá'a tésa kwenáái íma isánáe sésa tááka'a tiyáándeí awááésa Sítívenimba tarááparaapa ésa ⁵⁸ tátokesa taagwiya'maésa marur-awámpá'á máyuwesa óntamba mairésa tuvúkáawe. Sítívenintavesa kampar-áímbá siráawai paákár-únánkwátói ayútuwowana ívé-kwaasi áwí'a Sóro minúnánkwátói kárákwírowasa ⁵⁹ Sítívenimba óntandei tuvúto'nha uwaná Ísóigonka'a námúnaavinkemba séna Ísu Ísóigoo kesimambá kumbaimaéna'a púwóno séna ⁶⁰ arauntaúmbá airéna anónka'a séna Ísóigoo sáwí'a kwéumasinkaambanivo miwí íma sáwí'a umátinke miwítí sáwí-imayaa maitiyuwaaó Sítíveni simásuwena pukáíye.

8*Sóro Ísuna kwaási sáwí'a umátínkarain-kwasai.*

¹⁻³ Sítívenimbo tuvúmba Sóro arunkó aamoí úmbanivo évakarawai Áánútun-aayavesamo asiramáímo máúwai Sítíveni áúma maimaé máutesa anón-ivi'a tombánivo Sóro Ísuna

aampa'ó kwéguwai tínkambai ánásanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á koyavisimái ándáva'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremuva'a Ísuna aampa'ó kwéguwaima aivarí'a umái sáwí'a umátinkowasa kóyáwé uwasá aantá-kwaasiye su'mai Yérúsaremuva'a máyówasa ó'on-kwaasi Ísuna aampa'ó kun-kwáásí Yútiyaa-ayampa'a Sámériyaa-ayampa'a kóyáwé uráawe.

Sámériyaava'a áséi-kwasai kosimátímakaan-kwasai.

4 Ísuna aampa'ó kwéguwai kóyáwé ésa Ísuna áséi-kwasai kosimátíma'maesa kurá. 5 Vírípi Sámériyaa-naopa'a kúmba kosimátimena séna Áánútumo usásinankaiwai amu'maráúndawaiyaamo á'o kunkáimba kwemá Ísuman-iye 6 Vírípi simátimumba kawé'á umái ísówana ímo awánarom-bayai mayówasa awánowana 7 taraváá-kwámbá tirumpimbá máyówaiyavena aaí súwasa taraváá-kwámbá kwáá'a tumásuwesa kóuwasa kwaási kawé'á umái máyówana aiyayaamba pukón-kwaasi asóvamatinkowasa kawé'á umái mésa 8 Sámériyaavaken-kwaasi ávááraumai tirunkó kawé'á umái méraawe.

9 Sámériyaa-naopa'a moóráwai áwí'a Sáímoni ména anón-kwaasi úne séna pukaa'á agaimaéna kwéiyuwasa táátavai kwéesa 10 anón-kwaasiye úwoi-kwaasiye kwená mayái awánésa kwenaráái kwégwaresa sésa Áánútuna asirayánkóe kwená asirayánkóe moórái'a uráiyé kampa'á suwaná

11 ayáátááka'a pukaa'á agaimaéna kwégum-bayai mayówasa kwenaráái kwégwaresa táátavai uráambanivo 12 naaémba Vírípi Áánútuna áséi-kwasai kosimátimena Áánútu kwená kwaási kwégawaaín-kanaama kosimátimena Ísu Káraísitin-aaí kosimátimuwasa isésa sésa áraír-aimban-iye suwaná Vírípi minákwá'á nombá pétinkowana 13 Sáímoni kwegwára'á áraire súntavai Vírípi nombá pérankowana Vírípiye kwénaauwana ímo awánóm-bayai mayówana awánéna áátavai uráíye.

14 mirámó Sámériyaava'o kwéumba Yérúsaremuva'a aantá-kwaasi mésa Sámériyaavaken-kwaasi Áánútuna áséi-kwasai isésa mináímbá méyatokaan-aimba isésa Pítaante Yóninte ti'márówasarai kweémesarai 15 Sámériyaava'a komésarai Ísuna aampa'ó kwéguwaiyavai ísámai námúnaavinkemba sésarai Áánútun-amankomba mayánááowe sirááiye. 16 Vírípi nombá pétinkaronka'a Ísóigo Ísuntavena ísámai nombá pétinkowana Áánútun-amamba íma marómba pósarai Pítaae Yóniye námúnaavinkemba sésarai 17 tiyáámba tátoroyana Áánútun-amanko tirumpimbá kumúwasa mairáawe.

18 aantá-kwaasirai tiyáámba tátoroyana Áánútun-amanko tirumpimbá kumbaúwasa máyómba Sáímoni awánéna asirayámbá meéyáambaranae séna Pítaante Yóninteyavena séna óntamba maékai 19 minásíráyámbá simékaiyo. ó'on-kwaasi siyáámba tátoraanana Áánútun-amanko tirumpimbá kumbaínkwáe

súwana ²⁰ Pítaa séna Áánútu úwoi kwétimin-tantaatavai óntandei meéyán-ónáe sénda po ená óntankwara'a esé iravimbá ánásayaaoye. ²¹ Áánútu aúranka'a ená imáyáa íma arupí imbá po maambáyái kenkáísí mayái íma súwa'naa ínáyone. ²² ená sáwí-imayaagomba ánaaemba umásuwe Ísóigomba áísaa inaná ená sáwí-imayaagona anondá mayauwáníye. ²³ Áánútu íma asirayámbá ámakaintavai enarumbá sáwí'a umásinkaanana ená sáwí-imayaaó anómba éna embá tátokaiye Pítaa súwana ²⁴ Sáímonima Pítaante Yóninteyavena séna súwa'naa ékai Ísóigomba námúnaavinkemba áísaa íyana emó sénda misáwí-yántáá'á íma kempá'á tíno Sáímoni siráiyé.

²⁵ súwasarai Pítaae Yóniye Ísóigon-
 aai simátimesarai Ísuwe naaémáúyan-
 aimba simátimesarai Yérúsaremuva'a kónáe
 sésarai aampa'á kweémesarai Sámériyaa-
 ayampa'a naaó'-nao'a Áánútuna áséi-kwasai
 kosimátíma'maesarai kurááiyé.

Vírípinte Ítíópiyaavaken-kwaasintei kwaasái.

²⁶⁻²⁸ mindárai Yérúsaremuva'a kuyaná Vírípi Sámériyaava'a máyomba moóráwai anón-kwaasi Ítíópiyaa-maravakewai éna Ítíópiyaa-kwaasiti kawáá-ínínkó áwí'a Káándásina óntanka'a kárákwirowai Áánútuna imáyáa éna Yérúsaremuva'a kweémena Áánútu áwí'a mósá maréna koyauweréna kwená káárivimba anóm-poigo tavisímaena kún-kaarivimba kúmba Ísóigona kwayó'ná'á kwíyómpakewai

Vírípintavena séna usásine Yérúsaremuvakemba Kásaava'a kwégon-ampa'a kwaaó súwana iséna usásinena minámpá'á kweémena kavóná-marava'a kúmba Ítíópiyaa-maravaken-anon-kwaasi kwená káárivimba kweémena aúvái-kwandaavimba awánéna naaóvá'á Áánútun-aaí simátímakowai áwí'a Áísáya agaimakón-aimba awánómba ²⁹ Áánútun-amanko Vírípintavena séna kwená káárigona egwaa'á kwaaó súwana ³⁰ isaaísena kúmba Áísáya agaimakón-aimba táámpamai kwésuwana Vírípi iséna áísaa ena séna mináínkóná ááimba kwéisaano súwana ³¹ á'a moóráwai simásiminimba pó'a isánaumpo kesí káárivimba usáataao súwana Vírípi minkáárivímbá usáatena umaúwana ³² mináúvái-kwándááivínkén-áímbá táámpamai séna

sipisípi áyáumo karánáesamo owanamó ímo kwáá'o tintembá minkwáásígó íma aaí siráíye. sipisípi tuvuwónáesamo owanamó ímo kwáá'o tintembá minkwáásígó íma aaí siráíye. ³³ kwenáwí'a móruna tuwésa sáwí'a umái aavimbá mayánkaraawe. kwená kwaási sáwí-mayai mairésa tuvuwówana marapá'á máyáin-kanaama ánásaraiye. mindáyavesa miwítí sáwí-mayai íma kanaán-umai avora'á simátimenaawe

agaimaréna siráíye. ³⁴ Ítíópiyaavaken-kwaasi mináímbá táámpamai simásuwena Vírípintavena áísaa ena séna Áánútun-aaímo simátímakowai nááwantavena mináímbá siráíyo. kwesávéna sirái. ó'owantavena siráíyo súwana ³⁵ Vírípi

Áánútun-aaimo aúváivinkembo táámpamaimo simámakainten-umai Ísuna áséi-kwasai kwésimamena ³⁶ aampa'á kuyambá nombá kwáyopa'a kwésarai uyaná Ítíópiyaavaken-kwaasigo séna nombá kwáyáínka'a pésinkainkwae sé'a únana nóinko aampimbá ítáraiyo súwana [³⁷ Vírípi séna Ísumpa'o arumbó amé kwenááiyavai áraire simáímo maína'o é'a nombá pérankanaumne súwana Ísu Káráísintave'a árai'a Áánútu áánimban-iye kwésune séna] ³⁸ káárimo maisoréna kúwaintavena séna káári tátorao súwana iséna tátorowasarai Vírípiye Ítíópiyaavaken-kwaasiye nompímbá kumbésarai Vírípi nombá pérankowasarai ³⁹ úwoiva'a iyúyana Áánútun-amanko Vírípimba kunáí'maena kóúwana Ítíópiyaavaken-kwaasi awánómba íma máyombanivo aamoí untáva'a kwená naaópa'a kúmba ⁴⁰ Áánútun-amanko Vírípimba kunáí'maena Ásátóti-naopa'a máánkarowana Vírípi mináyámpá'-náópa'a Áánútuna áséi-kwasai simátíma'maena Sísáriyaa-naopa'a kuráiyé.

9

Sóro Ísun-aaiyavai áraire siráin-kwasai.

¹ minkánáámá Sóro Ísóigona aampa'á kwéguwaiyavena arumbá sáwí'a éna tínkamonaé síma-síma'a kwéena aiva'-mónó-káwáánákónópa'a ² koáísaa ena séna aúváí agaimái símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yútaa-mono'-naumpimpa'o máyáan-kwaasiti anón-kwaasi mátíméno súwana owé séna

mináimbá agaimaréna séna Sóro Ísuna aampa'á kwégwiyawai tivakáá-umai tuwánéna táto'mai tí'maena teémena Yérúsaremuva'a ándáva'a mátiyuwaniye séna agaimaréna súwana ³ Sóro mináúvái maimaéna kweémena Támásikasi-naopa'a egwaa'á kúmba kwíyómpakemba ságayamba tawáonkaan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴ tuvamúwana aagówé su'mai séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a kwéono súwana ⁵ emá nááwa seénó súwana kemá Ísuma súmpo kembá sáwí'a umásinkaampo ⁶ usásine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwaimo síndantemba mirán-owo súwasa ⁷ Sóroemo kun-kwáásí íma aai sumbá mésa íma kwaási ane'á kwéawanesa aaimó súne su'mai ísówana ⁸ Sóro usásinomba aúramba íma kawe'á umái awánówasa kwaási ayáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹ kaumbo-nó'wáámbá ména íma aúramba awánéna toómbá nombá íma naráiyé.

¹⁰ Sóro kaumbo-nó'wáámbá kwaúwana moóráwai Támásikasiva'a ména Ísuna aampa'á kúwai áwí'a Ánánésima aúramba karákéna kaainkáání'a umái awánómba Ísóigo simámena séna Ánánésiyo súwana wó séna Ísóigoo kemá úne súwana ¹¹ usásine aampa'á kwaaó. minánkó áwí'a apumó uráin-ampa'a kuré Yútásina naaúmpa'a kwée moóráwai Táásasi-naopakewai áwí'a Sóromba koawánaao. kwe námúnaa kwésiye. ¹² kaainkáání'a awánarainka'a moóráwai áwí'a Ánánési téna ane'á tátoraisana aúramba kawe'á umái awánaraiye Ísóigo súwana ¹³ Ánánési séna Ísóigoo sáwíva-kwaasi kwenáái

simásímakaawe. Yérúsaremuva'a ená kwaási sáwí'a umátínkarain-aimba simásímakaawe. ¹⁴ aiva'-mónó-káwáánákó aúvái agaimái ámisana ená imáyáa mósá máráan-kwaasi ándáva'o tiyuwáíndayavena Támásikasiva'a tiráíye súwana ¹⁵ Ísóigo séna kesí mayái áménana kesáái kosimátin-tasimatimba ó'on-daopaken-kwaasiye kawáá-kwáásíyé kesí kwaási Ísareri-kwaasiye kosimátin-tasimatimba ínimba po usásine kwenópa'a kwinaná ¹⁶ kesí mayái Sóro kwémayainasa kwaási sáwí'a umánkanaaowe. mindáyave'a ke agaráárankanaumne Ísóigo siráíye.

¹⁷ súwana Ánánáesi iséna kwéna sún-daumpa'a uména Sóro ane'á ayáámba tátorena séna Sóroo kesí kwaásima óne. aampa'á kwéte Ísóigo Ísumba awánaraandawaima si'maráísa'a túne. aúramba kawé'á umái awánenana Áánútun-amanko arupimbá anómba umánkaindayavena si'maráísa'a túne súwana ¹⁸ Sóro aúrampinkemba amanonoí tákúwana aúramba kawé'á umái awánéna usásinowana Ánánáesi mono'-nómbá pérankowana ¹⁹ toómbá násuwena áúgoma kawé'á úwana méraiye.

Sóro Támásikasiva'a simátímakain-kwasai.

Sóro Támásikasiva'a évaka'-no'waamba kwaéna Ísuna aampa'á kwéguwaise ména ²⁰ avekáán-úwana mono'-náúmpá'á uména Ísun-ai simátimena séna árai'a Ísuma Áánútu áánimban-iye súwasa ²¹ kwenáái ísón-kwaasi táátavai ésa moórá-morawai tísaaisaa esa sésa

Yérúsaremuva'a Ísuna imáyáa mósá máráan-kwaasi tínkamin-kwaasiman-iyé. Ísuna imáyáa mósá máráan-kwaasi tí'mae ándáva'a mono-káwáá-kwáásirá'ó mátínkanae séna maanká'ó tiráin-kwaasiman-iyé. Ísumpa'a téna máyáiyé sésa táátavai uráawe.

²² suwaná Sóro asiramái simátíma'mae iyéna séna árai'a Áánútumo usásinankaiwaimba amu'maráúndawaiya Ísuman-iyé séna kwenááigo iyúwasa Támásikasivaken-Yutaa-kwaasi isésa kwembá íma anondá simámakaawe.

²³ íma anondá simámúmba sáwíva'-no'waamba kwaésa torupamáí mésa Sórona áamáyu-aimba sésa ²⁴ tuvuwíyanesa no'wáámba kwáyá'wái Támásikasi-naokona óntan-kurigona aaumémpa'a mésa ontará'á takárákwi-karakwi kwéuwana moóráwai áamáyu-aimba sumbá kosimámuwasa ²⁵ moórá-no'waamba Sóron-aai isésa Ísuna aampa'á kwéguwai Sóromba powaivímbá áítumai óntan-kurigona avaapimbá túsúyuwesa ándára tátoresá túwówana kumeémena marapá'á mórúna tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremuva'a komérain-kwasai.

²⁶ Sóro Yérúsaremu-naopa'a kweémena kwéna séna Ísuna aampa'á kwégowaise koménae'a kúne súwasa miwí sésa Ísun-aai íma ísaraiwai kamparáímbá kwésiye sésa kwenáároi inkáísúwana ²⁷ moóráwai áwí'a Páánápáasi Sóron-aai iséna kawé'á úwana áí'maena aantá-kwaasitopa'a kwéna Sóron-aai kosimátimena Sóro Támásikasi-ampa'o kwégwenamo Ísóigombo awánówana aai simámakain-aimba simátimena Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo asiramáímo simátíma'maena

kuráin-aimba simátimuwasa ²⁸ isésa áraire suwaná Sóro miwisé ména Ísuna asirayámbá kwáyowana Yérúsaremu-naopa'a Ísun-aaí asiramái kosimátin-tasimatin-ena ²⁹ ó'on-Yutaa-kwaasi Kíríki-kwaasi tááivinkemba kwésenkwaasi simátimuwasa aaí kwésima-kwesimanesa tuvuwónáe sésa ³⁰ amááyu-aimba sumbá Ísuna aampa'á kuwái isésa Sóromba áí'maesa kweemesa Sísáriyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a kwaaó sésa ai'marówana mindáópa'a kóuraiye.

³¹ kóúwasa Ísuna aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa aánoumai kwempa'á maésa Yútiyaa-ayampa'a Káríri-ayampa'a Sámériyaa-ayampa'a Ísuna aampa'á kwéguwai aánoumai kwempa'á máyówana Áánútun-amankoma túwa'naa úwasa asiramái ména Ísun-aaí simátímúwasa isésa áraire sésa mirá kwéesa sáwíva-kwaasi-i'a ésa Ísóigo áwí'a mósá marésa kwenaisamaivimba méraawe.

Pítaa Árítaa-naopa'a kuráin-kwasai.

³² Pítaa aampa'á kwénaaena naaó'-nao-kwaasiti naaópa'a kwéna Áánútuna kwaási tuwánáíndayavena Árítaa-naopa'a kúmba ³³ moóráwai áwí'a Íniyasi ména aambó naaí íma naaéna avakaumboé-ima maisuwéna naaúmpare su'mai ména kwégwauwana ³⁴ Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráísiti asóvamankaivo usásinke ená kwandaai arusaao súwana

usásinkwena kúwasa ³⁵ Árítaa-naopaken-kwaasiye Séróno-naopaken-kwaasiye amápa'a awánésa Ísóigompa'a tésa méraawe.

Pítaa Yópaa-naopa'a kuráin-kwasai.

³⁶ Yópaa-naopa'a moórá-ininko ména áwí'a Tápítaama póna Kíríki-kwaasi tááivinkemba mináwí'a Tókáasiye kwésuwana kwemá Ísuna aampa'á kún-inimba aasiyaaí kawe'-máyaí kwémaena óisamba íma makón-kwaasi kwétuwa'naa úwana ³⁷ áí'a úwana puwúwasa kwenáúma sese umásuwesa maimaésa ávúmayaan-daumpa'a móankaraawe.

³⁸ Yópaa-naopakemba Írítiyaa-naopa'a egwaa'á pósa Yópaavaken-kwaasi Ísuna kwaási Pítaa Írítiyaava'a tamáyon-aimba isésa kae-kwáási ti'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésarai isaaisé kesópata tiyó sésa si'maráawakai túye suyaná ³⁹ Pítaa usásinena mindáraise kúwasa áí'maesa minínimbá puwúwasa matuwé máyón-daumpa'a ávúmayaan-daumpa'a iyúwasa Pítaanopa'a ketorínimbá tayorupamáí maésa íví'a tésa Tókáasi íma pukáinka'a aru-símakain-unankwatoiyé sésa agarááránkówana ⁴⁰ awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kívairena Ísóigompa'a námúnaa simásuwena mégwantena minínimbá awánéna séna Tápítaao usásinaao súwana aúramba kwégararena Pítaamba awánéna usátorauva'a maúwana ⁴¹ Pítaa kousásinankena Ísuna aampa'á kun-kwáásiyé ketoríníné tááyowasa áúvamankomba uawánésa ⁴² Yópaa-naopa'a kosimátíma'maesa

kuwasá isésa sáwíva-kwaasi Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwenká'á aráápamai máyówana
 43 Pítaa Yópaa-naopa'a sáwíva'-no'waamba kwaéna moóráwai áwí'a Sáimoni kwená naaúmpa'a máyowana minkwáásígó kwaan-áúwarasinei kwená mayái mayón-kwaasigona naaúmpa'a méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasina naaúmpa'a iráin-kwasai.

¹ Sísáriyaa-naopa'a moóráwai áwí'a Kóníríyasi ména Árómaaavakemba sáwívar-i-kwaasira'a 100 i-kwaasira'a kárákwirowai máyowasa miní-kwáásí túwí'a Ítári-i-kwaasiye kwésesa uwaná
² Kóníríyasi Áánútun-aaiyavena asiramái ména kwená akúnté Áánútuna imáyáa éna áwí'a mósá maréna Yútaa-kwaasimo imó óísambo makón-kwaasi kwétuwa'naa-ena Áánútumpa'a námúnaa símae iyúmba ³ moórá-tawai enónka'a námúnaa kwésuwana Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai aúranka'a paárúwana kawé'á umái awánówana séna Kóníríyasiyo súwana
⁴ áá'a kówana aúramba kararéna séna Ísóigoo nóran-aina simásiminyewa seénó súwana emó námúnaamo séndawai kwaásimo túwa'naa óndawai Áánútu aúranka'a kawé'á óndayavai Áánútu ená imáyáa imbá pó ⁵ ená kwaási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwai áwí'a Sáimoni Pítaamba koairáaro. ⁶ kwemá araámáo Sáimonina naaúmpa'a ména minkwáásígó kwaan-áúwarasi-mayaimo máyáin-kwaasigona naaúmpa'a uwí-nónkóná awámpá'-náúmpákémbá

koairáaro ⁷ simásuwena áúyokuwana Kóníríyasi kwená mayáí máyón-kwaasivinkemba kae-kwáyó-kwáásiráinte moóra-i-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá marówainte miráumai-kwaasirau tááyowasa ⁸ tuwaná kwíyómpakewaimo simámakon-aimba simátimena séna miráumai Yópaa-naopakemba koairáaro séna ti'mákaiye.

⁹ ti'marówasa aampa'á kógwaesa kweémesa Yópaa-naopa'a egwaa'á kumbá kwáyá'wái Pítaama naan-ávúmayaapa'a uména Áánútumpa'a námúnaa kwésuwana ¹⁰ áái ankówana toómbá nánáe súwasa toómbá agáyomba kaainkáání'a umái awánomba ¹¹ kwíyómba taaínkaar-úwana mimpínkémbá anón-ampanta éiyain-araaira'a tátoresá túwówana kuména marapá'á kumúwana awánomba ¹² minámpántávímbá kwái-kwaamba póima irankavayaambá aváá'-númámá ó'on-o'on-kwai-kwaamba máyowana ¹³ aagówé su'mai séna Pítaa usásinke tuvú'mái agandaaó súwana ¹⁴ Pítaa séna Ísóigoo ímanivo kentáásí amáamba Yútaa-kwaasiya mirántántáá'á aambá áumbakaawata pó'a íma kwénaumne súwana ¹⁵ minááigówé su'mai ókwará'a séna Áánútu kawé-tántáaré siráintantaatavai íma aambá áumbakaawe siyó súwana ¹⁶ kaumborá'á kaainkáámbá awánówana kwíyómpa'a minámpántámá iráiyé.

¹⁷ iyúwana Pítaa minkááínkáán-áínkóná ááimba nóra aainá'iyó súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonina naambá taawánésa ontará'á tamésa ¹⁸ tááyamai taáísaa esa sésa Sáímoni Pítaa maandáúmpará kwááyu máyáiyó suwaná ¹⁹ Pítaa

minkááínkáán-áínkóná ááimba avakáá-úwana Áánútun-amankoma séna kaumbo-kwáásí embá avakáá-úmaesa kwétevo ²⁰ usásinke kumuwó. kemá ti'maráúnasa tentávái íma kaer-ímáyáá e miwísé úwoi kwaaó súwana ²¹ Pítaa kuména minkwáásíyávéna séna kwésivakaa-on-kwaasi úmpo nóintavera kwésivakaaoo súwasa ²² kentáásí kawáánákó áwí'a Kóníríyasi si'maráísata enópata túne. kwemá kawe-kwáásí Áánútuna imáyáa éna áwí'a mósá máráisasa pósa Yútaa-kwaasi amápa'a kwentávésa kawe-kwáásíyé kwésewe. moóráwai Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai kusimáména séna ti'márénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba koairéwana enópa'a téna aai tasína isaaó sisatá túne suwaná ²³ Pítaa tí'maena naaúmpa'a tinkówasa kwáúmba aaváyaavimba Pítaa usásinena miwísé kuráiyé.

miwísé kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuna aampa'á kun-kwáásí évaka'a aúyoresa ²⁴ aampa'á kógwaesa kweémesa Sísáriyaa-naopa'a kumbá Kóníríyasi kwenamááaraa kwená kwaásiye tááyowasa tayorupamáí mésa Pítaamba amu'makówana ²⁵ Pítaa Kóníríyasina naambó kwáyonka'a ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna anóndakoman-iye séna aísamaivimba kumbaúwana ²⁶ Pítaa séna emó óndanten-kwaasi úmpo usásinaao séna usásinakena ²⁷ aai simáma'maena Kóníríyasiye naaúmpa'a iyúmba sáwíva-kwaasi torupamáí máyómba utuwánéna ²⁸ séna kentáásí amáámba ísaraawe. Yútaa-kwaasiya ó'onkaa-kwaasiye íma moórárata tágárotamaiya kwémaumne. miwítí naaúmpata íya kwénaaundarata Áánútu agaráásinkena

amápa-kwaasi íma sáwí-kwaasin-owe siráisa'a awáraunda póta íma sáwí-kwaasiye sénaunda pó'a úwoi kawé'á umái ménaumne. ²⁹ mindáyavai sááyaamba íma a'áo súnda túmpo nóintavaiya sááyaraao Pítáa súwana ³⁰ Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba kwaé'a ívékaamba eénáínka'a kesí naaúmpa'a námúnaa súnana avekáámbá moóráwai ságayan-unankwatoi umásorena súranka'a kumbaéna ³¹ séna Kóníríyasiyo emó námúnaamo sémo kwaási túwa'naa ema Áánútu aúranka'a kawé'á óndayavena Áánútu ená imáyáa imbá pó ³² ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwai áwí'a Sáímoni Pítaamba koairáaro. araámáo Sáímonina naaúmpa'a máyáíye. kwaan-áúwarasi-mayaimo máyáin-kwaasigona naaúmpakemba uwí-nónkóná awámpá'-náúmpákémbá koairáaro súwa'a ³³ avekáán-umai ti'maráúnasa embá koairáawa kawé'á umái téne. kesáa Áánútu aúranka'a torupamáí méta Ísóigo simámakain-aimba simásiminkwae séta amu'makáunaya kwétene Kóníríyasi siráíye.

Pítáa simátímakain-kwasai.

³⁴ Kóníríyasi simásuwowana Pítáa séna ívé'a kwéisaumne. árai'a Áánútu íma Yútaq-kwaasiye su'mái kwégarakwiyivo ³⁵ amápa'-mapaken-kwaasi Áánútu aúranka'a arupí umái kawé'á umái máyáawai Áánútu miwí aamoí kwéumatinkaiye. ³⁶ Áánútu Ísu Káráísitimba ai'marówana Ísareri-kwaasiyavai áséi-kwasai simátímakaimba á'a ísaraawe. Ísu Káráísiti amápa-kwaasiti Ísóigoman-iye. mináséi-kwásáiyávésa árairemo síyawai tirumbá kawé'á

umái kwempa'á ménaaomba ³⁷ ke ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí sáwí-imagaa tuwé'a Áánútumpa'a té'a nombá peránááowe siráimba Ísun-ai aiva'á Káriri-ayampakemba kwétena Yútiyaa-marava'a kóyáwé uráiyé. ³⁸ Ísu Násáretiyakewain-ai ísaraawe. Áánútu kwenamambá Ísumba ámakowana kwempímbá anómba umánkowana Áánútu asirayámbá aména kwesé méraintayena naaó'-nao'a kawe'-máyaí kóyáwé éna Sáátáánigo tátorain-kwaasi kawe'á umátínkáva'a kuráiyé. ³⁹ Yútiyaa-marava'a Yérúsaremu-naopa'a mayáímá mairáimba awánaraundayaawe. kwembá taaira'á aiyayaampimba tuvúsúmarowana puwéna ⁴⁰ kaumbo-táwai maisuwówana Áánútu Ísumba pukáimpinkemba usásinankowana paárúnta kesúrandeiya awáraumpo ⁴¹ íma amápa-kwaasi awánaraawe. Áánútu simátíméromo siráinta Ísunta awánéta pukáimpinkemba usásinonka'a toómbá nombá kweséya naráumne. ⁴² Ísu asiramái simásimena séna Áánútu imáyáa siména pukén-kwaasigwara túvaren-kwaasigwara'a aaivimbá maitinkáníyone siyé simátíméro Ísu siráiyé. ⁴³ naaóvá'á Áánútun-ai simátimakowai Ísun-ai simátimesa sésa kwenááiyavesa áraire sésa kwesé aráápamai maíyawai Ísuna asirayánká'á Áánútu miwítí sáwí-imagaa maitiyuwáníye naaóvá'á siráawe Pítaa siráiyé.

⁴⁴ Pítaa mináímbá kwésimatimuwana kwéison-kwaasivimba Áánútun-amankoma minámápáráwáívímbá kuména ⁴⁵⁻⁴⁶ Áánútun-

amankoma kumbaúwasa ó'on-o'on-aimpinkemba Áánútu áwí'a mósá márówasa Yútaa-kwaasi Ísuna aampa'á kun-kwáásí Pítaae Yópaavakemba tuwáiyé táátavai ésa sésa Áánútu ó'onkaa-kwaasigwara'a kwenamambá úwoi kwétimiye sésa táátavai uwaná Pítaa séna ⁴⁷ Áánútu kwenamantá símakaintenta miwígwará'á kwétimimba póta nombá peránááomba íma aambá aunónaumpo úwoi nombá peránááovo ⁴⁸ pétinkaaro súwasa Ísu Káráisitintavesa ísámai nombá pétinkowasa Pítaantavesa sésa kaumbo-káé'-no'waamba keséya kwaíníyone suwaná mirá uráiyé.

11

Yérúsaremuva'a Pítaa simátimakain-kwasai.

¹ ó'onkaa-kwaasi Ísun-gai isésa tátokaawemo sumbá aantá-kwaasiye Ísuna aampa'á kuwái Yútiyaa-maravaken-kwaasiye mináímbá isésa máyówana ² Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa évaka-kwaasi áwáá'a aéesa Yútaa-kwaasi túra'a kárámai araa'éna kwéontemba ó'onkaa-kwaasigwara'a mirá orómó sirón-kwaasi Pítaamba áwáá'a aéesa ³ sésa emá ó'onkaa-kwaasiti naaúmpa'a ugwaé ímo túmo kárámai araa'éna úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba toómbá umandaráne suwaná ⁴ Pítaa amápa-tantaa'a uráimba simátimena ⁵ séna Yópaa-naopa'a mé'a Áánútumpa'a námúnaa séwándara'a kaainkáámbá awánaawanana kwíyómpakemba anón-ampanta éiyain-araaira'a tátoresá túwówana kuména kesí egwaa'á kumúwa'a

⁶ mimpímbá árimba awánaawanda póíma kwaí-
 kwaamba iraankavayaambá áváá'-numama
 máyowa'a awánaawanana ⁷ aaigówé su'mai
 séna Pítaao usásinke tuvú'mái agandaaó súwa'a
 isé'a ⁸ sé'a Ísóigoo ímanivo kentáásí áamáamba
 mirán-tántáá'á aambá áúmbakaawata pó'a
 íma kwénaumne séwánana ⁹ minááígówé
 su'mai ókwará'a séna Áánútu kawé-tántáaré
 siráin-tantaatavai íma aambá áúmbakaawe
 siyó súwa'a ¹⁰ kaumborá'á kaainkáámbá
 awánaawanana kwíyómpa'a minámpántámá
 iráíye. ¹¹ avekáámbá Sísáriyaavakemba kaumbo-
 kwáásí kesópa'a ti'marówai tumbá ¹² Áánútun-
 amanko simásimena séna íma kaer-ímáyáá e
 miwísé kwaaó súwa'a kówánasa Yópaavakemba
 maankwáásí ava'moraé-kwaasi Ísun-aaí ísáawai
 súyorowata Sísáriyaa-naopata Kóníriyasina
 naaúmpata kówánana ¹³ simásimena séna
 Áánútuna kwayó'ná'á kwíyómpakewai kesí
 naaúmpa'a kumbáyáísa'a awánáúnana séna
 ti'márénasa Yópaa-naopakemba moóráwai
 áwí'a Sáímoni Pítaamba koaíréwana ¹⁴ téna aai
 tagwésimatimina'a egwára ená akúnkwára'á
 amápa'a kwéisewana Áánútu sáwí'o umáímo
 máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye
 kwíyómpakewai siráíye Kóníriyasi súwa'a
¹⁵ aai kwésewanana Áánútun-amanko aiva'ó
 kentáávimbó kunkáintemba miwívimbá mirá
 úwa'a ¹⁶ awáné'a moóra-aimba sáaka'a
 makáumne. ááéma Ísóigo séna Yóni nombá
 pétinkaraimbanivo Áánútun-amanko kuména
 keinárawapimba anómba umátinkaniye Ísóigo

siráin-qimba sááka'a makáumne. ¹⁷ ánivo kesáá Ísóigo Ísuna Káráisitín-aaiyaveta áraire séwánanaya Áánútu kwenamankómbó símakaintenta ó'onkaa-kwaasi miwí mirá kwéowa'a awánaraunda pó'a kemá Ísuna mayái-kwáásímá pó'a nombá pérómbe íma aambá aunówánasa úwoi nombá pékaawe Pítáa súwasa ¹⁸ mináímbá isésa áwáá'o áúmba ivátuwesa Áánútu áwí'a mósá marésa sésa Áánútu mirá kwéena íma Yútaa-kwaasiye su'maiya aai kwésimasimintaanivo ó'onkaa-kwaasiyavaigwara'a aai kwésimatimisasagwara'a miwítí sáwí-imayaa tínaemba umámesa Áánútunopa'a tésa aúnaí'a umái maí'mai'a ónááowe siráawe.

Ántiokuvakewai Ísuna kwaásiti kwaasái.

¹⁹ ááéma Sítívenimba tuvúwúwana puwúwasa ó'on-kwaasi Ísuna aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a umátínkówasa kóyáwé uráamba évaka'a Vínísiyaa-marava'a kuwasá évaka'a Sáíparasi-marava'a kuwasá évaka'a Ántioku-naopa'a kuwasá miwímá minkáúmbó-márává'á máyón-kwaasi Yútaa-kwaasiye su'mai Ísun-aai kosimátimesa ²⁰ miwívínkémbá évaka'a Sáíparasi-maravakewai évakarawai Sáírini-maravakewai miwímá Ántioku-naopa'a komáyónka'a Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiyegwara'a Ísóigo Ísuna áséi-kwasai kosimátimuwana ²¹ Ísóigona asirayámbá miwísé máyowasa sáwíva-kwaasi Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tiráawe.

²² Ántiokuvaken-kwaasi Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tiráan-aimba suwasá

Ísóigona kwaási Yérúsaremuva'a máyón-kwaasi mináímbá isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántíoku-naopa'a kweéména ²³ koména Áánútu kawé'á umátínkaromba tuwánéna aamoí éna asiramái simátiména séna kentirunkaké ísámai Ísóigontavai máéro séna ²⁴ Páánápáasi kawé-kwáásí úwana Áánútun-amanko kwempímbá anómba umánkowana Ísóigonte aráápamai asiramái ména aai simátíma'maena kwéiyuwasá sáwíva-kwaasi isésa Ísóigompa'a tésa méraawe.

²⁵ máyówana Páánápáasi Sóromba avakáá úmaena Táásási-naopa'a kúmba ²⁶ koawánéna koái'maena Ántíokuva'a tésarai moórá-i tamaisuwésarai Ísóigona kwaásiye mésarai sáwíva-kwaasi tayorupontembá Ísun-aai simátíma'maesarai iyúyasa Ísuna aampa'á kwéguwaiyavai sésa Káráísitina kwaásiye suwaná aiva'á Ántíokuva'a mináímbá paáruraiye.

²⁷ mináímbá paárúwana minkánáá évakarawai Áánútun-aai simátímakowai Yérúsaremuva'a tuwésa kweéména Ántíokuva'a kuwaná ²⁸ miwívínkémbá moóráwai áwí'a Ákápáasi kwemá usásinena Áánútun-amanko kwesé máyowana séna anón-ayawaima amápa'-mapa'a táníye súnka'a póna naaémbe Áróamáni-kamaaniti kawááná'á áwí'a Kórótíyasa máyonka'a mináyáwáímá paáruraiye. Ákápáasi mináímbá súwasa ²⁹ isésa Ísuna aampa'á kwéguwai moórá-morawai sésa óntamba torupamáí Ísun-aai ísáawai Yútiyaa-marava'a máyáan-kwaasi timénáe sésa ³⁰ mirá ésa minóntámbá

Páánápáasinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai kweémesarai Ísóigona kwaásiti anón-kwaasi mátímakaaiye.

12

ókvara'a sáwí'a umátínkaraan-kwasai.

¹ minkánáá Érótimba anówainkoma araámáó Érótima Yútaa-kwaasiti kawááná'á kwemá Ísuna aampa'á kwéguwai évakarawai sáwí'a umátinkena ² moóráwaimba ai'marówana Yóni awaaó áwí'a Yémésimba koyáto'mai anumarambá arátuwowana puwúwasa ³ Yútaa-kwaasi Ísun-aaiyavesamo ímo áraire suwái aamoí kwéuwana Éróti awánéna aamoí umásinkaigwae séna moóráwaimba ai'marówana Pítaamba koyátokai. Yútaa-kwaasi ímo intóráintantaakwara-pereti kwéagayon-kanaavimba moórá-tawai Pítaamba koyáto'maena ⁴ ándáva'a máánkowasa siyáánkain-umai ava'moraé-i-kwaasi kwenká'á kárákwirowasa éiyain-eyain-kwaasi anondánonda umái kárákwiyuwasa Éróti séna naaóvá'á Ánútu Yútaa-kwaasi tíyótaasa í-tánón-kánáámá ánásaina'a Pítaamba ái'mae'a Yútaa-kwaasi túranka'a aaivimbá mayanké'a inkamónaumnemo kwésumba ⁵ Pítaa ándáva'a máyombanivo Ísóigona kwaási Ísóigompa'a námúnaa simái Pítaamba áwa'naa uráawe.

Pítaamba ándávakemba ayúránkarain-kwasai.

⁶ námúnaa kwésesa Pítaantavai ísámai áísaa uwaná aaváyaaraamba Éróti Yútaa-kwaasi túranka'a Pítaamba aaivimbá mayankánaumne kwésuwana ívé'-no'waankaamba Pítaamba

aiyayaanka'a asááúmakesa kaer-í-kwáásí
 évareva'a máyóyana Pítáa a ún-kwaigúwasarai
 kaer-í-kwáásí ontará'á kárákwiroyana
 7 avekáámhá Ísóigona kwayó'ná'á
 kwíyómpakewai kumúwana ándá-naumpa'a
 sán-kówana Pítaamba ayoírá'á kwétuvuwena
 aúšuwana usásinowana séna avekáán-
 usásinaao kwésuwana Pítáa ayáámpinken-anda
 kweyáárika'a ayú'maena marapá'á kumúwana
 8 kwíyómpakewai séna enámúrandá uré enaísamai
 ánáamba maimái uwó súwana mirá úmayowana
 ená paákákén-únánkwátói kuvé'máenakai kesé
 kúmóyo súwana 9 Pítáa ándá-naumpakemba
 kwenánaaemba kuména íma kwaásin-iyé-
 imayaa éna kaaimbá kwéawanaumne-imayaa
 kwéena 10 i-kwáásímó máyon-ontara'a
 kunáyaaitesarai minkákémbá moórá-ontara'a
 i-kwáásímó máyon-ontara'a kunáyaaitesarai
 minkákémbá ándávakembo naaópa'o kónáesamo
 uwasamó titinkémáen-ontara'a asirayán-
 óntará'á kúmúyana kweyáárika'a tigúwasarai
 kunákárúwagwesarai aampa'á kuyaná
 avekáán-úwana kwíyómpakewai Pítaamba
 auwéna aúyokuwana 11 Pítáa imáyáa éna
 séna íma kaaimbá awánáúmpo árai'a Ísóigo
 kwená kwayó'ná'á ai'maráísana kuména
 Éróti sínkamonaé kwéisana ayáámpinkemba
 kuntavíyuwaisa'a túne. Yútaa-kwaasigwara'a
 sínkamonaesamo ombá kuntavíyuwaisa'a túne
 Pítáa siráíye.

12 Pítáa simásuwena Máriaana naambó
 kwáyopa'a kwéna Yóni Máákaamba anówana

naambó kwáyopa'a kúwasa sáwíva-kwaasi mindáúmpá'á torupamáí mésa Pítaantavai ísámai Ísóigompa'a námúnaa kwésuwana ¹³ mindánkóná ontará'á kotuwátuwar-úwana moórá-arasi mindáúmpá'á kígau ún-arasigo áwí'a Áróta ontará'á kuména ¹⁴ séna nááwa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaa amósámba iséna kunaamoí úmaena ímo ontamó tiyankómba isaaiséna sáwíva-kwaasitopa'a usimátiména séna Pítaa ontará'á máyáiyé súwasa ¹⁵ miwí sésa emá uwo'aó'á éma kampa'á séne suwaná minárásígó ókwara'a séna árai'a Pítaa ontará'á máyáiyé súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iyé ¹⁶ kwésuwana Pítaa ontará'á árimba tuván-tuvan-úwasa iséna onta kuntisuwésa awánomba kwemá Pítaa úwasa táátavai uwaná ¹⁷ aaisékéwa'a simátíméno séna Ísóigo ándávakemba kembá sí'maena aampa'á mésiyuwaivo Yémésinte Ísun-aaimo ísaan-kwaasiye kosimátíméro Pítaa simátiména tiyuwéna ó'on-daopa'a kuráiyé.

¹⁸ kúwasa irataró'a i-kwáásí Pítaamba kárákwirowai awánomba íma máyowasa kantúmbá ésa Pítaa náávara kóuraiyo suwaná ¹⁹ Éróti iséna Pítaamba avakáá oró súwasa avakáá uwááesa tuwówana Éróti miní-kwáásí aaivimbá maitinkéna séna tínkamoro séna évakarawai tí'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éróti mirá umásuwena Yútiyaa-marava'a tuwéna kumeémena Sísáriyaa-naopa'a kumbéraiye.

Éróti pukáin-kwasai.

²⁰ Éróti Sáítóni-naopaken-kwaasiye Táyya-naopaken-kwaasiye ávááraumai áwáá'a tiyúwasa

minkáé'-náópaken-kwaasi tayorupamáí mésa sésa Érótimo kárákwirai-maravakemba kentáásí toómbá kwémayaundayaawe sésa mináímbá simáí kawer-ónáe sésa Érótinopa'a tumbá kwená naaka'ó kárákwirawai áwí'a Párasatasimba másimamuwana isówasa minááísámbá másimai tukáawe.

²¹ minkákémbá Éróti anón-kanaa úwana kwenká'ó kárákwirowaina unáánkwátói úmaena kárákwirawai maé'maer-únka'a uména ayáátáár-aimba kwésuwasa ²² Érótimba simáí arumbá iyaésa sésa íma kwaásigo kwésivo Ísóigo kwésiye anónka'a suwaná ²³ Éróti mináíntávéna íma Ísóigo úmpo úwoi-kwaasi úne séna aúpá'á tuwówana Ísóigona kwayó'ná'á kwíyómpakewai tuvuwúwana uvowánkó arumbá unkarówana pukáíye.

²⁴ puwúwasa Ísóigona kwaási Áánútun-aaí kosimátin-tasimatin-uwasá isésa áraire sésa Ísóigompa'a tésa méraawe.

²⁵ Ántíokuvaken-kwaasi Yérúsaremuvaken-kwaasiyavesa óntamba timénaumne sirómba pósarai Páánápáasiye Sórowe kwéti'matuwesarai mimbáyái ánásowasarai ívé-kwaasigo áwí'a Yóni Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremuva'a tuwésarai kweémesarai Ántíokuva'a kurááíye.

13

Áánútu Páánápáasinte Sóronte mayái tímakain-kwasai.

1 Ántíoku-naopa'a Ísóigona kwaásivinkemba Áánútun-ai kwésimatimen-kwaasiye kawer-ímáyáá kwéagaraantinkaan-kwaasiye mésa moóráwai áwí'a Páánápási úwana moóráwai avután-kwaasigo áwí'a Símiyoni úwana moóráwai Sáírini-maravaken-kwaasigo áwí'a Árúsiyasi úwana moóráwai áwí'a Mánéyeni kwemá Éróti kawáánákóná naaúmpa'a maémaumba úwana moóráwai Sóro úwana umái mésa ² moórá-kanaa Ísóigona kwaási Áánútuna imáyáa mósá kwémaresa toómbá íma kwénesa námúnaawe su'mai kwésunka'a Áánútun-amanko simátimena séna Páánápásinte Sóronte kesí mayáirá'á usásintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa ³ toómbá íma nombá námúnaawe su'mai kwésesa Áánútuna mayái mayáígwáe sésa tine'á tiyáándeí tátoresá ti'marówasarai kurááiyé.

Sáíparasi-marava'a kosimátímakaayan-kwasai.

4 Áánútun-amanko Páánápásinte Sóronte ti'marówasarai Yóni Máákaamba áí'maesarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóná avumpim-bárává'á áwí'a Sáíparasi-marava'a kónáe sésarai nompí-sípí táto'mai usáatesarai kweémesarai ⁵ Sáíparasi-marava'a Sárámisi-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá kunásávesarai Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpímpá'á Áánútun-ai simátíma'maesarai kwéguyana Yóni Mááka túwa'naa úmaena kúwasarai ⁶ kawer-áimbá simátíma'maesaya marapá'á kweémesaya Páávoso-naopa'a kuwaná moóráwai mindáoopa'a Yútaa-kwaasigo ména kwenáwí'a Paayísu

Kíríki táávinken-kwi'a Érímasa kwemá pukaa'á agayón-kwaasi póna kampa'á séna Áánútun-
 aai simátimundawai úne súwana ⁷ moórawai
 kámááni-kwaanako áwí'a Sésiasa Porasa ména
 kawer-ímáyáágwára-kwáásí póna Áánútun-
 aai isánáe séna Páánápáasinte Sóronte tááyowana
 Érímasa pukaa'á agayón-kwaasigo kámááni-
 kawaanakoe aasiyaasí maí'mai'a úwai máyowana
 kámááni-kwaanako Páánápáasinte Sóronte
 tááyowasarai tuyaná Érímasaagwara'a téna
⁸ mindárai táái tasimái karéna kámááni-
 kwaanako Ísun-aaiyavai áraire sivo séna
 mindárai táái tasimái karówana ⁹ Sóro moóra-
 awi'a Póro Áánútun-amanko kwempímbá
 anómba umánkowana Póro pukaa'á agayón-
 kwaasigomba aráá'a avuwéna ¹⁰ séna Sáátáánigo
 áráá'a po kawer-ánkóná uwa-kwáásí éma
 amápa-sawisawaa-imayaa empímbá anómba
 umánkaraimba po Ísóigona kawer-ámbá sáwí'a
 úmae iyóndayavena ¹¹ ívé'a Ísóigo ená meéyámbá
 amína aúramba kavíkwína évaka-tawai sámó
 káínda íma awánaniyone Póro súwana avekáámbá
 Érímasaamba aúrampa'a ítáguwana siyáánka'o
 táto'maesamo naáyane séna kwaási tivakáá úmae
 kwénaauwana ¹² kámááni-kwaanako Ísóigon-
 aai iséna áátavai éna Ísóigomo úmba awánéna séna
 Ísóigon-
 aai árair-aimban-iye séna kwempá'á téna
 méraiye.

*Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a kurááyan-
 kwasai.*

13 Póro kwesé kwénaauwaise Páávoso-naopa'a
 tuwésaya nompí-sípí táto'mai usáatesaya
 kwémesaya Pámpíriyaa-marava'a Pékaa-
 naopa'a mindómpí-sípívinkémbá kunásávesaya
 kúmúwana Yóni Mááka tiyuwéna Yérúsaremuva'a
 kóúwasarai ¹⁴ mindárai marapá'á kweémesarai
 Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a kwésarai
 Yútaa-kwaasi monor-áímbá kwéison-kanaara'a
 Yútaa-mono'-naumpa'a mara'á umáyóyasa
¹⁵ aúvái-kwandaavinkemba Áánútuna áamáamba
 Mósesi agaimakómba simátimesa Áánútun-ai
 simátímakowai agaimakón-aimba simátímúwasa
 Yútaa-mono-kawaanarawa'a moóráwaimba
 ai'márówana mindáraitopa'a téna séna kentáási
 kwaásiraiyo kwaasái kwáyainakaimo ékai
 kentáási imáyáa simái kawé'á umásinkaakaiyo
 súwana ¹⁶ Póro usásinena séna maísáaro. kesí
 Ísareri-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Áánútuna
 imáyáa mósá máráawaiye isáaro. ¹⁷ naaóvá'á
 Ísareri-kwaasiti Ísóigo kentáá síkwá'náyavena
 séna kesí kwaásiman-owe súwasa ó'on-kwaasiti
 maravá'á Ísípi-marava'a mésa sáwíva-kwaasi
 agáyówana Áánútu kwená anón-asirayamba
 kwáyontavai Ísípivakemba tí'maena ¹⁸ kavóná-
 marava'a mátinkowasa sáwívar-ima 40 ira'a
 kwénaaesaa aasiyaasí Áánútuntavesa sáwí-imayaa
 kwéumbanivo Áánútu miwírá'á kárákwirena
 íma tiyuwówasa ¹⁹ Kénááni-marava'a avakaeté-
 maravaken-kwaasi moórá-mora-umai máyówana
 Áánútu tínkambaena kwéiyuwasa évaka'a
 putásowana miwítí maramá maimaéna
 kwená kwaási Ísareri-kwaasi mátimuwasa

20 mimbáravá'á mésa sáwívar-ima 450 ima maisukáawe.

450 ima maisúwówana Áánútu moórámora-kwaasi kawáá-máyáír'á usásintinkava'a kúwana Áánútun-ai simátímakowai áwí'a Sámúwéri kwemá usávaaruwasa miránkawáá-kwáásí ánásasowasa ²¹ Ísareri-kwaasi Áánútu ima kentáár'á kárákwiyinkwae sésa kentáávinkembá moóráwaimo éna kentáár'á kárákwiyiniye suwaná Áánútu séna Pénisamini-andarakewai Kísaa ááninko áwí'a Sóro kwemá kárákwiyi-mayai mayáníye súwana mimbáyái mairéna ⁴⁰ ima maisuwówana ²² Áánútu mimbáyái Sóropakemba Yési ááninko áwí'a Tévítimba amúwana mayówana séna Tévítí kemó súndanteni'a kwéimba pó'a aamoí kwéumankaumne Áánútu siráiyé. ²³ naaóvá'á Áánútu séna Tévítin-andarakembo aáonomo usásinankaandawai kwemó éna Ísareri-kwaasi sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye siráimba Ísuntavena árair-aimba siráiyé. ²⁴ Ísu ima amápa-kwaasi túranka'a paárurowana Yóni nombó pétinkowai amápar-Ísareri-kwaasiyavena simátimena séna kentí sawi-ímáyáá tínaaembo umáme'o Áánútumpa'o tíya'o é'a nombá pétinkanaumne súwasa mirá uwaná nombá pétinkena ²⁵ kwená mayái sáwíyanka'a ánásaniye kwéuwana simátimena séna kentí imáyáaomo kentáváímó nááwa'iyó sénááomba kwéamu'maraawai kemá ima kwemá úmpo kesínaaemba tíníwai kwemá anóndakoma kembá usáyaaitaraimba pó'a kwemó aaimó síndavimba kemá aaimó sendamá uwóví'a

ónaumne Yóni siráiyé Póro siráiyé.

26 Póro simásuwena séna kesí kwaási Ááváramun-andaraken-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá máráawaiye ísáaro. sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaimba kentááyávéna Áánútu siráiyé. 27 Yérúsaremuvaken-kwaasiye miwítí kawáánárawate sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniyemo siráin-aimba Ísuntavai sirómba íma imáyáa uráawe. aasiyaasi-táwai monor-áímbá kwéisonkanaama Áánútun-aii simátímakowai agaimakón-aimba aúvái-kwandaavinkemba táámpamai kwésuwasa isésa Ísuntavai sirómba íma imáyáa uráavo tuvúwana pukáivo mináúvái-kwándááívínkén-áímbá paáruraiye. 28 tuvuwí-ámbá avakáá umbá íma sáwí'a uráimbanivo Páírátintavesa úwoi sésa tuvuwíníyone siráawe. 29 Áánútun-aii aúvái-kwandaavimba Ísun-aii agaimakómba amápa'a mirá uwasá taairakémbá maimái murí-áívímbá máutamankowana 30 Áánútu pukáimpinkemba usásinankowana 31 ayáátááka'a moórá-mora-tawai kwená kwaási túranka'a paáruraiye. ímo tuvúkónka'a Kárírivakemba Yérúsaremuva'a kwesé kuráawai pukómpinkemba usásinenamo moórá-mora-tawaimo paárumai máyomba minkwáásí awánésa sésa awáraundayavai ísaraundayavai Ísareri-kwaasi kosimátíma'maeta kónáe sésa kuráamba mimbáyái paai kwémayaawe. 32-33 Páánápáasiye kesé mináséí-kwásái simátíméyanekai túye. Áánútu kentáá síkwá'náyavena mirá ónaumne

sirómba kesáá máyaunda-kanaavinta mirá éna Ísumba pukáimpinkemba usásinankaraiye. mináímbá monor-ímá agaimakón-auvaivimba kaepímbá agaimaréna séna

emá kesáánimba óna'a

kesí mayáír'á ánkaraumne

agaimaréna siráíye. ³⁴ Áánútu pukáimpinkemba usásinankaraimba póna íma ókwara'a puwínana

áúma kaviráníntavena Áánútu séna

Tévítintave'a sé'a árai'a kawe'á umánkanaumne
siráundantemba embá kawe'á
umánkanaumne

Áánútu siráíye. ³⁵ moóráva'a monor-ímá agaimakón-auvaivimba agaimaréna séna

Áánútu kwená kawe-kwáyó'ná'á íma

auwáínana áúma kaviráníye

agaimaréna siráíye. ³⁶ mináímbá íma

Tévítintavena siráivo Tévíti Áánútuna mayái kwémaena puwúwasa maimaésa aíkwá'námo

utámakompimba máutamarrowana áúma

kaviraráivo ³⁷ Áánútu Ísumba pukáimpinkemba

usásinankarowaimba kwenáúma íma kaviraráíye

Póro siráíye.

³⁸ Póro simásuwena séna kesí kwaásiyono.

ísámai kawe'á oró. Ísuma pukáimpinkemba

usásinankaraiwaintavena kwaásiti sáwí-imayaa

sáwí-mayai maitiyuwáníye Áánútu siráíye.

mináímbá simátimunda ísámai kawe'á oró.

³⁹ Áánútu Mósesimbo simámakain-amaambo

kwaráawaimo ombá minámáánkó kentí sáwí-

imayaa íma maitiyuwáínana arupí umái

máyáawain-owe Áánútu íma sínívo Ísumo éna

kwenááiyavesa áraire sésa kwenká'á aráápamai máyáawaiti sáwí-imayaa maitiyuwáinana miwíyávéna arupí umái máyáawain-owe Áánútu síníye. ⁴⁰ miráumai Áánútun-aaí simátímakowai tááigo kempá'á tivó sé'a kárákwimai kawé'á oró. ⁴¹ naaóvá'á Áánútun-aaí simátímakowai agaimarésa sésa

áráir-aintavai simái sáwí'a on-kwáásí ísáaro, keinárawa'o máyáan-kanaara'a mayái máyáanda mimbáyáímó awáné'o é'o ímo kesópa'o té'o é'a úwoi puwónááowe. mimbáyáíyávésamo simátimiya'a mináíntávésa íma áraire sénááowe sésa agaimarésa siráawe. mináímbá kempá'á tivó sé'a kárákwimai kawé'á oró Póro siráíye.

⁴² mináímbá simásuwena Pórowe Páánápásiye máápa'a kumónáe kwéuyasa kwaási sésa ókwará'a monor-áímbó ísáan-kanaa tínakai mináímbá másiyata isánaumne ⁴³ simásuwesa máápa'a kumésa sáwíva-kwaasi Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Yútaa-monor-ampa'a kwéguwaiye Póronte Páánápásinte kwa'maésa kuwasaráí sésarai Áánútu úwoi kawé'á umátinkanivo úwoi asiramái kwená aampa'á koró sirááíye.

⁴⁴ suyaná Yútaa-kwaasi monor-áímbó kwéison-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi amápa'a Ísóigon-aaí isánáe sésa Yútaa-mono'-naumpa'a umáyówasa ⁴⁵ Yútaa-kwaasi tuwánésa tirumbá sáwí'a úwasa mináímbá kwaráavo sésa Póronte Páánápásinte aká'áamba simátinkesa kamparáímbá kwéseye sésa simái kárówasarai ⁴⁶ miwí táároi íma inkaisésarai asiramái sésarai

aiva'á árai'a Áánútun-ai simátimuyamba
 mináimbá tínaaemba umáme'a íma sínkáiyé
 sembá pó'a aúnaí'o umáímo maí'maí'o
 ónaunda uwóví'a ónaumne-imayaa ombá pókai
 tayauwerékai ó'onkaa-kwaasiva'a Áánútun-ai
 kosimátimeyauye. ⁴⁷ ááéma Ísóigo simásimenaya
 séna

emá ó'onkaa-kwaasi sáma kamátinke kesáái
 kwésimatiminasa kesí aambá awánáiyá'a
 amápa'-maravaken-kwaasi sáwí'o
 umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á
 métinkanaumne

Áánútu mináimbá simásímakaimba pókai
 ó'onkaa-kwaasi kwenáái kosimátimeyauye Póro
 siráiyé.

⁴⁸ Póro súwasa ó'onkaa-kwaasi isésa Ísóigon-
 aaiyavesa aamoí ésa tirumbá kawé'á umái
 máyówana Áánútu séna kesí kwaási é'a aúnaí'a
 umái maí'maí'a ónááowe súwasa miwí Ísóigon-
 aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tésa méraawe.

⁴⁹ Ísóigompa'a aráápamai mésa mimbáravá'á
 Ísóigon-ai kosimátin-tasimatin-uwasá
 sáwíva-kwaasi isésa ⁵⁰ Yútaa-kwaasi Póronte
 Páánápáasinte tirumbá sáwí'a umátinkesa
 mindáópaken-anon-kwaasiye aarai túwí'a
 kwáyon-inimba Yútaa-monor-aimba asiramái
 máyón-ininte mindárai táái simátimesa miwítí
 imáyáa tavisuwasá isésa Póronte Páánápáasinte
 sáwí'a umátinkesa aaisambá tiyésa miwítí
 maravákémbá ti'mátuwowasarai ⁵¹ Áánútu
 minkwáásí íma aamoí umátinkaniye-umasitai'a

ésarai tísamaivakem-barama uwáésarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Áíkóniyamu-naopa'a kuyasá
 52 Ántíoku-naopa'a Ísuna aampa'á kun-kwáási máyówana Áánútun-amanko miwívimbá anómba umátinkowasa tirumbá kawé'á umái méraawe.

14

Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'a kurááyan-kwasai.

¹ Póroe Páánápáasiye Áíkóniyamu-naopa'a kwésarai ááémo urááyantemba Yútaa-mono'-naumpa'a umésarai áséi-kwasai asiramái simátímúyasa isésa sáwíva-kwaasi Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Ísun-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tésa máyómbanivo ² évaka-Yútaa-kwaasi Ísun-aaiyavesa tínaemba umámesa íma áraire sirówai Póronte Páánápásinte sáwíaimba simátínkówasa ó'onkaa-kwaasi isésa mindáraiye Ísun-aai ísówaiye tirumbá sáwí'a umátínkómbanivo ³ mindárai ayáátááka'a mindáópa'a mésarai miwí táároi íma inkaisésarai Ísóigon-aai asiramái simátímúyana Ísóigo kwaási úwoi kawé'á kwéumatinkaimba awánaigwae séna mindárai kwená asirayámbá tímúwasarai ímo awánarom-bayai kawé'-máayái máyóyasa ⁴ mindáópakewai kaepí taaínkaar-urésa évakarawai sésa Yútaa-kwaasi tááiyavesa áraire suwasá évakarawai sésa aantá-kwaasi tááiyavesa áraire siráawe.

⁵ suwasá ó'onkaa-kwaasiye Yútaa-kwaasiye miwítí anón-kwaasiye torupamáí mésa tímááyuaimba sésa óntandei Póronte Páánápásinte

tínkamonaē suwasarái⁶ mináimbá isésarai kawe'ó iyapa'a méyae sésarai Áríkoniya-a-marava'a kwésarai Árisitaa-naopare Tépi-naopare ó'on-o'on-daopare⁷ áséi-kwasai simátíma'maesarai kurááiyē.

Árisitaava'a Tépi'a kurááyan-kwasai.

⁸ moóráwai Árisitaa-naopa'a anówa arupinkémbá aísamai sáwí'a umáguomba maránkarowana íma aaintómba ááémo maúnka'a ména⁹ Póro kwésimatimun-aimba iséna árair-aimba kwésimba póna kawe'á umásinkaniye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a avuwéna¹⁰ anónka'a séna enaísamaine usásinao súwana usásinkwena aamoí éna kweyááríka'a marapá'á kúmba¹¹ sáwíva-kwaasi Póromo úmba awánéna miwí tááivinkemba Áríkoniya-aimpinkemba sésa kentáásí ísóigorai kwaásiraan-umai marapá'á kentáávímbá kumbáyaaiye sésa¹² miwítí ísóigo áwí'a mindárai tamátimesa sésa Páánápáasintavesa Súsiye sésa Pórontavesa aaiyé simátímíwaiye sésa Émisiye sirá.¹³ marukón-awampa'a minkámpár-ísóígó áwí'a Súsi kwená mono'-námbá kwáyowana minkámpár-ísóígontávái ísamai póí'o umándon-kwaasigo purumakambá kwémaena moigwáán-aramba kwétararena umái maimaéna mindáókona kuri-óntará'á mói marówasa sáwíva-kwaasi miwítí ísóigontavaimo póí'o umándaante miráumai Ísuna aantá-kwaasiraira'a póí'a umándanae¹⁴ sun-áimbá isésarai sáwí'an-iye sésarai kentí unáánkwátói tarátuwesarai isaaisésarai sáwíva-kwaasivimba

komaésarai anónka'a sésarai ¹⁵ kenkáí nóra ónáera kwéoo. keiráí kemó onten-kwáási úye. áséi-kwasai tasimátimuyamba pó'a mirán-kámpáí'o tuwé'a árarir-Isoigompa'a teró. árarir-Isoigo kwíyómba éna maramá éna uwí-nómbá éna mimpímbá kwáyáin-tantaa'a úmarena asirayánkwáráwái máyáíye. ¹⁶ ááéma Áánútu úwoi tíyukowa'a kentí imáyáavinkemba amápa'-mapaken-kwaasi kwénaaesá ¹⁷ miráumai kwéombanivo Áánútu máyáíye sígwáe séna aai sisaná aa'á téna toónkó kawé'á isa'á kwéne'a tirumpimbá aamoí kwéowe. miráumai awáné'a mirámá iní-Ísóígó máyáíye sígwáe séna Áánútu kawerí'a kwéíye ¹⁸ mindárai mináímbá suyasá amápa-kwaasi asirésa mindárraira'a póí'a umándanaumne kwésuwasarai íma mirá oró simái tuvímbaesarai iyúyasa ivátukaawe.

¹⁹ ivátuwowasa évaka'-Yútaa-kwaasi Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopakemba évaka'a Áíkóniyamu-naopakemba tésa amápa-kwaasiti imáyáa tavisuwasá isésa Póromba óntandei tuvuwésa á'a púwiye-imayaa ésa tavisímaesa mindáókona awámpá'á mátúwówasa ²⁰ Ísuna aampa'á kuwái taúkúmakesa taawánowana usásinena mindáópa'a kwéna kogaúmba usá aaváyaavimba usásinesarai Pórowe Páápápáasiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááíye.

Síriyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a ókwara'a kurááyan-kwasai.

²¹ Pórowe Páánápáasiye Tépi-naopa'a áséi-kwasai kosimátímúyasa isésa áraire sésa Ísuna

aampa'á kwéguwasarai mindárai Árisitaa-naopa'a ókwar'a komésarai minkákémbá Áíkóniyamu-naopa'a komésarai minkákémbá Písítiyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a ókwar'a komésarai ²² miráumai kwénaaesarai Ísóigon-aaiyavesa áraire sirówai miwítí imáyáa asiramátinkesarai sésarai Ísuna aampa'á asiramái koró sésarai Áánútu kwená kwaási kwégawaaipa'a kónáe sé'o é'a minámpá'á umbaiyé tain-ámpá'á kónááowe sésarai ²³ miráumai mindáópata kwénaaesarai maará ésarai Ísóigona kwaásivinkemba miwítí anón-kwaasi usásintinkava'a kuyasá Áánútuna imáyáa ésa toómbá íma nésa námúnaawe su'mai kwésesa mindárai Ísóigompa'a aráápamai máyówaiyavai Ísóigo kárákwitinkamae iyíníye simátímakaaiye.

²⁴ simátimesarai Písítiyaa-marava'a kóyaaitesarai Pámpíriyaa-marava'a kwésarai ²⁵ Pékaa-naopa'a komésarai áséi-kwasai kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai ²⁶ nompí-sípí táto'mai usáatesarai teémesarai Síriyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a ókwar'a tirááiye. ááéma mindáópa'a Ísóigona kwaási mindárai yavesa Áánútu túwa'naa úmaena iyínívo kwená mayái komáyákaiyo sirówasarai mimbáyái komaisuwésarai tirááiye.

²⁷ Ántíokuva'a tuyasá Ísóigona kwaási tayorupamáí máyówasarai Áánútumo simátimuni'o urááyan-aimba sésarai Ísuna aampa'á ó'onkaa-kwaasi agaráátinkauyasa

mináíntávái áraire sésa minámpá'á kwégowe-
aimba tasimátimesarai ²⁸ mindáópa'a Ísun-aaí
ísówai ayáátááka'a méraaiye.

15

*Yérúsaremuva'a torupamáí mésa siráan-
kwasai.*

¹ Ántíoku-naopa'a máyóyasa évakarawai
Yútiyaa-maravakemba Ántíoku-naopa'a
komésa Ísun-aaí ísówaiyavesa sésa Áánútumo
Mósesimbo simámakon-amaambo ímo isé'o
túra'o kárámaimo araa'énamo íyanamo éna
Ísóigo sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-
ámpá'á íma métinkaniye suwasaráí ² Pórowe
Páánápáasiye mináíntávái áwáá'a tiyésarai
kwesimá kwesiman-esa Ántíokuvakewai Ísun-
aaí ísówai sésa Yérúsaremuva'a aantá-kwaasiye
Ísóigona kwaásiti anón-kwaasiye mináíntávái
kotísaa oró sésa Póronte Páánápásinte évaka-
kwaasiye ti'márówasa kuráawe.

³ Ísóigona kwaási ti'márówasa kweémesa
Vínisiyaa-marava'a Sámériyaa-marava'a naaó'-
nao'a komáyówasa Ísun-aaí ísówai torupamáí
máýówai simátimesa sésa ó'onkaa-kwaasi
Ísun-aaí isésa áraire sésa kwempá'á tésa
máýáawe suwasá isésa tirumbá kawé'á úwasa
⁴ naaó'-nao'a simátímatuwesa kweémesa
Yérúsaremu-naopa'a komáyówasa aantá-
kwaasiye Ísóigona kwaásiye miwítí anón-
kwaasiye tiyáámba kwétimesa aamoí uwasá

Áánútno mayáímó tímakaim-bayaimo mairáan-
aimba másimatimuwasa ⁵ isésa évakarawai
Ísun-aaiyavai áraire sumbánivo amáán-kawaa-
kwaasiti aampa'á kwéguwai usásinesa sésa
ó'onkaa-kwaasi Ísun-aaiyavai áraire kwésewai
Mósesi simátimakon-amaamba isésa túra'a
kárámai araa'éna orómá kosimátiméro suwasá
⁶ aantá-kwaasiye anón-kwaasiye sésa mináimbá
torupamá méta imáyáa umáiya senó siráawe.

⁷ suwasá torupamá mésa ayáátáaka'a
mináimbá suwaná Pítaa usásinena séna kesí
kwaásiyono. ó'onkaa-kwaasi áséi-kwasai
isésa Ísun-aaiyavai áraire sígwáe séna ááéma
Áánútu keinárawapinkemba usásisinkena
símarówa'a kosimátimewanasa isésa áraire
siráawe. kemá mináimbá á'a ísaraawe.
⁸ Áánútu amápa-kwaasiti imáyáa tuwánéna
ó'onkaa-kwaasiyavena séna kesí kwaásiman-
owe séna kwenamambó símakonten-umai
miwímó tímakomba awánaraumne. ⁹ Áánútu
Yútaa-kwaasiya ór-amba íma agaráásinkenaya
ó'onkaa-kwaasi íma ór-amba agaráátinkena
kwéivo Áánútu amápa-kwaasiya mimbórá-ámbá
kwéagaraasinkaiye. miwí Ísun-aaiyavai áraire
sunkákémbá miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna
kawer-ímáyáá umátínkaraiye. ¹⁰ Mósesin-aaigo
kentáá síkwá'náya umbái tiyówasa íma kanaán-
umai kwakáawe. kentáágwará'á miráumai
umbái taisatá íya kanaán-umai kwakáumne.
mindáyavai ó'onkaa-kwaasi Ísuna aampa'á
kowáiyáváímó Mósesin-aaí kwaráaro síyasamo
ésa umbai-ámbá kwaránááowe. mirámó
íyanamo éna Áánútu áwáá'a sína'a pó'a íma

mirá ónááowe. ¹¹ Ísóigo Ísu úwoi súwa'naa enaya sáwí'o umáimo máyaundavinkenta kawer-ámpá'á mégwésinkaintaawe. mináintáváiyá áraireya sénáisae mirámó kwéintenta ó'onkaa-kwaasigwara'a mirá kwéiye Pítáa siráiyé.

¹² Pítáa súwasa isésa amáparawai árai'a siyé sésa íma aai suwasarái Pórowe Páánápáasiye Áánútu tímakaim-bayai ó'onkaa-kwaasivimba mimbáyái mairááyan-aimba simátimesarai Áánútuna mayái ímo awánaraam-bayai kawe'-máyái mairááyan-aimba ¹³ simátímatuwoyana Yémési séna kesí kwaásiyono. kesáái ísáaro.

¹⁴ ááema Áánútu ó'onkaa-kwaasiyavena imáyáa éna minkwáásívínkémbá évakarawai usásintinkena séna kesí kwaásiman-owe siráin-aimba Pítáa ívé'a simásímakaiye. ¹⁵ Áánútun-aaí simátímakowai mináímbá aúvái-kwandaavimba agaimarésa sésa

¹⁶ Ísóigo séna naaémba kumé'a Tévítina naambá tawísíyukaan-damba kunumásuwanaumne. sáwí-yantaakwara'a kawe'á kunumásuwanaunda pósa ¹⁷ ó'onkaa-kwaasi kesópa'a ténááowe. kesí kwaásiman-owe sendawái kesópa'a ténááowe séna

¹⁸ Ísóigo mináímbá naaóvá'á sirómba póna ívékwara'a mirá kwésiye Yémési siráiyé.

¹⁹ Yémési simásuwena séna Ísóigo siráin-aintave'a imáyáa é'a sé'a ó'onkaa-kwaasi Áánútumpa'a kwéten-kwaasi umbai-máyái íma tíménaumpo ²⁰ aúváiima agaimái tíméta séta kampar-ísóígóntávái imáyáa ésa póí'o

umándaamba mimpóí íma naaró. aarai-úmóyámbá kwaai-úmóyámbá íma oró. póima tuvú'newana kwená naaemá ímo kumíndamo úwoimo kwáyáina'a mimpóí íma naaró. naaegwárá'á íma naaró. mináímbá aúvái-kwandaavimba agaimaráúmpo awánaaro. ²¹ ááemo maémáén-kwaasiye ívé'o máyáan-kwaasiye ayáátááka'a aasiyaasí monor-áímbá kwéisaan-kanaara'a mináímbá Mósesin-ai simátíma'maesa kuráawe. mindáyaveta aúvái-kwandaavimba agaimaráúmpo awánaaro Yémesi siráíye.

aúvái agaimái ó'onkaa-kwaasi tímakaan-kwasai.

²² súwasa aantá-kwaasiye Ísóigona kwaásiye miwítí anón-kwaasiye sésa kanaám-pota kentáávímbá évakarawaiye ti'maráanasaya Pórowe Páánápáasiye Ántíokuva'a kwíyapa'a miwísé kónááowe sésa miwítí avumpinkémbá kae-kwáásí túwí'a mósá makáan-kwaasirai túwí'a tombá moórawai áwí'a Sáírasi úwana moórawai kaer-áwí'á Yútásiye Paasapasiyé umái ²³ aúvái timésa ti'marówasa kurá. mináúváiímbá agaimarésa maará sésa kesáá kentí kwaásiya úne. aantá-kwaasiye anón-kwaasiye moórá-aimba sénaumpo kentáási kwaási ísáaro. ó'onkaa-kwaasi Ántíoku-naopa'a Síriyaa-marava'a Sírisiyaa-marava'a máyáan-kwaasi ísáaro. ²⁴ kentáávínkémbá évakarawai kentópa'a kwésa ímo simátímakaunda-aimba miwítí imáyáavinkemba kosimátímúwa'a isé'a tirumbá sáwí'a úwa'a umbái taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ torupamáí méta imáyáa éta mimbórá-áímbá

simái kae-kwáásí usásintinketa ti'maráúnasaya Páánápáasiye Póroe migóiyeye. mindárai kesí kwaásiya siruntá tímakaundanaraiye sínkamiyakai puwúyavo-imayaa íma ésarai Ísóigo Ísu Káráisitina mayái kwémayaaye-imayaa ésarai asiramái kwémayaaiye. ²⁷ Yútásinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóiyamba pósarai aúváivinken-ainkwara simátimeyaaoi-ainkwara'a mimbórá-áimbá pósarai kosimátimeyaaoiye. ²⁸ Áánútun-amankowe kesááwé mimbórá-áimbá simáíya íma umbai-áimbá simátimumpo maanáúváivínkén-áimbá simátimundaya ísáaro. ²⁹ kampar-ísóígóntávái imáyáa ésa pói'o umándaamba mimpói íma naaró. naaemá íma naaró. póimo tuvú'newana kwená naaemó ímo kumíndamo úwoimo kwáyáina'a mimpói íma naaró. aarai-úmóyámbá kwaai-úmóyámbá íma oró. kesáámó sún-da-aimbo é'o é'a kawe'á ónááowe. mináimbá ánásaiye. aúváima agaimái tímésa siráawe.

³⁰ suwasá mináúváímá tímésa ti'márówasa maimaésa kweémesa Ántíoku-naopa'a kuwasá Ísóigona kwaasi torupamáí máyówasa mátímúwasa ³¹ mináúvái-kwándááivínkémbá táápamai simátímúwasa kawer-áimbá ísésa tirumbá kawe'á úwasarai ³² Yútásiye Sáírásiye Áánútun-aai simátímakoyan-kwaasi ayáátáaka'a simátimesarai miwítí imáyáa arupí umátímúyasa ísésa asiramái máyówasarai ³³ miwísé évaka'-no'waamba máyóyasa Ísun-aai ísówai sésa á'a kanaán-ivo ti'mákaan-kwaasitopa'a kawer-áimbá kosimátímékaiyo suwaná ³⁴ Sáírási ó'on-

imayaa éna mindáópa'a máyowasarai ³⁵ Pórowe Páánápáasiye ayáátáaka'a Ántiokuva'a méсарai mindáraiye évakarawaiye méса Ísóigon-аai simátíma'maesa kuráawe.

Pórowe Páánápáasiye tarákaa'a urááyan-kwasai.

³⁶ naaémба Póro Páánápáasintavena séna naaó'-nao'a Ísóigon-aaimo simátímakauyamba Ísun-aaimo ísaraawai kawerá umáíya máyáawa tuwánamaekai kóyauye Póro súwana ³⁷ Páánápáasi séna Yóni Máákaamba áí'mekai kóyáe súwana ³⁸ Póro séna kweséya téwáyana Pámpíriyaa-marava'a kenkáí másiyuwena kwená naaópa'a tayauweréna kuráimba pókai íma áí'mekai kóyauye Póro súwasarai ³⁹ mináintávái kayorésarai aaisambá simásuwesarai mindárai tarákaar-uyaná Páánápáasi Yóni Máákaamba áí'maena nompí-sípí táto'mai usáatesarai kweémesarai Sáíparasi-marava'a kuyaná ⁴⁰ Póro séna ke Sáírásimba airánaumne súwasa Ísun-аai ísówai námúnaa simásuwesa sésa Ísóigo úwoi kawe'á umátinkanivo kokaiyó suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba ⁴¹ Síriyaa-marava'a Sírisiyaa-marava'a naaó'-nao'a kwénaesarai Ísóigona kwaási túwa'naa úmaesarai kuyasá kawe'á umái méraawe.

16

Tímóti mindáraiye kuráin-kwasai.

¹ Pórowe Sáírásiye mirá uyambá Tépi-naopa'a Árisitaa-naopa'a kuyaná moórawai áwí'a Tímóti

mindáópa'a ména Ísuna aampa'á kwéguwai úwana anówama Ísuna aampa'á kwégun-inimba Yútaa-inimba úwana avowámá Kíríki-kwaasi úwana umái máyówasa ² Árisitaa-naopakewai Áíkóniyaa-naopakewai Ísun-aii ísówai Tímóti áwí'a mósá makáawe. ³ avowámá Kíríki-kwaasi póna áúra'a íma kárámai araa'éna urómba pósa Yútaa-kwaasi mináyámpá'ó máyáan-kwaasi mirán-áimbá ísówana Póro séna Ísóigona mayáír'á Tímótimba airánáe séna Yútaa-kwaasi aamoí ígwáe séna Tímótimba áuma kárámarena ⁴ áí'maena naaúwasa naaó'-nao'a kwénaaesaa aantá-kwaasiye Ísóigona kwaásiti anón-kwaasiye Yérúsaremuva'a siráan-aimba Ísóigona kwaásiyavai simátíma'maesa kweésa sésa mináimbá ísáaro suwasá ⁵ Ísóigona kwaási Ísumpa'a asiramái mésa ó'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-táwai évakarawai Ísun-aaiyavesa áraire sinté kwégwesa sáwíva-kwaasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbá awánarain-kwasai.

⁶ Pórowe Sáírásiye Tímótiye Vírísiyaa-marava'a Kárésiyaa-marava'a kwénaaesaa Ésiyaa-marava'a áséi-kwasai kosimátimenae sumbá Áánútun-amanko íma kónááowe súwasa ⁷ isésa kweémesa Mísiyaa-maragona oóvímbá kwésa Pítíniyaa-marava'a kónáe sésa uwaná Ísun-amanko íma kónááowe súwasa ⁸ isésa Mísiyaa-marava'a kómaatesa kweémesa Táróasi-naopa'a kumbésa ⁹ no'wáamba Póro kaainkáámbá awánówana Másétóniyaa-maravaken-kwaasigo koku'á taména séna Másétóniyaava'a tasúwa'naa uwo

asiramái súwana ¹⁰ Póro kaainkáámbá awánéna
simásimuwata usásineta séta Másétóniyaa-
kwaasiya áséi-kwasaiya kosimátimunanaya
Áánútuya kwésaayaisata Másétóniyaava'a
kónáeya siráundayaawe.

Árítiyaama Ísumpa'a tiráin-kwasai.

¹¹ séta Táróasi-naopa'a nompí-sípí táto'mai
usáateta kówánanaya mindómpí-sípígó
apu úmaena kúwata Sámóteresi-marava'a
kogwaéwándaaya usá aaváyaavimba kweémeta
Níápórisi-naopa'a marapá'á kunásáveta
¹² mindákémbá Vírípai-naopa'a marapá'á
kuráundayaawe. mindá Másétóniyaa-
marava'a anón-daopa'a Áróamáani-kamaani-
kwaasi kárákwiraan-daopa'a évaka'-no'waamba
kógwaeta ¹³ Yútaa-kwaasi monor-áímbá
kwéison-kanaa túwata imáyáa éta Yútaa-
kwaasi nonawámpá'á torupamáí mésa námúnaa
kwésewe séta naaópa'a tuwéta nonawámpá'á
kumówándaaya aaraiyómbá torupamáí máyówata
kumbéta simátimewanasaya ¹⁴ isésa uwaná
moórá-ininko Táyátaira-naopaken-ininko áwí'a
Árítiyaama kwená mayái óoraan-tantaa'a
ampantará'á tásuwena kwétimena óntamba
kwémaena kwemá Áánútuna imáyáa éna
kwenáwí'a mósá makón-inimba Ísóigo imáyáa
amúwana Póron-aai kawé'á umái isówana
¹⁵ minínínkógwará kwená akúnkwará'á nombá
pétinkowana minínínkó séna kentávái sé'a
Ísóigon-aaiyavena áraire séna Ísumpa'a asiramái
máyaín-ininkoman-iye sé'a kesí naaúmpa'a

taménaowe asiramái súwata kwená naaúmpata koméraumne.

Pórowe Sáírasiye ándáva'a máyóyan-kwasai.

¹⁶ moórá-arasi mayái kwémayon-arasigomba évakarawai óntamba tuwésa meéyán-uráan-arasigomba taraváá-kwámbá kwenarumpimbá máyowana évaka-kwaasitopa'o naaémbo kwínín-aimba simátimuwasa óntambo ámúmba kwembó meéyámbakaan-kwaasi timúwasa maémaémbani. moórá-tawai námúnaa kwésupa'a kumówánanaya minárásígó suwánéna ¹⁷ Póronte kenté sínaaemba kwa'maéna kwégwena anónka'a séna Áánútu kwíyómpa'a máyáiwaina mayái kwémayaan-kwaasiman-owe. Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-ámpá'á mégwétinkain-aimba kwésimatimewaiman-owe minárásígó séna ¹⁸ sáwívaka'a kwa'maéna kwégwena mirá súwana Póro arumbá umbái tówana mégwantena kwenarumpimbó máyon-taravaa-kwankontavena séna Ísu Káráísitina asirayámbá kwáyáintavai égési umái sé'a minárásí auwé kóao súwana avekáámbá auwéna kóúwasa ¹⁹ minárásígómbó meéyán-uráawai awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa íma kawer-óntámbá mayánaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyáánka'a táto'mai tavisímaesa naambárupa'a kawáá-kwáásítópa'a mátinkesa ²⁰ Áróamáani-kamaani-kwaasitop'a mátinkesa sésa maandárai Yútaa-kwaasirai kentáásí naaópa'a sáwí-mayai kwémayaaiye. ²¹ kentáásí amáámba kwégaesarai ó'on-ampar-amaamba kwéseye. maandáraimo séyan-amaamba íya

kwaránaumpo Áróamáani-kwaasiti áamáamba
 kwaránaumne suwasá ²² sáwíva-kwaasi
 taúkúmaresa anónka'a símae iyésa sésa áraire
 suwasá kawáá-kwáásí mindáraití unáánkwátóí
 tarátiyuwesa sésa kunánaandei tínkamoro suwasá
²³ ávááraumai tínkambaresa tavisímaesa ándáva'a
 avúsúyuwesa ándáva'o kárákwiron-kwaasiyavai
 sésa ontará'á kárákwimai mindárai kawé'á uwo
 suwaná ²⁴ avumpin-dáúmpá'á móavusuyuwena
 tísamairai taaí umairéna aráápamarena ándáneí
 kárárumarowasarai méraaiye.

²⁵ méсарai no'wáán-avuntamba Pórowe
 Sáírásiye námúnaa kwésesarai Áánútuna
 imá kwésuyasa ándáva'o máyón-kwaasi
 isówana ²⁶ avekáámbá anóm-barima tówana
 naamayáámbá karekó'a umágúwana amápar-
 ontama tigúwana ándáva'o máyón-kwaasi
 tiyayaampimpaken-andama kweyáárika'a
 ayúkúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o kárákwírowai
 aúma kwáyomba póna usásinena awánómba
 ontan-tigurówana usáawanena séna ándá-
 kwaasi kóuraawe-imagaa éna anón-kwaasigon-
 aaroi inkaiséna kwená taánasatama mósa
 taúkéna kwenáúvimba agaiváíndayavena úwana
²⁸ Póro awánéna anónka'a séna íma mirán-
 uwo. kesáámá amápata úwoiya máyaumne
 súwana ²⁹ ándá-naumpa'o kárákwírowai kwená
 kwaasiyavai séna oómbá kúra-simero súwasa
 kúrar-amuwana avekáán-umai ándá-naumpa'a
 iyumba ayántámbá kwétowana anóndaraima óye
 séna Póronte Sáírásinte tísamaivimba kumbaéna
³⁰ usásinena tí'maena máápa'a kumbéna séna
 nóra onaná sáwí'o umáímo máyaundavinkemba
 Áánútu kawer-ámpá'á mésinkaniyo súwasarai

³¹ mindárai sésarai Ísóigo Ísu Áánútumpakemba kunkáiwain-aaiyavai áraire sinaná ewé ená akúné sáwí'o umáimo máyáampinkemba kawer-ámpá'á métinkaniye simámesarai ³² minkwáásiyómbá Ísóigon-aai simátímúyasa isésa ³³ mindó'wáán-avuntamba ándá-naumpa'o kárákwirowai tí'maena tirósáánumpar-avima kwésese umátiyuwena mitáwai kwesé kwená kwaásiye mono'-nómbá pékaawe.

³⁴ nombá pé'maena Póronte Sáírásinte tí'maena kwená naaúmpa'a mátinkarena toómbá tímúwasarai kwénoyasa kwewé kwená akúné Ísun-aaiyavai áraire siráamba pósa tirumbá kawe'á umái méraawe.

³⁵ máyówasa usá aaváyaavimba Áróamáani-kawaa-kwaasi i-kwáási tí'márówasa ándá-naumpa'a kwésa sésa mindárai ayútinkénasarai kókaiyo suwaná ³⁶ ándá-naumpa'o kárákwirowai Pórontavai séna Áróamáani-kawaa-kwaasi i-kwáási tí'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte ayútinkaao sembá pókai ayútínkáanakai tirumbá kawe'á ínakai kokaiyó súwana ³⁷ Póro i-kwáásiyávái séna íma kawer-áimbá sésa kempímbá íma kwáyáin-aimba simái kunánaantamba sínkamesa ándáva'a avúsúyukaawe. Áróamáani-kwaasiti aúváiima tokáuyan-kwaasi úyambanivo sínkamomba uwóví'a ésa minámáámbá káráyukaawe. ívé'a aúpá'á ayúsinkai-imayaa owakái íma mirá óyauye-imayaa ékai Áróamáani-kawaa-kwaasi kesópa'a tésa ontá tayisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸ i-kwáási isésa koyauwerésa

Póron-aaí tasimátimesa Áróamáani-kwaasiti aúvái tokááin-kwaasiye simátímúwasa isésa táátavai ésa ³⁹ ándá-naumpa'a komésa sésa keinárai Áróamáani-kwaasiti aúváíma tokááyan-kwaasi óyata íma ísareta úwoiya tínkankaunda mindá uwóvita éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aánoumai sésa kentáásí naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasaráí ⁴⁰ Pórowe Sáírásiye ándáva'a tuwésarai Árítiyaana naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaí ísówai torupamáí máyówasarai miwítí imáyáa kawé'á umátinkesarai tiyuwésarai kurááíye.

17

Tésárónaíkaa-naopa'a koméraayan-kwasai.

¹ Pórowe Sáírásiye kwésarai Ámpíporisi-naopa'a Ápóróniyaa-naopa'a kóyaatesarai Tésárónaíkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yútaa-kwaasiti mono'-námbá kwáyowana ² Póro úntemba Yútaa-kwaasi monor-áímbá kwésunka'a mono'-náúmpá'á uména Áánútun-aaí aúvái-kwandaavinken-aimba simátimumba monor-áímbó ísaan-kanaara'a kaumborá'á simátimena ³ séna aúvái-kwandaavinkemba séna Áánútumo usásinankaiwaimba áí'a índai'a umánkaiyana puwéna usásinaniye siráimba mináínkóná ááimba avora'á simátimune. mináímbá Ísuntavesa siráawe Póro súwasa ⁴ isésa Yútaa-kwaasi évaka'a mináíntávésa áraire sésa Póronte Sáírásinte tínaaemba kwarésa Kíríki-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá márówaiye sáwívar-inimba túwí'a kwáyon-ininte miráumai-sawiva-kwaasi kwakáawe.

⁵ kwárówasa Yútaa-kwaasi tuwánésa tirumbá sáwí'a úwasa sésa mináimbá kwáráavo sésa sáwí-kwaasi kavóná-kwaasi tirówasa torupamá mésa áái'a tiyánáe sésa imáyáa tímúwasa Yésónona naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte tayáto'maeta amápa-kwaasi túranka'a aaivintá maitinkánáisiye sésa tivakáá umbá ⁶ íma máyóyasa Yésónowe Ísun-aaí isówai évakare tavisímaesa mindáópaken-kawaa-kwaasitopa'a mátinkesa anónka'a sésa Pórowe Sáírásiye sáwí-aimba kwémaresarai amápa'-marava'a kwétesarai ívé'a maankákwará'á kentáásí naaópa'a tamáyaayana ⁷ Yésóno kwená naaúmpa'a matínkaraiye. Áróamáani-aiva-kawaanakona áamáamba karésa sésa kentáará'ó kárákwiraiwai Ísuman-iye kwésewe suwasá ⁸ amápa-kwaasiye kámááni-kawaa-kwaasiye isésa tirumbá sáwí'a úwasa áái'a tiyái-ímáyáa uwasá ⁹ kawáá-kwáásí Yésónompi kwimái évaka-kwaasiyavai sésa óntamba simíyata ayútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa ayútínkówasarai kurááiye.

Pérea-naopa'a kuráan-kwasai.

¹⁰ ayútínkówasarai kuyasá no'wááni'a únka'a Ísun-aaí isówai Póronte Sáírásinte tinkamovo sésa ti'marówasarai Pérea-naopa'a kweémesarai kuyambá Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á umésarai Ísun-aaí simátímúyasa ¹¹ minkwáásíyómbá íma Tésárónaikaakwaasiraamba ésa kawer-ímáyáá kwéesa Póron-aaí kawé'á umái isésa aasiyaasi-táwai Áánútun-aaí aúváí-kwandaavimba awánésa

sésa Póro áraira kwési. kampará kwésiyo sésa aasiyaasi-táwai Áánútun-aii aúváí-kwandaavimba táámpamai awánomba ¹² Yútaa-kwaasi sáwívarawai Ísun-aaiyavesa áraire suwasá Kíríki-inimba túwí'o kwáyon-inimba sáwíva'a Ísun-aaiyavesa áraire suwasá Kíríki-kwaasi sáwívarawai Ísun-aaiyavesa áraire suwasá ¹³ Póro Pérea-naopa'a Áánútun-aii kwésimatimiyemo sun-áimbá Yútaa-kwaasi Tésárónaikaavaken-kwaasi isésa Pérea-naopa'a tésa miwítí imáyáa tayavisimái suwasá isésa Póromba áwáá'a aéésa áái'a tiyamánkai-imayaa uwasá ¹⁴ avekáámbá Ísun-aii ísówai Pórontavai inkámóvo sésa uwínómpá'á kumuwó suwaná kumúwasarainivo Sáírásiye Tímótiye mindáópa'a úwoi máyóyasa ¹⁵ Póromba áí'maesa kumeémesa Áténesi-naopa'a móruna auwésa kuntauwerésa miwítí naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte usimátimesa sésa avekáán-umai kesópa'a kúmókaiyo Póro siyé usimátimakaawe.

Póro Áténesi-naopa'a mérain-kwasai.

¹⁶ Póro Áténesi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte kwétimu'marena awánómba mindáópaken-kwaasi sáwíva'a kampar-ísóí úmakea miwán-áwí'a mósá kwémarowana Póro tuwánéna arumbá umbái tówana ¹⁷ Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á uména Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasi Áánútuna imáyáa mósá márówaiye usimátiména Áánútuna áséi-kwasai usimátiména aasiyaasi-táwai

mindáókona marupá'á máyón-kwaasi Áánútun-
 aai simátíma'maena iyúwasa ¹⁸ Épíkúriyaan-
 aai ísámai kuwáiyé Sítóikin-^{aai} ísámai
 kuwáiyé Póronopa'a tésa kwesimán-kwesiman-
 esa évakarawai sésa aaiyé símaena nááín-
 kwaasi nóine kwésiyo suwasá évakarawai
 sésa ó'om-bapaken-isoigontavena kwésiye
 sumbá Póro Ísun-^{aai} séna pukáimpinkemba
 usásinkaiye simátímakaintavesa mináimbá
 suwasá ¹⁹ Póromba áí'maesa kawáá-kwáásímó
 torupamáí mésamo évakar-aimbo simáímo
 kawer-un-áyámpá'á áwí'a Áríópagasi-ayampa'a
 Póromba áí'maesa máankesa sésa aúná-aimbo
 kwésimatimenda-aimba simásímínata ísáano.
²⁰ kesáá mináíntá ísáúnda mináínkó á'oran-
 ivo ókwará'a mináínkóná ááimba simásímínata
 ísáano sésa ²¹ Áténisi-naopaken-kwaasiye ó'om-
 bapaken-kwaasi mindáópa'a tamáyón-kwaasiye
 aasiyaasi-táwai torupamáí mésa aúná-aine
 su'mai kwésewe. mindáyavesa mináínkóná
 ááimba simásímínata ísáano siráawe.

²² suwaná Póro usásinena Áríópagasiva'a
 torupamáí máyón-kwaasiyavena séna Áténisi-
 naopaken-kwaasi ísáaro. monotávé'o
 asiramáímo máyáawai á'a tuwánaraumne.
²³ kentí naaópa'a kwénaae'a tuwánáuna'a
 évaka-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'a móśá
 kwémaraamba tuwánaraumne. óntan-taareira'a
 aúváíma agaimaréna séna íma awánáúnda-
 isoigontavai maanóntán-tááréímá úmakaumne
 agaimaréna siráimba úwa'a awánaraumne.
 minísóígómbá íma awánaan-isoigon-^{aai}
 simátimune. ²⁴ kwemá kwíyómba maramá

mimpímbá kwáyáin-tantaa'a úmarena amápa-tantaaka'a kárákwirena íma kwaási úmakaan-daumpa'a méraiye. ²⁵ kweyááma kwaásimo máyáawaina ááinkoma póna táama kwétimena amápa-kwaasira'a kárákwiyena kwempímbá ímo ááimo ánkariwaima póna íma kwaási kwembá áwa'naa owáímán-iyé. ²⁶ Áánútu aiva'á moórá-kwaasi úmakowasa kwempínkémbá ó'on-o'on-kwaasi sáwíva'a paáruresa amápa'-marava'a kóyáwé uráawe. Áánútu kwená imáyáavinkemba amápa'-marama taaín-timena amápa-kwaasiti kanaamá makáiyé. ²⁷ kembá sivakáá-umai suwánaigwae séna Áánútu mirá uráiyé. kwemá íma némpa'a máyáivo egwaa'á máyáimba póta awánanaundayaawe. ²⁸ moóráwai séna kwemá máyáísata póta kesáámá máyaumne siráiyé. keinárawapinkemba moóráwai agaimaréna séna árai'a kwená iyámpóíya úne agaimaréna siráiyé. ²⁹ Áánútuna iyámpóíya póta kwaásimo kentí imáyáavinkembo óntambo úmaken-tantaatavetaamo éta kesivowéyá íma sénaumne. ³⁰ ááémo miwímó mésamo sáwí'o umbá Áánútu miwíyávéna íma sáwívar-aimba siráivo ivé'a amápa'-mapaken-kwaasiyavena séna sáwí-amba tuwé'a kesópa'a teró Áánútu kwésiye. ³¹ kwená imáyáavinkemba amápa-kwaasi aaivimbá maitinkánín-kanaama tíníye. aaivimbó maisinkánín-kwaasiya á'a usásinankaraiye. pukáimpinkemba usásinankaraimba pósa árai'a kwemá aaivimbá maisinkáníntaniye sénááowe Póro siráiyé.

³² pukáimpinkemba usásinankaraiyemo súmba

isésa évakarawai aká'áamba suwasá évakarawai
 sésa moórá-tawaimo índa simásímínata ísáano
 suwaná ³³ Póro tiyuwéna kóúwasa ³⁴ évakarawai
 kwenánaemba kwa'maésa kwésa kwenáái isésa
 Ísun-aaiyavesa áraire sumbá miwívínkémbá
 moórawai áwí'a Táyónisi kwemá Áríópagasi
 kánísórona'a úwana moórá-ininko áwí'a
 Tamarísiye minkáé'nárai umái évakarawaivi
 kwimái Ísun-aaiyavesa áraire sésa kwempá'á
 tiráawe.

18

Póro Kórínti-naopa'a komérain-kwasai.

¹ Póro Áténisi-naopa'a simátímatuwena
 tiyuwéna Kórínti-naopa'a komáyowana
² moórawai Yútaa-kwaasigo áwí'a Ákwíra
 máyowana kwembá anówa Pontasi-máravá'á
 ména maránkarowana ména anón-éna Ítári-
 marava'a Árómaa-naopa'a koména awainínkó
 áwí'a Párisirae máyóyana mimbáravá'á
 kárákwiron-kawaa-kwaasigo áwí'a Kórótíyasa
 Yútaa-kwaasi áwáá'a tí'mai Árómaa-
 naopakemba ti'mátuwowasa kuwasarái Ákwírae
 Párisirae Kórínti-naopa'a komáyóyana Póro
 mindáraitopa'a kwéna ³ kwená moórá-mayai-
 kwaasitopa'a póna mindáraise koména ampanta-
 námbá kwéesaya óntamba kwémaesaya ⁴ Yútaa-
 kwaasimo monor-áimbó kwéison-kanaamo
 túntemba Póro Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á
 uména Yútaa-kwaasiye Kíríki-kwaasiye Ísun-
 aaiyavesa áraire sésa kwempá'á tígwáe séna
 Ísun-aai simátíma'maena iráiyé.

⁵ kwésimatimunka'a Sáíráiyé Tímótiye Másétóniyaa-marava'a tuwésarai Kórínti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaai-táwai kawer-áimbá simátíma'maena kwéiyena Yútaa-kwaasiyavena séna Áánútumo usásinankaiwaimba Yútaa-kwaasiya amu'maráúndawaiya kwemá Ísumaniye súwasa ⁶ kwenáái araaisésa sáwí-aimba simánkówana kwená unáánkwátóirakemba kankambá apiviyéna séna Áánútumo sáwí'o umáímo máyáampinkembo kawer-ámpá'ó ímo métinkanimba kentí ááinko ína'a sáwí'a ónááowe. kemá íma sáwí'a umátinkaumpo keyáárika'a sáwí'a ontávé'a tiyuwé'a ó'onkaa-kwaasiva'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro simásuweña ⁷ tiyuwéna moóra-kwaasigona naaúmpa'a komáyowana mindáúmpákén-kwáásígó áwí'a Tísiyasi Yásási kwemá ó'onkaa-kwaasigo éna Áánútuna imáyáa mósá marówai úwana kwená naambá Yútaa-kwaasiti mono'-nánkóná egwaa'á kwáyowana Póro mindáúmpá'á koména kawer-áimbá kosimátíma'maena iyúwana ⁸ moóráwai áwí'a Kárisipasi Yútaa-kwaasiti mono'-nánkár-ánón-kwáásígó Ísóigon-aaiyavena áraire súwasa kwená akúnkwará'á áraire kwésuwasa Kórínti-naopaken-kwaasi sáwívarawai Póron-aai isésa Ísóigon-aaiyavesa áraire sésa mono'-nómbá pékaawe.

⁹⁻¹⁰ nombá pérówana moóra-no'waamba Póro kaainkáambá awánówana Ísóigo séna íma áá'a kaíno. kemá esé ménaunda po íma ivátuwe kesáái úwoi simátíma'mae kwaaó. mindáópakemba sáwívarawai kesáái isésa kesí kwaási-i'a

ónááomba pósa íma sáwí'a umánkanaaowe Ísóigo súwana ¹¹ Póro mindáópa'a moórá-i umái ava'moraé-kwiyomba ména Áánútun-ai simátíma'maena iráíye.

¹² simátimuwana Áróamáani-kamaani-kwaasi áwí'a Káriyomba ai'márówana Kíríki-kwaasiti maravá'á kogárákwironka'a Yútaa-kwaasi Póromba tátoresá áí'maesa Káriyonopa'a máankesa ¹³ sésa maankwáásígó évakar-aimba kwésimatimena Áánútumpa'o iyónááon-amba moórá-ankwara'a kwéagaraatinkaiye. mináínkó kentáásí amáámba kwéaraaisiye suwaná ¹⁴ Póro sénáe súwana Káriyo Yútaa-kwaasiyavena séna minkwáásígó kámááni-kwaasi tááimo sáwí'o énamo sáwí-mayaimo mairáinkakai kentáái ívé'a kawé'á umái isáúsina. ¹⁵ ánivo kentí ááine kentúwíre kentí amááne su'maiyave'a tasisaa ontávé'a ivátuwe'a keyááríka'a mináímbá másimai kawé'á oró. ke íma mirán-áímbá isánaumne séna ¹⁶ aaimó síi-náúmpákémbá ti'mátuwowasa ¹⁷ moóráwai áwí'a Sósénisi Yútaa-kwaasiti mono'-nánkár-ánón-kwáásígómbá tátokesa aaimó ísón-dankona egwaa'á inkámúwana Káriyo mindáyavaimo ímo imáyáamo úmba ivátukaiye.

Póro Ántíokuva'a ókwara'a kuráin-kwasai.

¹⁸ Póro Kórinti-naopa'a ayáátáaka'a Ísun-ai ísówaiye ména tiyuwéna séna Párisiraante Ákwíraante tí'maena Síriyaa-marava'a kónáe séna Sénkíríyaa-naopa'a kumbéna Áánútuntavena árair-aimba séna a'nóntáu amápa'a káráyuwena mindárai tí'maena nompí-sípí táto'mai

usáatesaya kweémesaya ¹⁹ Évésasi-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá marapá'á kunásávesaya Póro Párisiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á uména aái kwesimá kweiman-uwasa ²⁰ miwí sésa ayáátááka'a keséya méniyone suwaná ímaniye simásuwena ²¹ kwéna séna Áánútumo owé sénamo si'maráina'o é'a koyauweránaumne séna nompí-sípí táto'mai usáatena Évésasi-naopa'a tuwéna kweémena ²² Sísáriyaa-naopa'a mindómpí-sípívínkémbá marapá'á kunásávena kunkéna Yérúsaremuva'a marapá'á iyéna Ísóigona kwaásiyavena kawer-áímbá simátímatuwena Síriyaa-marava'a Ántíoku-naopa'a koména ²³ évaka'-no'waamba kwaitinkéna tiyuwéna Káresiyaa-ayampa'a Vírísiyaa-ayampa'a naaó'-nao'a kwénaaena Ísun-aii ísówaiyavena simátíma'maena iyúwasa asiramái méraawe.

moóráwai áwí'a Ápórosina kwaasái.

²⁴ moóráwai Yútaa-kwaasi áwí'a Ápórosi éna kwemá Arekesándiyaavaken-kwaasi Évésasi-naopa'a tamérai. kwemá Áánútun-aii kawé'á umái kwéisená aúvái-kwandaavinken-aimba kawé'á umái simátíma'maena iyúwana ²⁵ moóráwai Ísóigona aampa'á kwégun-aimba simámakowana aamoí éna asiramái simátiména Ísun-aii arupí umái simátíma'maena iyéna Yóni nombó pétinkon-aine su'mai iséna Ísuna kwaási nombó kwévetinkon-aimba íma isómba ²⁶ Évésasi-naopa'a taména Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á asiramái simátímúwasarai Párisirae

Ákwírae isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Áánútuna aampa'á kwégun-aimba amápar-aimba kawé'á umái simámakaaíye.

²⁷ simámuyana Ápórosi iséna séna Ákáyaa-marava'a kónáe súwasa Évésasi-naopaken-kwaasi Ísun-aaí ísówai áwa'naa ónaumne sésa aúváíma agaimái aménaya Ísun-aaí ísáawai Ákáyaa-marava'a máyáawai mátímínasa kawé'á umánkáaro suwaná mináúvái maimaéna kweémena kúmba Áánútu úwoi áwa'naa úwana Ísuna aampa'á kuwái túwa'naa ena ²⁸ avora'á Yútaa-kwaasiye aaí kwesimá kwesiman-ena Áánútun-aaí aúvái-kwandaavinken-aimba simátimena séna Áánútumo usásinankaiwaimba kwéamu'maraundawaiya kwemá Ísuman-iye súmba kwenááigo miwí tááigomba usáyaitowana miráumai Ísuna aampa'ó kuwái túwa'naa uráíye.

19

Póro Évésasi-naopa'a kuráin-kwasai.

¹ Ápórosi Kórinti-naopa'a máyowana Póro avumpim-báravá'á kweémena Évésasi-naopa'a kúmba Ísuna aampa'ó kun-kwáásí máyówana ² Póro tuwánéna tísa ena séna Ísun-aaíyave'a áraire siráan-kanaa ára Áánútun-amankoma kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímaniye. Áánútun-amankon-aaíya íya ísaraumne suwaná ³ Póro séna nóran-aaína kwésesa nombá pétinkaraao súwasa miwí sésa Yóni simátímakain-aimba kwésimasimesaya nombá pésinkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwí-imayaa

tínaaemba umásuwe'a Áánútumpa'a teró súwasa mirá uwaná nombá pétinkena séna moórawai kesínaaemba tíníwain-aaiyavai áraire sé'a kwesé aráápamai máero Yóni siráiyé. miwántávéna Ísuwe siráiyé Póro súwasa ⁵ miwí isésa Ísóigo Ísuntavesa ísámai nombá pérówana ⁶ Póro tine'á ayáámba tátorowana Áánútun-amanko miwívimbá anómba umátinkowasa ó'on-o'on-kwaasi tááivinkemba kwésesa Áánútun-aai simátimesa ⁷ sísamaivakemba kae'á kumbaimái-kwaasi mirá uráawe.

⁸ mirá uwaná Póro miwísé ména kaumbo-kwíyónká'á Yútaa-kwaasiti mono'-náúmpá'á kwéiyena Áánútu kwená kwaási kwégawaa-in-aimba asiramái simátíma'maena iyúwasa ⁹ évakarawai tirunté marésa mináíntávésa íma áraire sésa amáparawai túranka'a Ísóigona aantavésa simái sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuna aampa'ó kun-kwáásí tí'maena moórawai áwí'a Tíránasi ira-námbá úmakon-daumpa'a mói tínkarena aasiyaasi-táwai Ísóigon-aai simátíma'maena kwéiyena ¹⁰ kaer-í maisuwówasa Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye Ésiyaa-marava'a máyón-kwaasi amápa'a Ísóigon-aai ísaraawe.

Síva áánimbaati kwaasái.

¹¹ Ísóigon-aai ísówana Áánútu Póromba asirayámbá amúwana ímo awárom-bayai ó'om-bayai mayówasa ¹² évaka-kwaasiyomba ampantanéi Póro ane'á to'maésa kentí kwaásimo tí'o úwai tine'á máyo'marowasa asóvwasa kentí kwaási tirumpimbá taraváá-kwámbá

máyowasa mirá máumatinkowana taraváá-kwámbá kóuwasa ¹³ évaka'-Yútaa-kwaasi kwénaaesa kwaási tirumpinkémbá taraváá-kwámbá maitíyu'maesa kwégwesa taraváá-kwántávésa sésa asiramái séta Ísu áwíka'a Póro kwésin-awíka'a kóroya kwésune suwaná ¹⁴ moóráwai áwí'a Síva Yútaa-mono-kawaa-kwaasigo áánimbaa'a avakaeté mésa pósa mirám-báyái máyówana ¹⁵ taraváá-kwánkó simátimena séna kemá Ísumba awáné'a Póromba awáné'a kwéumpo kemá nááwiya'o simásuwowana ¹⁶ taraváá-kwánkó arumpimbá máyon-kwaasigo tínkamuwana naaé kwégumuwana unáánkwátói tarátíyuwena minávákáété-kwáási usáyaatena tuwéntáiyuwowasa unáánkwátói-iyaaimba máápa'a kúmúwasa ¹⁷ Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye amápa'a Évésasi-naopaken-kwaasi mináimbá isésa táátavai ésa Ísóigo Ísu áwí'a mósá makáawe.

¹⁸ sáwívarawai máyónka'a Ísun-aaiyavesa áraire suwái tésa kwaási túranka'a paárésa sésa sáwí'a uráumne sésa ¹⁹ miwívínkémbá pukaa'ó agayáán-kwaasi miwítí aúvái-kwandaai tamairésa pukaa'ó agáyón-aimba kwáyontavesa tamaimái iravímbá agaisuwésa mináúvái-kwándáámó meéyán-uraamba sáwíva-kwaasi aiyayaamba naikamáiyavai minóntánkó áwí'a 50,000 kina tuwésa ²⁰ mirá anón-tantaa'a umbá pósa Ísóigon-ai asiramái simátíma'maesa kuwasá sáwívarawai mináíntávésa áraire siráawe.

Évésasiva'a anónkar-anonka'a siráan-kwasai.

21 mirá uwaná Póro séna Másétóniyaa-marava'a Ákáyaa-marava'a kwénaae'a Ísóigon-aaí simátíma'mae'a naaónáe séna minkákémbá Yérúsaremuva'a kuré'a Árómaa-naopa'a kónaumne séna 22 Tímótinte Érásátasinte áwa'naa í-kwáásírái ti'marówasarai Másétóniyaa-marava'a kuyaná Ésiyaa-marava'a kweyáá méraiye.

23 máyowasa minkánáá Évésasi-naopaken-kwaasi Ísóigona aampa'ó kuwáiyávésa tirumbá sáwí'a umátinkesa mindáópakemba anónkar-anonka'a suwaná 24 moóráwai áwí'a Témítiyasi minkwáásígó óntandei úmakena miwítí kampar-ísóígóná kító'-mono'-nane séna minkámpár-ísóí-ínínkó áwí'a Átémísiye sésa kwená mayái-kwáásíyómbá úmakowasa sáwíva-kwaasi óntamba mágwétimesa minkámpár-ísóígóná naambá kwémeyan-uwana 25 Témítiyasi mimbórá-máyái kwémayon-kwaasi tááyowasa tayorupowaná simátimena séna kentáásí anón-ontamba mimbáyáírákéntá kwémayaumne. 26 ániwo Póro séna kwaásimo úmáráamba kampar-ísóígómbá kwéumaraawemo sin-áímbá Ésiyaa-marava'a Évésasi-naopaken-kwaasiye ó'on-o'on-daopaken-kwaasiye isésa áraire kwésewe. kemá Póron-aaí á'a ísaraawe. 27 Póron-aaigo kentáásí mayáímó sáwí'o índayavena kwéiye. íma miráwé su'mai ínivo Ésiyaa-maravaken-kwaasiye amápa'-maravaken-kwaasiye kentáásí ísóí-ininko áwí'a Átémísi mósá kwémaraamba Póron-aaigo Átémísina mono'-námbá úwoisankaamba simái

umásukaimba póna kwenáwí'a kumíníye siráíye.

²⁸ súwasa mináimbá isésa tirumbá sáwí'a úwasa aaisambá sésa anónkar-anonka'a sésa Évésasi-naopaken-kwaasi kentáásí Átémísi áwí'a anómba kwéiye sésa ²⁹ ayamái suwasá mindáópa'a tésa anónkar-anonka'a kwésesa Pórowe kwénaauyan-kwaasi Másétóniyaavaken-kwaasirai moóráwai áwí'a Káyási uwaná moóráwai áwí'a Árísítakasi mindárai tavisímaesa torupamáí máyópa'a mátínkówana ³⁰ Póro amápa-kwaasi torupepá'á iyónáe súwasa Ísuna aampa'ó kuwáí íma kwaaó sésa tátorowasa ³¹ mimbárávákén-ánón-kwáásí évakarawai Pórona kwaási pósa aái tuwésa sáwíva-kwaasi torupepá'á íma iyuwó Pórontavesa siráawe.

³² suwasá torupon-kwáásíyómbá sáwívar-imayaa uwaná miwítí imáyáa sáwí'a úwasa évakarawai ó'on-aintavesa suwasá évakarawai mirá suwasá évakarawai sésa nóin-aintavaiye sétaawa tayoruparáumno-imayaa uwasá ³³ Yútaa-kwaasi miwítí avumpinkémbá moóráwai áwí'a Arekesándaamba túranka'a máánkarowasa évakarawai anónka'a sésa emá aái siyó suwaná miwí táái karánáe séna ayáámba mósá tuwówasa ³⁴ awánomba Yútaa-kwaasi úntavesa mimbórá-áimbá ayáátááka'a tavisímái anónka'a sésa Évésasi-naopaken-kwaasi kentáásí Átémísi áwí'a anómba kwéiye siráawe.

³⁵ anónka'a kwésuwana mindáópaken-anon-kwaasigo aúváiimo agayóndako tiyorái-ímáyáa éna séna Évésasi-kwaasiyono. amáparawaiya awánáúnda Átémísina mono'-námbá kwégawaa-eta ó'oran-ontamba kwíyómpakemba marapá'á

kunkáin-ontamba kwégawaa-une. ³⁶ mináímbá íma kanaán-umai karánááovo amápa'a aaiseré'a mé'a íma sáwí'a oró. ³⁷ mindárai mono'-náúmpákémbá íma umóyámbá ésarai kentáásí ísóí-inintavai íma simái sáwí'a uráaya'anivo úwoi tí'mae'a maanká'á tiráawe. ³⁸ Témítiyasiye kwená mayái-kwáásíyé aai simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi kwáyáíye. anón-kwaasi máyáamba pósa aai simái kawé'á umátinkanaaowe. ³⁹ ánivo keinárawa'o ó'on-aimbo kwáyáina'o é'a amápa-kwaasimo torupamáimo máyáampimba simái kawé'á umásuwanaaowe. ⁴⁰ kesáámó aavintáámó ménaundaya ívé'o áái'o tiyéta Áróamáani-kamaani-kwaasi tésamo tásísa esayaamo nóinkaken-aira tiyááomo síyata kesáámó sénaunda-ainta íma kwáyáíye. ⁴¹ aúváimo agayón-kwaasigo simásuwena torupamáimo máyón-kwaasi tí'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Másétóniyaa-maravare Kíríki-maravare kwénaaun-kwasai.

¹ miwí táái ánásowana Póro Ísuna aampa'á kun-kwáásí tááyowasa tuwaná miwítí imáyáa simái kawé'á umátinkena séna Ísun-aaiye su'mai maimái tirumpimbá kawé'á oró séna ánivo méwaro séna tiyuwéna Másétóniyaa-marava'a kweémena ² mivá'á naaó'-nao'a kwénaaena Ísuna aampa'á kun-kwáásíyávéna ávááraumai simátíma'maena kwénaauwasa tirumbá kawé'á úwana tiyuwéna Kíríki-marava'a kweémena

³ koména kaumbo-kwíyómbá maisuwéna nompí-sípívimbá Síriyaa-marava'a kónáe séna úwasa Yútaa-kwaasi kwená áamáayu-aimba sumbá iséna ivátuwena Másétóniyaa-marava'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴ maaráumai-kwaasi moóráwai Pérea-naopakewai Pírasi ááninko áwí'a Sópata úwana Tésárónaikaa-naopakendarai túwí'a Árísítakasiye Sékandaawe uyaná Tépi-naopakewai áwí'a Káyási úwasarai Ésiyaa-maravakendarai túwí'a Tikikásaawe Tóvimasiye uyaná Tímóti úwasa umái Pórowe kwésa ⁵ aiva'á Táróasi-naopa'a koména kentáásimu'a makówata ⁶ Yútaa-kwaasimo ímo intóráin-tantaakwara-pereti úwoi-peretimo kwéagayon-kanaama ánásonka'a Vírípai-naopakemba nompí-sípí táto'mai usáateta kweémeta éva'aasei-no'waamba mindómpí-sípívimbá kógwaeta Táróasi-naopa'a marapá'á kunásáveta aiva'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiyeya kométa moórá-sontaaya méraumne.

*Yútíkásaamba
usásinankarain-kwasai.*

pukáimpinkemba

⁷ sontaará'á Ísuntaveta ísámai toómbá néta aráá-tomba naandayávéta torupamáí máyaawananya Póro aaváyaa kónáe séna simátíma'maena no'wáán-avuntamba iyúmba ⁸ ávúmayaataan-daumpa'a méta sáwívar-omba kúra'maketa máyaawananya ⁹ moóráwai ívé-kwaasigo áwí'a Yútíkása naan-aváápímbá umáyowana Póro Ísun-aii simátíma'maena kwéiyuwana Yútíkásaamba áúgávaa'a úwana kwaeguréna meminkákémbá toká'maena

marapá'á kuntuvamúwasa marapá'á kunkésa kunawánomba pukúwasa uwaná ¹⁰ Póro kuména kunkívairena taparéna awánéna séna íma imáyáa oró. pukéna kusúvarena umái máyáiyé simátiména ¹¹ mindáúmpá'á iyéna Ísuntavena ísámai toómbá topámbai timúwasa nowaná Póro simátíma'maena kwéiyuwana mói irataró'a tiyuwéna kúwasa ¹² puwúwanamo usásinankonkwaasigomba áí'maesa kwená naaúmpa'a máankesa tirumbá kawé'á úwasa méraawe.

Póro Máiritasi-naopa'a kuráin-kwasai.

¹³ máyówana Póro simásimenaya séna keinárawa'a nompí-sípívimbá Ásoso-naopa'a kwégwiya'a kemá marapá'á kweéme'a Ásoso-naopakemba nompí-sípí táto'mai usáate'a kónaumne súwata aiva'á kunkéta nompí-sípí táto'mai usáateta kweémeta Ásoso-naopa'a kówánanaya ¹⁴ Póro marapá'á kweémena Ásoso-naopa'a kuréna nompí-sípí táto'mai usáatowata kweémeta Mítíríni-naopa'a kógwaeta ¹⁵ irataró'a kweémeta Káyoso-marava'a kóyaaitaawananaya enówata kógwaeta usá aaváyaavimba kweémeta Sémóso-marava'a kóyaaitaawananaya enówata kógwaeta usá aaváyaavimba kweémeta Máiritasi-naopa'a kówánanaya ¹⁶ toómbá áká'mai Áánútuntavesa ísámai kaunánáe sésa torupaan-kánáá sáwíyanka'a tíníye kwéuwana Póro séna avekáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánáe séna nompí-sípívimbá Évésasi-naopa'a kóyaaitanaundapo Ésiyaa-

marava'a íma ayáátááka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Évésasivaken-kwaasiyavai méwaro siráin-kwasai.

¹⁷ Máiritasi-naopata kówánanaya Póro moóráwaimba ai'marówana Évésasi-naopa'a kweéména Ísóigona kwaásiti anón-kwaasiyavena kosimátiména séna Póro kwétaayaivo teró siráiyé súwasa ¹⁸ tuwaná simátiména séna kesáái ísáaro. kesí aiva-táwai Ésiyaa-marava'a kesé komé'a kemó ówánda suwánaraawe. ¹⁹ Yútaa-kwaasi sínkamiyanesa kwésuwana sirunkó umbái kwétowa'a íma imáyáa é'a Ísóigona kwayó'ná'á úne sé'a kwenáísamaivimba mé'a kwená mayáí mairáumne. ²⁰ íma aúpá'á tuwé'a amápar-aimba úwoi simátime'a kembó túwa'naa ii-áimbá torupamáí máyáampine kentí naaúmpare simátíma'mae'a iráunda á'a ísaraawe. ²¹ Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye ávááraumai simátime'a sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Áánútumpa'a té'a Ísóigo Ísun-aaiyave'a áraire sé'a kwesé aráápamái máéro simátíma'mae'a iráumne. ²² ánivo Áánútun-amanko Yérúsaremuva'a kwaaó simásimakaimba pó'a mirá ónaumne. kesine'ó paárinintavai íma isáúnda úwoi kwégune. ²³ amápa'-naopa'o kúnda Áánútun-amanko asiramái simásiména séna umbai-yántáá'á umánkesa ándáva'a máánkanaaowe simásímimba mindáwe su'mai ísaraumne. ²⁴ sínkamiya'o puwónaundara'a íma kárákwiyonaunda pó'a Ísóigo Ísu símakaim-bayai maimái ánásanaumne.

Áánútu úwoi kwésuwa'naa-i-aimba áséi-kwasai
simátíma'mae'o kwéiyunda-mayai maimái
ánásanaumne.

²⁵ mimbáyái mairáunda keinárawapimba
kwénaae'a Áánútu kwená kwaási kwégawaain-
aimba simátímakaunda pó'a naaémbo é'a
kembó ímo suwánáiyamba ken-ísaraumne.

²⁶⁻²⁷ íma inkaiséwánda Áánútun-ai amápar-
aimba simátímakaunda pósa keinárawapinkembo
évakarawaimo kesáaimo ímo isésamo
Áánútumpa'o ímo tésamo ombá íma kesí
ááinkoman-ivo kentí ááinko ína'a mirá
ónááontave'a mináimbá ívé'a asiramái
kwésimatimune.

²⁸ Áánútu ááninkomba
ai'marówana kuména kumpuwéna kwená
naaenéí meéyán-umásukaimba Ísóigona
kwaásin-ovo kárákwiyoro. Áánútun-amanko
kembá usásintinkaraivo kentúrakwara Ísóigona
kwaásirakwara'a kawé'á umái kárákwiyoro.
sipisípira'o kárákwiyonten-umai kárákwiyoro.

²⁹ áwáávitemo índa-iyamba téna sipisípi
tavamáimo kwaráintemba kemá kónasa
kwaási tésa tasáwí'a ónááowe. ³⁰ moórá-
kanaa tínsa keinárawapinkemba évakarawai
usásinesa Ísuna aampa'á kon-kwáásítí imáyáa
tavisénáe sésa kampar-áimbá síyasa évakarawai
áaire sésa kwaránááowe. ³¹ mindáyave'a
kárákwimai kawé'á oró. kaumbo-í kwéte'a

moórá-morawaimba sirumbá kwéumatinke'a
aaváyaavimba enónka'a no'wáamba aasiyaasi
simátínkámae'a iráumne. mináíntáv'é'a imáyáa
umái kawé'á oró.

³² kawé'á íyana Áánútu kárákwitinkamae

iyína'a máéro. kwenááigo asiramátinkaniye. kwená kwaásimo kawe'ó kwéumatinkaintemba kenkwára'á kawe'á umátinkaniye. ³³ óntantavai unáánkwátóiyavai á'owiti náaindaantavai íma súran-anda kwéune. ³⁴ mayáímá kwémae'a minóntándéi ímo makáunda-yantaa'a mégwémae'a kembó súwa'naa on-kwáásítí toómbá unáánkwátói kwémaitime'a kwéune. mirámó ówánda á'a suwánaraawe. ³⁵ asirayám-báyáímó mayááwánda suwánaraamba pó'a mirá kwée'a pasusimáímo máyáan-kwaasi túwa'naa ónááowe. Ísóigo Ísu siráin-aimba imáyáa oró. kwemá séna kwémayaawai tirunkó kawe'á kwéimbanivo kwétimatuwaawai tirunkó kaweté kwéiye Ísu siráin-aimba Póro siráiyé.

³⁶ Póro simásuwena kívairena minánón-kwáásiyé Ísóigompa'a námúnaa simásuwowasa ³⁷ amáparawai ávááran-ivi'a kwétesa Póromba tayaparésa paruvará umánkesa uwaná ³⁸ Póro séna naaémbo é'a íma suwánanaaowe siráin-aintavai tirumbá umbaí kwétowasa nompí-sípíimbá móruna áúkaawe.

21

Póro Yérúsaremuva'a kuráin-kwasai.

¹ móruna aúwówata minkwáásiyávéta méwaro séta tiyuwéta nompí-sípíimbá usáateta arupí umái kweémeta Kóso-naopa'a kóyaaiteta kweémeta kógwaeta usá aaváyaavinkaamba Áróso-naopa'a kóyaaiteta kweémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á ásáveta ² awánaawandaya Vínísiyaa-marava'a kwíní-nompi-sipi kwáyowata mimpíimbá

usáateta kweémeta ³ Sáíparasi-marama
 siyáánepa'a kwáyowata kóyaaiteta kweémeta
 Síriyaa-marava'a kówándaya Táyaa-naopa'a
 náaindaamba mógwéyuwowata marapá'á
 ásávaawanasaya ⁴ Ísuna aampa'á kuwái
 máyowata tuwánéta moóra-sontaa miwísé
 máyaawanasaya sésa Áánútun-amanko
 simátímakain-aimba Pórontavesa simámesa
 sésa inkámóvo Yérúsaremuva'a íma kwaaó
 simáma'maesá iyúwata ⁵ miwísé máyaawanda-
 kanaa ánásowata mindáoopa'a tuwéta kówánasaya
 minkwáásiyómbá miwítí aarai-iyámpóise
 sí'maesaya naambáru'a tuwésa uwi-nómpá'á
 kúmúwata kívaireta Áánútumpa'a námúnaa
 simásuweta ówánasaya ⁶ kentááyávésa ánivo
 koró suwatá miwíyávéta ánivo méwataao
 simásuweta nompí-sípívimbá usáataawanasaya
 miwí kuntuwerésa miwítí naaópa'a iráawe.

⁷ miwítí naaópa'a iyúwata nompí-sípívimbá
 Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata
 marapá'á ásáveta Ísun-ai ísówai tuwánéta
 siyáánta kwétimeta moóra-no'waamba miwísé
 kwaéta ⁸ usásineta marapá'á kweémeta
 Sísáriyaa-naopa'a kówándaya ááéma aantá-
 kwaasi avakaeté-kwaasira'a Ísuna mayái
 tímakowaiwinkemba moóráwai áwí'a Vírípina
 naaúmpata umáyaawananaya kwemá Ísun-ai
 kwésimatimuwai máyowasa ⁹ ayáámúmbaa'a
 éiyaimba mésa íma kwaaí mairésa úwoi
 mésa Áánútun-ai kwésimatimesa tivowáe
 máyowata ¹⁰ évaka'-no'waamba mindáúmpatá
 kwégwaewananaya moóráwai Áánútun-ai

kwésimatimuwai áwí'a Ákápáasi Yútiyaa-maravakemba ¹¹ kuména Póro ámúr-anda kumbairéna kwenáísamai ayáánka'a asááumai umásítai'a umái agaráárankena séna Áánútun-amanko séna maanámúr-ándáo avowámó Yérúsaremuva'o iyínasamo ésa Yútaa-kwaasi táto'mai miráumai asááúmaresa ál'maesa ó'onkaa-kwaasi mátimenaawe Áánútun-amanko siráiyé Ákápáasi kusúwata ¹² iséta keséya máyón-kwaasiye Pórontaveta séta Yérúsaremuva'a íma iyuwó asiramái séwánanaya ¹³ Póro séna nóintavai ivi'á kwétera kaer-ímáyáá kwéumasinkaawana kesirunkó umbái kwétaiyo. Yérúsaremuva'o iyónasamo kembó tátoranaaomba íma sáá'a kwégaiye. Ísóigo Ísun-aaí simátimudayavaimo sínkamonaesamo sésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata ¹⁴ kwenááiya íma kanaán-umaiya araisénaumne séta ivátuweta séta Ísóigona imáyáara'a mirá ónááowe siráundayaawe.

¹⁵ mirá simásuweta évaka'-no'waamba miwísé kwaéta kentáásí náaindaamba to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremuva'a iyówánasaya ¹⁶ Sísáriyaavaken-kwaasi Ísuna aampa'á kuwái évaka'a keséya Yérúsaremuva'a iyésa moórawai áwí'a Nésonona naaúmpata móisinkowana minkwáásígó Sáíparasi-maravaken-kwaasi ayáátáaka'a Ísuna aampa'á kwéguwai séna kesí naaúmpa'a ménaaowe súwasa kwená naaúmpata móisinkaraawe.

Póroe Yémésiye aai simátímakaayan-kwasai.

17 móisinkesaya kentí naaópa'a kúmúwata
 Yérúsaremuva'a umáyaawanasaya Ísun-aai
 ísówai aamoí kwéumpinkemba sirówata
 18 ugwaéwándaya usá aaváyaavimba
 Ísóigona kwaásiti anón-kwaasi Yémési
 torupamátinkowasa máyópata Póro sí'maenaya
 kúwata komáyaawananaya 19 Póro ayáámba
 tíma'mai paruvará éna séna Áánútu ámakaim-
 bayaimo ó'onkaa-kwaasivimbo mairáin-aimba
 amápar-aimba simátimuwasa 20 isésa Áánútu
 áwí'a mósá marésa Pórontavesa sésa kentáási
 kwaásiyo. sáwíva-kwaasi Yútaa-kwaasi Ísun-
 aaiyavesa áraire kwésesa Mósesina áamáamba íma
 tuwésa asiramái isésa méraamba á'a ísaraane.
 21 évakarawai miwíyávái sésa Póro ó'onkaa-
 kwaasiti naaó'-nao'a kwénaaena Yútaa-kwaasi
 mindáópaka'a máyáan-kwaasiyavai simátimena
 séna Mósesina áamáamba ivátuwe'a kentí iyámpói
 túra'a íma kárámai araa'éna umátinke'a Yútaa-
 kwaasiti aambá íma kwáráaro Póro kwésiye
 sewasá isésa 22 emó tiráanda-aimba isésa áwáá'a
 kwésevo 23 simáméndantenta uwó. maanká'á
 éiyain-kwaasi mésa Áánútumpa'a árair-aimba
 símakaamba po 24 egwárá'á mirán-uwo. Yútaa-
 kwaasiti áamáamba ísámai kawe'ó íi-yántáá'á e
 minéiyáin-kwáásítí pól'o meéyán-umátiyuwe
 mono-káwáá-kwáásí timé miwísé a'nóntáu
 káráyuwenasa awánésa Yútaa-kwaasi Ísun-
 aaiyavesa áraire sewái sésa emá Mósesina
 áamáamba isé máyaanasa entávái kampar-áimbá
 simánkaraawe seró. 25 ánivo ó'onkaa-kwaasi Ísun-
 aaiyavesa áraire siráawaiyaveta ááéma moóra-
 aimba séta agaimaréta séta kampar-ísóígóntávái

imáyáa ésa pói'o umándaamba mimpói íma naaró. naaemá íma naaró. póimo tuvú'newana kwená naaemá ímo kumíndamo úwoimo kwáyáina'a mimpói íma naaró. aarai-úmóyámbá kwaai-úmóyámbá íma oró. ááéma mináimbá agaimaréta tukáundayaawe suwaná Póro iséna ²⁶ usá aaváyaavimba minkwáásí tí'maena Yútaa-kwaasiti ámáamba ísámai kawé'ó íí-yántáá'á usá umásuwena Póro anóm-bono'-naumpa'a iyéna mono-káwáá-kwáásíyávéna séna avakaeté-no'waamba maisuwéta Yútaa-kwaasiti ámáamba ísámai kawé'ó íí-yántáá'á umái ánásasuweta moórá-morawai pói'a úmaeta Áánútunka'a máamenaundayaniye simátímakaiye.

anóm-bono'-naumpa'a Póromba tátokaan-kwasai.

²⁷ simátimena máyowana minávákáété-nó'wáámbá ánásowana Póro anóm-bono'-naumpa'a umáyomba évaka'a Yútaa-kwaasi Ésiyaa-maravakewai uawánésa Pórontavesa sáwí-aimba simánkesa inkamí-ímáyáá kwéesa tátokesa anónka'a sésa ²⁸ Ísareri-kwaasi súwa'naa oro. maankwáásígó naaó'-nao'a kwénaaena Ísareri-kwaasiyavena sáwí-aimba simátinkena Mósesina ámáamba simái sáwí'a kwéumankena maanánóm-bónó'-námbá simái sáwí'a kwéiye. ívé'a ó'onkaa-kwaasi tí'maena maanánóm-bónó'-náúmpá'á Yútaa-kwaasiye su'maimo iyí-náúmpá'á mógwétinkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a kwéiye sumbá ²⁹ Évésasi-naopaken-kwaasigo áwí'a Tóvimasi Póroe Yérúsaremuva'a kwénaauwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro

ái'maena anóm-bono'-naumpa'a móankaraiye-
imayaa kampa'á ésa mindáyavesa mináimbá
siráawe.

³⁰ mináimbá anónka'a simásuwowasa
mindáópaken-kwaasi mimbórávimbá takwiyésa
Póromba tayáto'mai mono'-náúmpákémbá
tavisímaesa máá'aruva'a móruna auwésa mono'-
nánkóná onta mósá kwéumaresa ³¹ sáwíva-
kwaasi Póromba inkamír-inkami'a kwéuwana
moóráwai Áróamáani-i-kwaasiti anóndakontavena
usimámena séna Yérúsaremuva'a amápa-
kwaasi áái'a kwétiyaawe súwana ³² avekáán-
umai i-kwáásiyé miwítí kawáá-kwáásiyé
tí'maena isaaiséna kuména kwaási torupamá
máyoimpimba tavákáaraa'a úmaena kumúwasa
i-kwáásiyé miwítí anóndakone tuwánésa
inkamé máyómba úwoi máyówana ³³ anóndako
Póromba tayátorena i-kwáásiyávéna séna kaer-
ándánéi taasááóro simásuwena tísaa ena séna
maankwáási nááwa'iyó. kwe nóra uráiyó
súwasa ³⁴ évakarawai ó'on-o'on-aintavesa suwasá
évakarawai mirá suwasá uwaná anóndako
mináínkóná ááiimba íma iséna i-kwáásiyávéna
séna mindá'á áí'mae'a i-kwáásítí naaúmpa'a
iyóro súwasa ³⁵ áí'maesa ontaví-karáúrávámbá
iyúmba inkamónáesa kwéuntavai i-kwáási
tiyáánka'a toká'maesa kwéiyuwasa ³⁶ tínaaemba
kwa'maé kwéiyesa tuvuwíyana puwíno símaesa
anónka'a iráawe.

Póro simátímakain-kwasai.

³⁷ i-kwáási Póromba áí'maesa miwítí
naaúmpa'a iyónáe suwaná Póro miwítí
anóndakomba simámena séna moóra-aimba

simámenae súwana anóndako séna Kíríki-kwaasi tááivinkemba kwésempe ³⁸ emá íma Ísípi-maravaken-kwaasi óne. minkwáásígó Árómani-kamaani-kwaasiyavena aaisambá tiyéna sáwíva-kwaasi 4,000 kwaasi simái tí'maena áái'o tiyáí-yántáá'á maimaésa kavóná-marava'a kuráamba íma kwemá óne súwana ³⁹ Póro séna Yútaa-kwaasi úne. kesinó kembá Sírísíyaa-marava'a Táásási-naopa'a masínkarena anón-daopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-aimba simátimenae súwana ⁴⁰ anóndako séna ánivo mirán-owo súwana Póro ontará-karáúrá'á ména aaiseránááontavena ayáámba mósá tuwéna séna kemó senda-áimbá ísáaro súwasa aaisérówana Yútaa-kwaasi tááivinkemba Ípírun-aimpinkemba simátímakaiye.

22

¹ Póro simátimena séna kesívárawaisai kesivoísáíyo aaí simátínkáamba anondá mináimbá sénaumpo ísáaro séna ² Ípírun-aimpinkemba súwasa miwí tááivinken-aimba pósa isésa aaisékésa kwenáái kawé'á umái ísówana Póro séna ³ kemá Yútaa-kwaasi úne. kesinó Sírísíyaa-marava'a Táásási-naopa'a masinkówa'a anón-é'a Yérúsaremuva'a Kámérierinopa'a tamáyaawanana kentáá síkwá'nái ámáámba asiramái simásíma'maena iráíye. maanká'ó máyáan-kwaasimo Áánútuntavaimo asiramái máyáantemba Áánútun-aaí asiramái mé'a méyatokaumne. ⁴ Ísuna aampa'á kun-kwáásí sáwí'a kwéumatinke'a tavisímae'a ándáva'a aarai-kwaái mátínkaraumne. ⁵ ááéma aiva'mónó-

káwáánákówé monor-ánón-kwáásiyé aúvái simésa Támásikasi-naopa'a Yútaa-kwaasi maimaé mátimiyo suwa'á Ísuna aampa'á kun-kwáási kotí'mae'a Yérúsaremuva'a ándáva'a mátinkanæ sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. ááémo mináúváímó símakaan-kwaasi kotísaa e'o é'a kentávái árai'a kwésiye seró.

⁶ ánivo aampa'á kweéme'a Támásikasi-naopa'a egwaa'á kówánana kwáyá'wái kwíyómpakemba ságayamba tawáonkaan-tantaa'a tuwówana kuména sùgáyáagaya úwa'a ⁷ marapá'á tuvamówánana aaiyé su'mai kwéisaawanana sááyena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a kwéono súwa'a ⁸ emá náawa kwésono séwánana kemá Násáretivakewaima Ísuma únama sáwí'a kwéumasinkaane súwasa ⁹ kesémo máyón-kwaasi ságayamba awánésa kwésimasimun-aimba íma kawe'á umái ísówa'a ¹⁰ áíšaa e'a sé'a Ísóigoo ke nóra ónaumno séwánana Ísóigo séna usásine Támásikasi-naopa'a kwinaná moórawai Áánútumo embó ámakaim-bayai-aimba simámino súwana ¹¹ ságayanko sùgáyáagaya úwa'a íma kwéawanaawanasa kesé kwénaaun-kwaasi siyáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹² kuwaná moórawai áwí'a Ánánési Áánútun-aaiyavena asiramái ména kentáási áamámba kwéisowaša Yútaa-kwaasi Támásikasi-naopakewai kwenáwí'a mósá makówai ¹³ kesópa'a téna kesí egwaa'á taména séna Sóroo kesí kwaásiyo. ó'omba kawe'á umái aúramba awánaniyone súwa'a avekáámbá súramba awánamai kawe'á ówánana ¹⁴ séna kentáá síkwá'nási Ísóigo embá usásinankaintavai

kwená imáyáa kwaráníyone. kwená kawekwáyóná'á awáné kwenáái isé ónda po kwenáái kwaráníyone. ¹⁵ awánáánda-yantaa isáánda-yantaa'a amápa-kwaasi simátíma'mae naaíníyone. ¹⁶ íma úwoi maé usásine Ísóigo Ísumba ááyenana ená sáwí-imayaa mayauwáina Ísuntavai ísámai mono'-nómbá peraaó Ánánáesi simásuwowa'a mirá uráumne.

¹⁷ mirá é'a koyauweré'a Yérúsaremuva'a tamé'a anóm-bono'-naumpa'a Áánútumpa'a námúnaa kwése'a kaainkáámbá awánaawanana ¹⁸ Ísóigo simásimena séna Yérúsaremuva'o máyáan-kwaasi kesáái simátímínasa íma kawé'á umái isánááovo avekáámbá usásine maanká'á tuwaaó Ísóigo súwa'a ¹⁹ Ísóigoo mono'-náúmpímpá'á kwénaae'a enááiyavai áraire senkwáásí táto'mai tínkambai tavisímae'a ándáva'a mátiyukaunda á'a suwánaraawe. ²⁰ Sítíveni enáái simátímakaiwimba tuvúkáanka'a kemá mé'a sirunkó kawé'á kwéuwa'a tuvúkáan-kwaasiti paákár-únánkwátóira'a kárákwiraawanasa tuvúwúwana pukáiyé séwánana ²¹ Ísóigo séna ai'maráana usásine nánka'a ó'onkaa-kwaasi kesáái simátíma'mae naauwó Ísóigo siráiyé Póro siráiyé.

²² Póro súwasa naaémbo sún-aintavesa áwáá'a sésa anónkar-anonka'a kwésesa áike'a tuvuwíyana puwíno. mirán-kwáásí íma maambárává'á méniye ²³ anónkar-anonka'a kwésesa miwítí unáánkwátói ayúkésa awáávána kwéesa ovaí káúresa óipa'a kwéiyaata uwaná ²⁴ Áróamáani-anondako i-kwáásíyávéna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa mirá

uwaná séna Pórombo áwíruku'a náíyana Yútaa-kwaasi tááigona ááimba sínata isáano súwasa ²⁵ Póromba ándáneí asááúmankesa áwíruku'a nánáe sésa uwaná i-kwáásítí kawááná'á máyowana Póro kwentávéna séna kemá Áróamáani-kwaasiti aúvái-kwandaai tokáundawaimba imo síśaa ombá aavimbó maisinkésamo súwíruku'a nánááon-imayaa kwéomba pósa áamáamba karéśa uwóví'a ónááomba pósa íma úwoi súwíruku'a nánááowe Póro súwana ²⁶ iséna kwená anóndakomba kosimámena séna minkwáásí Áróamáani-kwaasiti aúvái-kwandaai tokáiwaimban-ivo nóra ónaumno súwana ²⁷ anóndako iséna Póronopa'a téna séna Áróamáani-kwaasiti aúvái-kwandaai tokáano súwana owé súwana ²⁸ anóndako séna kemá anón-ontamba kwétuwe'a mináúvái-kwándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesivo tokáimba pó'a kegwará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwíruku'a nánáe sun-kwáásí mináímbá iséśa nénka'a kuwaná anóndakogwara'a áátavai éna séna Áróamáani-kwaasiti aúvái-kwandaai tokáiwaimba asááúmankaunda uwóví'a úne séna áátavai uráíye.

Póromba monor-ánón-kwáásítópa'a máánkarain-kwasai.

³⁰ áátavai éna usá aaváyaavimba anóndako séna Yútaa-kwaasi Pórombo simánkáan-ainkona ááimba síya'a isánáe séna mono-kawáá-kwáásíyé monor-ánón-kwáásíyávéna séna torupamáí méwaro séna i-kwáásíyávéna Póro ayáámpinken-anda ayútuwaaro súwasa ayútuwowana áí'maena torupamáí máyónka'a máánkaraiye.

23

¹ máánkarowana Póro monor-ánón-kwáási tuwánamai kawer-éna séna kesí kwaásiyono. kemá ááégwara ívékwara'a Áánútu aúranka'a kawé'á umái mé'a moórá-yantaa'a sirunkó íma umbái kwétaiye súwana ² aiva'-mónó-káwáánákó áwí'a Ánánáesi kwemá Pórona egwaa'ó máyówaiyavena séna ói'a turáráaro súwasa mirá uwaná ³ Póro kwentávéna séna empímbá sáwí-imayaa kwáyáimba póna Áánútu embá inkamíníye. emá mé imáyáa e áamáamba kwa'mái aavimbá kwéankaumne séndanivo minámáambá karé se ói'a turáráaro sénasa sói'a turáráamba áamáamba karáne Póro súwasa ⁴ kwená egwaa'á máyówai sésa Áánútuna aiva'-mónó-káwáánákómbá simái sáwí'a kwéumankaane suwaná ⁵ Póro séna aiva'-mónó-káwááná'á iyémó sewa'ó isékai íma mináimba súsino. Áánútun-aii aúvái-kwandaavimba agaimaréna séna kentí kwaásira'o kárákwirewai íma simái sáwí'a umánkáaro agaimaréna siráimba pó'a uwóví'a úne Póro siráíye.

⁶ Póro simásuwena monor-ánón-kwáási tuwánéna imáyáa éna évakarawai Sátúsi-monor-aimba sésa púwómpinkemba íma usásinanaaowe-aimba sun-kwáási owasá évakarawai áamáán-kawaa-kwaasi owé-ímáyáa éna anónka'a séna kesí kwaásiyono. kesivomá áamáán-kawaa-kwaasigo éna kembá masínkaraimba kemá áamáán-kawaa-kwaasi úne. Áánútu pukén-kwaasimo usásintinkaniyemo siráunda-aintavai ívé'a aavimbá kwémaisinkaawe Póro simásuwowasa ⁷ isésa áamáán-kawaa-kwaasi Sátúsi-monor-

aimbo sun-kwáásí keiyái keiyai aaisambá simái taaínkaar-uráawe. ⁸ Sátúsi-monor-aimbo sun-kwáásí Áánútu pukén-kwaasimo usásintinkanin-aintavesa kampar-áimbán-iyé kwésesa Áánútuna kwayó'nárawa'a kwíyómpakendarawa'a íma máyáawe kwésesa kwaási timambá íma máyáiyé suwasá áamáán-kawaa-kwaasi sésa Áánútu pukén-kwaasi usásintinkaniye. Áánútuna kwíyómpaken-kwayo'narawa'a máyáawe. kwaási timambá máyáiyé kwésuwasa mináíntávái taaínkaar-esa ⁹ aaisambá sésa áamáán-kawaa-kwaasivinkemba áamáamba sun-kwáásí usásinesa asiramái sésa kesáámó awánáundaya Póro íma sáwí'a kwéivo Áánútuna kwayó'nákó kwembá simámakai. moóráwai kwíyómpakewai kwembá simámakaiyo. íya isáúmne suwasá ¹⁰ aaisambá anónkar-anonka'a siráawe.

aaisambá anónkar-anonka'a suwaná i-kwáásítí anóndako séna Póromba aaisan-aéemesa tavisíyapa'a aiyayaamba tawíyévainivo i-kwáásíyávéna séna kwaásiti avumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹ móankarowana mindó'wáámbá Ísóigo Pórona egwaa'á kumbéna séna asiramái mé kentávái Yérúsaremuva'a simátímakaantemba Árómaa-naopa'a kosimátiminyone Ísóigo siráiyé.

Póromba áamáyu-aimba siráan-kwasai.

¹² súwasa usá aaváyaavimba Yútaa-kwaasi évaka'a torupamáí mésa Póromba áamáyu-aimba sésa tuvútuweta toónkwárá nonkwárátá nánaundayaanivo ímo tuvuwéta toónkwárá

nonkwárátá íya nánaundayaawemo asiramái
¹³ sun-kwáásí kae-kwáái aiyayaan-kwaasi mésa
 sésa ¹⁴ mono-káwáá-kwáásiyé anón-kwaasiyavesa
 kosimátimesa sésa torupamáí méta asiramái séta
 Póromba tuvútuweta toónkwárá nonkwárátá
 nánaumpo ímo tuvuwéta toónkwárá nonkwárátá
 íya nánaundayaawe. ¹⁵ miráumai keinárawate
 monor-ánón-kwáásiyé Áróamáani-anondakontavai
 kampa'á kosimáme'a sé'a Póromba áí'mae
 kesópata tinatá áísaa umai mináínkóná ááinta
 isánáe sewé kosimáme'a seró. mináímbá isésamo
 aampa'ó áí'maesamo tíyata tuvuwónaundayaawe
 siráawe.

¹⁶ suwaná Póromba ámánaako ááninko
 amááyu-aimbo sumbá iséna isaaiséna i-
 kwáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináímbá
 usimámuwana ¹⁷ iséna i-kwáásítí kawáánákómbá
 ááyena séna mindá'á áí'mae anóndakonopa'a
 kwinaná moórá-aimba kosimámimo súwana
¹⁸ áí'maena anóndakonopa'a kwéna séna ándáva'o
 umáyáin-kwaasigo áwí'a Póro sááyena séna
 minivé-kwáásí áí'mae anóndakonopa'a kwinaná
 moórá-aimba simámimo sísá'á enópa'a áí'mae'a
 túne súwana ¹⁹ anóndako mindá'á ayáán-
 to'maena ímo kwaásimo máyón-ayampa'a
 ánkarena áísaa ena séna nóin-aina'iyá sísá'á
 isáano súwana ²⁰ mindá'á simámimo séna
 Yútaa-anon-kwaasiye monor-ánón-kwáásiyé
 moórá-aimba sésa usá aaváyaavimba enópa'a
 iyésa kampa'á usésa Póromba áí'mae kesópata
 kumínata áísaa umai mináínkóná ááinta isánáe
 kampa'á usénááowe. ²¹ miwí táái íma isaaó. kae-
 kwáái aiyayaan-kwaasi asiramái sésa Póromba
 tuvútuweta toónkwárá nonkwárátá nánaumpo

ímo tuvuwéta toónkwará nonkwárátá íya nánaundayaawe sésa aúpá'á aampa'á kárákwiresa miwí tááiyavai owé síníyono sésa kárákwiraawe. mindáyavai miwí táái íma isaaó. minivé-kwáásígó anóndakomba mirá simámuwana ²² iséna séna simásimenda-aimba íma ó'on-kwaasi simátime anóndakomba simámakaumne. íma siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa anóndakonopa'a kunkáan-kwasai.

²³⁻²⁴ minivé-kwáásí ai'maréna i-kwáásítí kawáánákái tááyowasarai tuyaná séna ívé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísáriyaa-naopa'o kámááni-anondakonopa'a móruna aúwáakaiyo. sáwívar-i-kwaasi 200 i-kwaasi to'mayaa íyasa évaka-kwaasi ósin-arósáanumpimbo nááón-kwaasi 70 kwaasi to'mayaa íyasa sáwíva'a 200 kwaasi kwaantáámbó tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maena kwínín-osimba to'mayaa umánke'a ívé'-no'waamba Póromba kawé'á umái kárákwimai áí'mae'a kámááni-anondako áwí'a Víríkisinopa'a móruna aúwáaro séna ²⁵ aúvái agayéna maará simámena séna ²⁶ kentáásí anón-kwaasi Víríkisi isaaó. kemá Kórótíyasa Árísiya sáwíyan-aimba simámenaumpo isaaó. kawerá umái máyaano. ²⁷ Yútaa-kwaasi minkwáásí áwí'a Póromba tátokesa tuvuwíyanesa kwéowa'a Árómáani-kwaasiti aúvái tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yútaa-kwaasi tiyáámpinkemba tavisimái kesí i-kwáásí tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. ²⁸ minkwáásígómbó simánkén-aimba isánáe sé'a áí'mae'a miwítí anón-kwaasitopa'a kunkáumne.

29 íma sáwí'a uráintavai isasá miwítí áamáán-aine su'mai simánkaraawe. kemó ándáva'o auwé'o tuvúwónanamo puwíníni'a íma uráíye. 30 Yútaa-kwaasi évaka'a áamááyu-aimba sewa'á isé'a enópa'a ai'maráanasa áí'maesa kumónááowe. kwembó simánkaraan-kwaasiyave'a simátíme'a sé'a kwembó aavimbó mayánkáan-aimba enaúranka'a simái kawer-oró. mináúvái-kwándááíimbá agaimaréna siráíye.

31 agaimaréna súwasa i-kwáási simátimunteмба mirá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa kweémesa Ántípátisi-naopa'a kunkwaésa 32 usá aaváyaavimba i-kwáási marapá'á kwénaaun-kwaasi kuntuawerésa miwítí naaópa'a íyúwasa ósin-arósáánumpimba kwénaaun-kwaasi Póromba áí'maesa 33 kweémesa Sísáriyaa-naopa'a ósin-arósáánumpinkemba marapá'á kumbaésa mináúvái anóndakomba móru amésa Póromba aúranka'a móru ánkarrowana 34 mináúvái táámpamai iséna Pórontavai séna emá náám-baravaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísíyaa-maravaken-kwaasi úne súwana iséna 35 ánivo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna kwená kwaásiyavena séna Érótimo uráindaumpa'a máánkare'a kawé'á umái kárákwiyoro súwasa mirá uráawe.

24

Yútaa-kwaasi Póromba simánkaraan-kwasai.

¹ kárákwiyuwasa éva'aasei-no'waamba kwaésa aiva'-mónó-káwáánákó áwí'a Ánánáesiye anón-kwaasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísáriyaa-naopa'a Víríkísinopa'a kúmúmba moóráwai áamámba kawé'á umái isón-kwaasi áwí'a Tétárasí kwesé Víríkísinopa'a kumbésa ² Póromba ááyowana túwana Tétárasí aaí simánkena anóndakomba simái arumbá airaréna séna kentáásí anóndakoo kawer-ímáyáágwárá-kwáásí po kawé'á umái kárákwiraanata ayáátááka'a paru umáíya máyaumne. ená imáyáavinkemba kawé'á umái súwa'naa ónata maémáyaundayaawe. ³ kesáá naaó'-nao'a máyaunda-kwaasiya aasiyaasi-táwai entávái aamoí kwéundayaawe. ⁴ íma ayáátáár-aimba sénaumpo embá ávón-kaiyáváinivo ákí-aimba sénaumpo usúká'mai isaaó. ⁵ maankwáásígó aosaambá kwimái amápa'-marava'a kwénaaena Yútaa-kwaasi simái tirumbá airaráísasa Násáretivakewaina aampa'á kwégwaresa kwéowana mirámó on-kwáásítí aiva'ná'á ména mirá kwéiye. ⁶ mirá kwéena ó'onkaa-kwaasi áí'maena anóm-bono'-naumpa'a móankaraisana ména sáwí'a uráintavaiya maankwáásíyá tátoketa [kentáásí monor-ánón-kwáásítópa'a aaí simánkanae kwéunanya ⁷ i-kwáásítí anóndako áwí'a Árísiya kuména kusínkambaiya siyáámpinkemba Póromba kunái'maena uména ⁸ simásimenaya séna enópa'a móru sénááowe sisatá kwégumundayaawe.] maankwáásígómbó áísaa inanamó éna aaivimbó mayánkaraunda-aimba kwe sína amápar-aimba isaaó Tétárasí súwasa ⁹ Yútaa-kwaasi kwembá áwa'naa esa mináímbó simbá árair-aimba siyé

siráawe.

Póro Víríkísimbo mósísimamakain-kwasai.

¹⁰ suwaná kámááni-anondakoma aúwanaan-awaame'a éna Pórontavena e siyó súwana Póro séna emó kárákwiyonda ayáátááka'a imá maisu'maé iráanda pó'a enaúranka'a anondá ke aai sénaundayavai sirunkó aamoí kwéiye.

¹¹ Áánútuna imáyáa é'a kwenáwí'a mósá máraandayave'a Yérúsaremuva'a umé'a siyáánkai umái kae'-nó'wáámbá ánásaraivo évakarawai tísaa inasá árai'a siyé sénááowe. ¹² anóm-bono'-naumpare sáwíyam-bono'-naumpimpare

máá'aruvare íma aaisankáámbá sé'a íma kwaási simái áái'o tiyái-áímbá siráunda Yútaa-kwaasi suwánaraawe. ¹³ kembó simásínkáamba kampa'á sevó mináínkóná ááimba íma kwáyáíye.

¹⁴ avorá'á ke simámenaumne. Ísuna aampa'á kwégwe'a kentáá síkwá'nái Ísóigona imáyáa é'a áwí'a mósá kwémaraunasa Ísuna aantavái maankwáásiyómbá sésa kampar-ámbán-iye kwésewe. Mósesina amáámba isé'a Áánútun-ai simátímakowai agaimakón-aimba isé'a áraire kwésune. ¹⁵ miwí sésa Áánútu amáparawai sáwí-kwaasiye kawe-kwáásiyé pukémpinkemba usásintinkaniyemo kwésesa amu'maráantemba kemá mirá kwéune. ¹⁶ mindáyavai kesí imáyáavimba sáwí'an-ivo sé'a Áánútu aúrankare kwaási túrankare kawe'á umái máyaumne.

¹⁷ ánivo ó'on-o'om-barava'a kwénaae'a évakar-ima maisuwé'a Yérúsaremuva'a kesí kwaási íma toómbá makáan-kwaasi óntamba kwétíme'o Áánútuntavai ísámai póí'o ondayávé'a iráumne. ¹⁸ mimbáyái kwémae'o Yútaa-kwaasiti

ámáamba ísámai kawé'ó íí-yántáá'á umásuwe'a Áánútuntavai ísámai pói'o ondayáv'é'a anóm-bono'-naumpa'a umáyaawanasa kesópa'a sáwíva-kwaasi íma tamésa túwaai kwésesa máyówasa Yútaa-kwaasi suwánowasa ¹⁹ évakarawai Yútaa-kwaasi Ésiyaa-maravaken-kwaasi mésa suwánaraawe. sáwí'o uráanasamo suwáresa enauranka'a simásínkáaro. ²⁰ monor-ánón-kwáásítópa'a máyaawandara'o sáwí'o uráanasamo suwánaresaraankasi moórá-aine su'mai siráasino. moórá-aine su'maimo senkákái isáásino. ²¹ monor-ánón-kwáásítópa'a máyaawandara'a anónka'a sé'a Áánútu pukén-kwaasimo usásintinkaniyemo siráunda-aintavai ívé'a aaivimbá kwémáisinkaawe séwánasa kemó siráunda-aintavai kwésimasinkaawe Póro siráíye.

²² súwana Víríkisi Ísuna aampa'á kwégungimba á'a ísarena séna i-kwáásítí anóndako áwí'a Árísíya kwemá kumína'a maanáimbá ísámai kawer-ónaumpo koró simásuwena ²³ Póromba kárákwirowaintavena séna ándáva'a kawé'á umái kárákwiye íma aiyayaanka'a asááúmárenasa ímo kwemó makáinda-yantaa'a kwená kwaási áwa'naa ónáe síyamo e úwoi owé sinasá áwa'naa oro Víríkisi siráíye.

Póro Víríkisinte Túrúsíraante simátímakain-kwasai.

²⁴ Víríkisi simásuwena ména évaka-tawai maisuwéna awainínkómbá Yútaa-inimba áwí'a Túrúsíraamba áí'maena taména Póromba ááyowana téna séna Ísu Káráísitin-aaiyavai árairemo sésa aráápamai máyáan-ainkona ááimba simátimuwasarai ísóyana ²⁵ Póro kawer-áínkóná

ááimba kwésena ke túra'a kárákwiyi-aimba kwésena Áánútu kwaásimo máyáawaina ááimba tísaa ínín-aimba súwana Vírikísi áá'a kówana séna ánivo kwaaó. naaémbo ímo mayáímó kwáíndara'a ááyanaumne séna ²⁶ imáyáa éna Póro ándáva'a meéyán-onaná ayúsinkainkwae séna óntamba simína'a ayúrankanaumne-imayaa éna mindáyavena aasiyaasi-táwai Póromba ááyowana túwasarai kwaasái símae irááiyé.

²⁷ kwaasái símae íyúyana kaer-ímá maisuwéna moóráwai áwí'a Pósiyasi Vésétasi kwemá Vírikísina anondá kámááni-mayai usámayanimba ákíse úwana Vírikísi Yútaa-kwaasi tirumbá kawé'á ínkwáe séna Póromba íma ayúránkaraivo úwoi ándáva'a ánkaraíye.

25

Póro aiva-káwáánákónópa'a kónaumne siráin-kwasai.

¹ Póro ándáva'a máyowana Vésétasi mináyámpá'á Sísáriyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbá tagwaimái tuwéna Yérúsaremuva'a umáyowasa ² Yútaa-anon-kwaasiye mono-káwáá-kwáásiyé kwenópa'a tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta óta simánkanae sésa ³ súwa'naa e Póromba kunai'márénana Yérúsaremuva'a iyíno. mináímbá sumbá évakarawai aampa'á kárákwiresa inkamíyanesa-imayaa ésa mináímbá suwaná ⁴ Vésétasi séna Póro Sísáriyaa-naopa'a ándáva'a máyáiyé. kemá sáwiyanka'a kumónaumpo ⁵ keinárawapinkemba anón-kwaasi kesé kwégumesa Póro sáwí'o uráinda-aimba síya'a ísáano simásuwena

Vésétasi ⁶ avakaumboé-no'waana'i. siyáánkai-no'waana'iyó. kwaéna Sísáriyaa-naopa'a kumbéna usá aaváyaavimba aaimó isón-daumpa'a uména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷ Yútaa-kwaasi Yérúsaremuvakemba kúmúwai Póromba kunúkumare mésa áúiyaaín-aimba simánkówana ⁸ Póro miwí táái anondá simátimena séna kemá íma Yútaa-kwaasiti áamáamba káráre'a anóm-bono'-namba íma sáwí'a é'a Áróamáani-kamaani-kwaasiti áamáamba íma káráraumne Póro súwana ⁹ Vésétasi Yútaa-kwaasi tirumbá kawé'á ínkwáe séna Póromba áísaa ena séna Yérúsaremuvara iyínara simánkaraan-aimba isámai kawer-ónaumno súwana ¹⁰ Póro séna ímaniye. Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakona kwaási ómpo kesáái isámai kawé'an-owo. Yútaa-kwaasiti áamáamba ímo káráraunda á'a suwánaraane. ¹¹ áamáambo káráre'o sáwí'o uráundarakai tuvuwónáemo sembá íma a'áo súsino. úwoi sínkamosino. simásínkáan-aimba íma árair-aimba pó'a íma iyónaumpo Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a konaná kesáái isámai kawé'á íníye Póro súwana ¹² Vésétasi iséna kwená kawer-ímáyáágwára-kwáásiyé aaí simásuwena Pórontavena séna Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kónáe sénda pó'a ai'maráana kwíníyone Vésétasi siráiyé.

Póro Ágáripante Pénáisinte simátímakain-kwasai.

¹³ Vésétasi simásuwena máyowana naaémba moóráwai Yútaa-anon-kwaasi áwí'a Ágáripa úwana ámánaanko áwí'a Pénáisi úwana mindárai

Sísáriyaa-naopa'a kumésarai Vésétasi kámááni-kawaa-mayai mairóntavesarai kwenópa'a kumésarai ayáámba kwéamesarai ¹⁴ évaka'-no'waamba kwáúyana Vésétasi Ágárípaamba Póron-aaí simámena séna Vírísiki moóráwaimba íma ayúnránkáimba úwoi ándáva'a ánkáísana máyáíye. ¹⁵ Yérúsaremuva'a umáyaawandara'a Yútaa-kwaasiti anón-kwaasiye mono-káwáá-kwáásiyé kesópa'a tésa kwembó simánkaraan-aimba sésa tuvuwó suwa'á ¹⁶ simátime'a sé'a moórá aosaambá kwáyáinasa mináósáámbá isáiyuwesa tínkamonaaovo Áróamáani-kwaasi íma úwoi tínkamonaaowe. moóráwaimba aavimbó mayánkéwana túranka'a ména miwí anondá aaí simátiminasa Áróamáani-kwaasi mirámó sínda-aimba kawe'á umái isánááowe. Áróamáani-kwaasiti ááimba mirán-áímbán-íye. simátimewanasa ¹⁷ kúmúwa'a íma úwoi mé'a usá aaváyaavimba aaimó síí-náúmpá'á umé'a Póromba ááyaawanasa áí'mae íyúwasa ¹⁸ kwembó simánkaraan-kwaasi usásinowa'a sáwí'o uráinda-aimba sénááowe-imayaa ówánasa ¹⁹ kentááíye su'mai sésa moóráwai áwí'a Ísu pukáiwaintavai sésa Póro séna kwemá usásinena úwoi máyáíye siráin-aintavai aaisambá siráawe. ²⁰ kemá sé'a nóraumai mináínkóná ááimba isánaumno sé'a Póromba áísaa e'a sé'a Yérúsaremuvara iyínara simánkaraan-aimba isámai kawer-ónaumno séwánana ²¹ Póro séna ímaniye. ándáva'a máyaunasa kárákwiraamba pó'a Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a konaná kesáái isámai kawe'á íníye súwa'a kárákwiraan-kwaasiyavai sé'a kárákwimai kawe'á uréwana

aambá paárína'a ai'máráanana kwíníye siráumne
 22 Vésétasi súwana Ágárípa séna mindákón-áái
 isánáe súwana séna ánivo aaváyaa isáníyone
 Vésétasi siráíye.

23 súwasarai Ágárípaawe Pénáisiye
 kwairóyamba usá aaváyaaavimba usásinesarai
 kawer-únánkwátói úmaesarai i-kwáásítí anón-
 kwaasiye mindáópaken-anon-kwaasiye aánoumai
 iyúyasa amáparawai kwétuwanowasarai
 aaimó síí-náúmpá'á iyúyana Vésétasi Póromba
 ááyowasa áí'mae iyúwana 24 Vésétasi séna
 anóndako Ágárípaemo máyáan-kwaasiye ísáaro.
 Yérúsaremu-naopakewaiye maankákéwáiyé
 Yútaa-kwaasimo aaimó maankwáásímó
 simánkaraamba awánaaro. tuvuwíyana
 puwínomo anónka'o símae iráamba 25 avakáá
 úmae'a iyúnda íma sáwí'a uráimba póna
 íma puwíníye. Áróamáani-kamaani-aiva-
 kawaanakonopa'a kónaumne siráintave'a
 ai'máráanana kwínimba 26 kemó aúváimo
 agaimáimo aménaunda íma kwáyáíye.
 mindáyavai mamáyáan-kwaasivimba Ágárípa
 aúranka'a máankaunda po kwemó sínda-
 aimba isé simásímína'a aúváí agayánaumne.
 27 ándáva'o máyáin-kwaasimo úwoimo ai'maré'o
 simánkaraan-aimbo ímo aúváívimbo agaimáimo
 aménaunda uwóví'a ónaumne Vésétasi siráíye.

26

Póro anondá simátímakain-kwasai.

1 súwana Ágárípa Pórontavai séna ánivo
 simánkaraan-aimba anondá simátimiyo

súwana Póro ayáamba mósá tuwéna simánkaron-ainkomba anondá síndayavena séna ² kentáásí anóndako Ágáripaao Yútaa-kwaasi simásínkaraan-aimba enaúranka'a anondá sénaundayavai sirunkó aamoí kwéiye. ³ Yútaa-kwaasiti ááinkwara áamáankwara'a kawé'á umái kwéisaandayavai sirunkó kawé'á kwéintavai íma sívón-kaiyé sé kesáái kawé'á umái isáníyone. ⁴ kemá iyámpóírakemba kesí Yútaa-kwaasivimba mé'a Yérúsaremuva'a komé'a kemó ówándawaina ááimba Yútaa-kwaasi amápa'a suwánaraawe. ⁵ áamáán-kawaa-kwaasiti aampa'á arupí umái kuráumne. áamáán-kawaa-kwaasi Áánútuna imáyáaya éta asirayán-ámpátá kwégwareta minámpá'á arupí umái kuráumne. Yútaa-kwaasi ayáátááka'a suwánaraamba pósa sésáinasamo ésa kentávái árai'a siyé sénááowe. ⁶ naaóvá'á Áánútu kentáá síkwá'náyavai árair-aimba simátímakomba paáríníntavai amu'makáumnemo siráunda-aintavai aavimbá maisínkaraawe. ⁷ kentáá síkwá'ná sísamaivakemba kae'á kumbaimái-kwaasivinkemba Yútaa-kwaasi no'wáamba aaváyaavimba eénáínka'a Áánútuna imáyáa mósá kwémaresa mináráír-áímbá amu'maráantemba mirá kwéundayavai aavimbá maisínkaraawe. ⁸ Yútaa-kwaasiyono. Áánútu kwaási pukémpinkemba kanaán-umai usásintinkaniye-aintavai nóra isará íma áraire kwéseo.

⁹ ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násáretivakewaina aampa'á kwégowai sáwí'a umátinkanaumne-imayaa uráumne.

¹⁰ Yérúsaremuva'a mirá ówánana mono-

káwáá-kwáásí si'márówa'a Áánútuna kwaási sáwívarawai tí'mai ándáva'a tínkaraawanasa tínkamiyasa púwóro sumbá kegwárá'á mirán-oro siráumne. ¹¹ aasiyaasi-táwai mono'-náúmpimpá'á kwénaae'a Ísun-aii simái sáwí'a ígwáe sé'a tínkambae'a iráumne. sirunkó ikaa'á vówa'a némpa'-naopimpakwara'a kwénaae'a tínkambae'a kuráumne.

¹² anóndako Ágárípaao mindáyavai mono-káwáá-kwáásí aúvái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'a kówánda

¹³ kwáyá'wái ságayamba aaváúgóbó usáyaatarai-sagayamba tuwówana

kwíyómpakemba kuména kesinepakéné kesé kun-kwáásí tinepakéné sán-kówata

¹⁴ marapátá tuvamówánanaya aaiyé su'mai súwa'a isááwánana simásimena Yútaa-kwaasi tááivinkemba séna Sóroo nóintavai kembá sáwí'a kwéono. póimo ándámo kwímakaawanamo ayáámbo kawésintemba emá mirá kwéone

súwana ¹⁵ Ísóigoo nááwa'ono séwánana Ísóigo séna kembá Ísumba sáwí'a kwéumasinkaana'a úne. ¹⁶ usásinaao. kesí mayái mayáinkwáe sé'a usásinanke'a enaúranka'a paárúnda ívé'o suwánáandarakemba agarááránkáanda-aimba simátíma'mae iyíníyone. ¹⁷ ai'maráana Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-kwaasiye simátímínasa évaka'a áwáá'o aíya'a miwí tiyáámpinkemba airánaumne.

¹⁸ simátímínasa túnín-ampa'a ivátuwesa sámó kain-ámpá'á teró. Sáátáánigona asirayámbá tuwésa Áánútuna asirayámbá tamáyáaro. simátímínasa kesááiyavesa áraire sésa aráápamai maíya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a

Áánútunde-i'a umátinkaunda-kwaasivimba
mótinkanaumne Ísu simásímakaiye.

19 anóndako Ágárípao kwíyómpakemba
simásímakain-aimba íma tuwé'a úwoi mirá
kwéune. 20 aiva'á Támásikasi-naopa'a

simátime'a naaémba Yérúsaremuva'a
simátime'a minkákémbá Yútaa-kwaasiti
maravá'á simátime'a ó'onkaa-kwaasiti
maravá'á simátime'a sé'a kentí sáwí-imayaa

tuwé'a Áánútumpa'a té'a kawé'-má'yái
mayáiyasa tuwánésa sésa Áánútumpa'a
tiráawain-owe sígwáe sé'a simátíma'mae'a
kuráumne. 21 mindáyavai anóm-bono'-

naumpa'a máyaawandara'a Yútaa-kwaasi
kembá tátokesa tuvuwónáe siráambanivo

22 Áánútu súwa'naa úmaena ívékwará'a
kwéiyisa'a maanká'á mé'a anón-kwaasiye

úwoi-kwaasiye kesáái kwésimatime'a Áánútun-
aai simátímakowai agaimakáan-aimba
Mósesi agaimakáin-aimba kwésimatimunda-
aimba mimbórá-áimbá kwésimatimune.

23 maará sésa Áánútumo usásinankaiwaiyavesa
agaimarésa sésa áí'a índai'a íyana aiva'ná'á
pukáimpinkemba usásinankaniye-aimba

agaimakáamba pósa Yútaa-kwaasiye ó'onkaa-
kwaasiye pukáimpinkemba usásinkain-aimba isésa
sámo kain-ámpá'á kwígwáe sésa agaimarésamo
siráan-aimba kemá kwésimatimune Póro siráiyé.

24 Pórombo simánkaraan-aimba anondá
kwésimatimuwana Vésétasi anónka'a séna
Póroo uwoaó'á kwéone. aúváiima awánamae
kwéiyé po uwoaó'á kwéone Vésétasi súwana

25 Póro séna anóndakoo íma uwoaó'á kwéumpo

súnda-aimba árair-aimba arupí-aimban-
 iye. ²⁶ súnda-yantaa'a íma aúpá'á uráavo
 amápa-kwaasi táápimba siráamba egwará'á
 mináímbá ísaraampo kemá íma inkaisé'a úwoi
 kwésimamune. ²⁷ Áánútun-aaí simátímakowai
 tááiyavai áraire kwésono. árairemo kwéseмба
 á'a ísaraumne Póro súwana ²⁸ Ágárípa séna ákí-
 aimba simásimenda-imayaa e Ísun-aiiyavai áraire
 sénaumne-imayaa oónó súwana ²⁹ Póro séna íma
 ákí-aintavai íma ayáátáár-aintavai kwésune.
 kembó asááuraan-andaoma íma keinárawapimba
 kwaínkwáe kwésundanivo Ísun-aiiyavai áraire
 siráundantemba kesáái kwéisaan-kwaasiye
 esé mirá sénááontavai Áánútumpa'a námúnaa
 kwésune Póro siráíye.

³⁰ súwasa Ágárípaawe Vésétasiye Pénáisiye
 amápa-kwaasiye usásinesa ³¹ máá'aruva'a
 kumbéša keáímbá sésa íma sáwí'á uráintavai
 ándáva'a ankéša tuvuwíyana puwíno siráawe
 suwaná ³² Ágárípa Vésétasintavena séna
 Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a
 kónaumne ímo siráinkakai ayúrankaanana
 kówisina mináímbá siráimba po ai'márénana
 Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kwíno
 Ágárípa siráíye.

27

Póro Áróamá-naopa'a kuráin-kwasai.

1 súwana Vésétasi to'mayaa éna séna
 Ítári-marava'a Árómaa-naopa'a nompí-
 sípívimbá kwígwáe séna Póronkwara évakar-
 anda-kwaasigwara'a moórá-kwaasigontavai
 kárákwimae kwínkwáe séna méankowana
 minkwáásígó áwí'a Yúriyasi kwemá Árómaani-
 aiva-kwaasigona i-kwáásítí kawáánákómbá
 méankowana 2 moórá-nompi-sipi Átámítivakemba
 kwáyowana Ésiyaa-maragona awámpáká'-
 náópa'a kónáe súwata mindómpí-sípívimbá
 usáateta Másétóniyaa-maravake Tésárónaika-
 naopaken-kwaasi áwí'a Árísítakasi kwesé
 usáateta kweémeta 3 usá aaváyaavimba Sáitóni-
 naopa'a marapá'á kunásávaawananya Yúriyasi
 Póromba arumbá umánkena séna úwoi ená
 kwaási kotuwánenasa ímo tokénda-yantaa'a
 áméro súwana mirá úwata koyauweréta
 4 mindómpí-sípívimbá usáateta kwégowananya
 úndá toréna nompí-sípí táto'marowana íma
 kúwata nonavuvumpa'á kwáyom-barago áwí'a
 Sáíparasi-marama kwáyopa'a mináyámpá'á úndá
 íma torówata mivátá kweémeta 5 Sírísiyaa-
 marava'a Pámpíriyaa-marava'a kóyaaiteta
 Árísiyaa-marava'a Máíraa-naopa'a marapá'á
 kunásávaawananya 6 moórá-nompi-sipigo
 Arekesándiyaavake-sipigo Ítári-marava'a kónáe
 sú-sipigo kwáyowana i-kwáásítí kawáánákó
 awánéna mindómpí-sípívimbá mósinkaraiye.

7 mósinkowata kówándaya sáwíyan-unda
 toréna mindómpí-sípígó íma aintówata
 évaka'-no'waamba kwaéta mirá úmaeta
 Náítasi-naor-egwaata kówándaya anón-

unda toréna nompí-sípí ai'á tosétuwowata sínaaempakenta koyauweréta nonavuvumpa'-márágó áwí'a Kírítí-marava'a úndá íma torópa'a kweémeta ayááíwá'-márámá áwí'a Sáómóni-marava'a kóyaaiteta ⁸ uwí-nónawampakavamba suwesaraayávái úmaeta kweémeta Árásea-naokona egwaa'á kawé-kwáúné supá'á ⁹ ayáátáaka'a komáyaawananya aiva'-mónókáwáánákó Yúta-kwaasiti anóm-bono'-naumpa'a avumpin-dáúmpá'á kwéiyun-kanaa ánásowana minkánáá úndá torái-kánáá uwí-nónkó tuyántáava kwéuwasa inkaisésa íma nompí-sípíwímbá kwénaaun-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ ívétaamo nompí-sípíwímbó kónaundayaamo sáwí-yantaa'a kesinetá paáriniye. íma náaindaane su'mainivo nompí-sípiyé kwaásiye aúyoranaaowe. mináímbá kemá á'a ísaraunda póta aáno ménaumne Póro súwana ¹¹ i-kwáásítí kawáánákó Póron-aaí íma iséna nompí-sípímó avúsúmai kúwain-aaíye misípígó avowán-ááíye su'mai iséna Póron-aaíyavai íma áraire-imayaa úmba ¹² misípígó kwáyompa'a úndámo torái-kánáá íma kawé'á ún-ayampa'a mésa sáwíva-kwaasi sésa tuwéta Víníki-naopata komáyáananaya úndá torái-kánáá ánásainata kónaumne sumbá Víníki-naopa'a Kírítí-marava'a kwáyon-daopa'a kawé'-nónkwaumpa'a ímo úndámo torón-kwaumba kwáyowasa mináímbá siráawe.

anón-unda torówana uwí-nónkó aintásarain-kwasai.

¹³ suwaná tiyáánepakemba sáwíyan-unda torówasa awánésa sésa Víníki-naopata kónaumne

sésa nompímbó túwówanamo táto'matuwe máyon-anda mósá tavisimái kwémaresa uwatá Kíríti-maragona uwí-nónawampakavanta kówánda¹⁴ Kíríti-maravakemba anón-unda toréna¹⁵ mindómpí-sípí tátorowana íma aiyámba'mai kúwana avúsúmae nááún-tamayo'a tuwówana úndáo kweyáárika'a améntamaena kúwana¹⁶ nonavuvumpa'á sáwíyam-barago áwí'a Kóta-mara kwáyowana úndá íma kwétoropata kówánda tínaaempa'o kárárumakesamo tavisímaesamo íyú-sipi tavisimái¹⁷ anó-sipivimba marésa anó-sipi tawísívo sésa ándáneí asááumai kawer-úmárówana Árípiyaa-mara-ayampa'a uwí-nómpímbá nonáámáái-oma'a kwáyowasa minómáká'á ai'á máikwiyo sésa úndáo avúsúmai kwégon-ampanta ayú'mai móruna márówana kwempa'á kúwana¹⁸ usá aaváyaavimba minúnda paai kwétorowasa óísamba taaímbai uwí-nómpá'á kwétuwesa¹⁹ usá aaváyaavimba misípívímbó mayáímó máyón-kwaasi mayáí-yántáá'á nompá'á kwétuwowana²⁰ minánón-únda paai kwétorowata ayáátáaka'a aaváúmá o'á íma awánéta sípígomo kwínín-amba íma awánéta imáyáa éta kentáásí maráyá íma awánaandaya maavátáyá ánásanaumne-imayaa uráundayaawe.

²¹ imáyáa ówánda ayáátáaka'a toómbá íma kwénowana Póro túranka'a taména séna Kíríti-marava'a kwéteta seéwánda íma kesáái ísaraawe, ísekai sáwí'o íi-yántáá'ó náaindaambo tuwái íya awánáúsino. ²² ánivo tirumbá asiramái máéro. nompí-sípíyé su'mai sáwí'a ínivo kwaási íma puwónaundayaawe. ²³ Áánútuna

imáyáa mósá kwémaraunda ívé'-no'waamba kwemá kwená kwayó'ná'á ai'maráísana kwíyómpakemba kesópa'a kumbéna ²⁴ séna Póroo asiramái maiyó. emá Áróamáani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a kwinaná enáái isáníye. Áánútu embá kawe'á umánkáimba póna esémo kwégon-kwaasi kárákwiyinasa íma puwónááowe siráiyé. ²⁵ mindáyavai asiramái máéro. simásímíntemba Áánútu mirá ínimba á'a isáúmne. ²⁶ úndáo nompí-sípí améntayuwainata nonavuvumpa'á maragóná awámpátá kónaumne Póro siráiyé.

²⁷ súwana uwí-nómpímbá áwí'a Étériyaa-nompimba sísamaivakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba úndá toréna améntámaena kúwasa no'wáán-avuntamba sípivim-bayai-kwaasi sésa maragóná egwaatá kwégumne sésa ²⁸ ándá-ayaira'a umbaimó tón-tantaa'a aríkwímakesa nompímbá tu'mái tavisimái awánomba mindónkwááúmbá ayáátááka'a 120-ra'a kwáyowasa kwégwesa ó'a móyu'mai awánomba ákíra'a 90-ra'a úwasa ²⁹ maragóná awámpá'á óntamba kwáyaindara'a tuvamúnavo sésa táátavai ésa éiyain-anda ayútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména tátorowasa avekáá iraráínata nóin-tantaara kwáyáiya awánanae sésa ³⁰ nompí-sípívím-báyái-kwáási imáyáa ésa aúpá'á kónaumne-imayaa ésa kampa'á sésa aipakén-ándá ayútuwanae sésa sáwíya-sipi nompá'á mórúna túwówana ³¹ Póro i-kwáásiyé miwítí kawáánákóntáváiyé séna sípivim-bayai-kwaasimo ímo anó-sípívímbó máésamo ésamo amápa'a ánásanaaowe Póro

súwasa ³² i-kwáásí sáwíya-sipigona ándá káráyuwowana kóuraiye.

³³ kóúwana sáwíyanka'a irataró'a Póro séna sísamaivakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba káno'a mé'a íma toómbá náráavo ívé'a toómbá naaró. ³⁴ kemá asiramái simátime'a sé'a toómbá né'a túma kawe'á ina'a mé'a íma ánásanaaowe ³⁵ Póro simásuwena amápa-kwaasi túranka'a toómbá mairéna Áánútuntavena súwi séna toómbá topámbai nówasa ³⁶ awánowana tirumbá kawe'á úwata toómbá naáwándaya ³⁷ mindómpí-sípívimbá sáwíva-kwaasi 276 kwaasi máyaawanda-kwaasi toómbá naáwánanaya ³⁸ símú'a vówanaya misípí umbaí tówasa mimpímbó kwáyon-tomba áwí'a úwítí-tomba nompímbá maisu'márówana etóyóí úwata maémaumne.

nonkó tuvántáávanena misípí tawísíyukain-kwasai.

³⁹ máyaawananaya irataró'a úwasa awánomba íma awánom-barama kwáyowasa awánomba mivá'á nonkó irówana kawe'-nónaamaai kwáyowasa awánésa sésa meivátá iyónanaya kawe'-nónaamaaiva'a póna sípigo úwoi iyíníye sésa ⁴⁰ sípigombo tátorain-anda káráyuwowana nompá'á kumúwasa avúsúmaesa nááún-tamayoka'a kárárumaron-anda ayútuwesa aipa'á ampantá arikwímaresa úndáomo kweyáárika'a avúsínata nonáámááíva'a kónáe sésa ⁴¹ kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a kwáyowana mimpímbá misípígó ai'á mááritowana nonkó áyámiva'a tuvántáávanemena tawísíyukaiye.

⁴² tawísíyuwowa i-kwáásí sésa ándá-kwaasi nombá tuvámbai kóvainivo tínkamona suwaná ⁴³ i-kwáásítí kawáánákó Póromba áwa'naa ena séna íma tínkamoro simásuwena séna nombó tuvámbaimo kawé'ó uréwai nompímbá ásávare'a tuvámbae'a aápa'a koró. ⁴⁴ évakarawai ímo nompímbó tuvámbai awánarewai nompí-sípígóná taai-ayái mairé'a minká'á tátoke'a avúsúmae'a aápa'a koró súwata mirá éta amápa-kwaasiya kawé'á umáíya aápata kóyo uráundayaawe.

28

Mórata-maravata kóyoraunda-kwasaiya.

¹ aápata kawé'á umáíya komáyaawanasaya mindónávúmpá'-márágó áwí'a Mórata-marawe suwatá ísaraumne. ² aa'á téna táúgwí'a kwéuwasa mimbárávákén-kwáásí kawé'á umásinkesaya iramá agaisínkówata siyáánta kwégauvowanana ³ Póro iráárí'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana kwaaiivainkó téna Póro ayáánka'a tauntorówasa ⁴ kwaasi awánésa keáímbá sésa moórá-kwaasi tuvúwísana púwísana nompí-sípívímbá timbá nonkómá íma tuvúkáimba póna ívé'a kwená anondáma maéna irankavayaankó váínana puwíníye keáímbá kwésuwana ⁵ Póro ayáámba tuvimpín-úwana miniráánkáváyáámbá tará'maena iravímbá tuvamúwana íma Póromba áí'a úwasa ⁶ minkwáásí Pórontavai imáyáa ésa intoráínana puwíníyo. marapá'á tuvaména puwíníyo-imayaa ésa ayáátááka'a aúrampimba avú'maresa mésa amu'matuwé máyówana

íma ave'á puwúwasa imáyáa móruna ésa sésa
minkwáási ísóigoman-iye siráawe.

7 suwaná mimbáravákén-ánón-kwáásígó
áwí'a Pápáryasi kwená maramá egwaa'á
kwáyowai kawé'á umásinkenaya másinkowata
kwená naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá
kogwaéwánanaya 8 Pápáryasi avowámbá
kokotámba ankéna ayánómbá naaegwára'á
kwéuwana máyowana Póro kwenópa'a kwéna
awánéna Áánútumpa'a námúnaa kwésena
ayáándeí ane'á tátorowana mináí'á ánásowasa
9 awánéna tí'o ún-kwaasi tí'maesa Póronopa'a
tuwaná miráumai asóvamatinkava kúwasa
10 aamoi-yántáá'á símúwata máyaawanasaya
nompí-sípívimbá kónáe séwánda-tawaiya ímo
makáawanda-yantaa'a símúwata kuráumne.

Árómaa-naopa'a kuráunda-kwasaiya.

11 moórá-nompi-sipigo Arekesándiyaavakemba
áwí'a keáváraváí-ísóí-sípígó éna úndámo
toráí-kánáá mimbárágóná nonkwaaúmpímbá
kwáyowata kaumbo-kwíyómbá maisuwéta
mindómpí-sípívimbá usáateta kweémata 12 Sísari-
marava'a Sáírákusu-naopa'a kwéta marapátá
ásáveta kaumbo-nó'wáámbá kwaéta 13 nompi-
sípívimbá usáateta kwéta Árísiyamu-naopa'a
kógwaeta usá aaváyaavimba sínaaempakenta
úndá toréna siméntámenaya kwéguwata kae'-
nó'wáámbá kógwaeta Ítári-marava'a Pútíyori-
naopa'a marapá'á ásávaawanasaya 14 Ísun-
aai ísówai máyówata kotuwánaawanasaya
simásimesaya sésa moórá-sontaa keséya

ménaaowe suwatá miráumaiya moórá-sontaa miwísé maéta Árómaa-naopata marapátá kówándaya ¹⁵ Árómaa-naopakemba Ísun-
 aai ísówai kówánda-ainta isésa aampaké kotiránáe sésa Ápíyasi-naopa'a máákéti-maruka'a amápa-kwaasi kwááyumo kwaí-námbá kaumbo kwáyopa'a tuwaná Póro tuwánéna Áánútumpa'a aamoí úwana arunkó kawé'á uráiyé.

Póro Árómaa-naopa'a mérain-kwasai.

¹⁶ Póro arunkó kawé'á kwéuwata Árómaa-naopa'a kówánanaya mindáópaken-kamaani-kwaasi Pórontavai séna íma ándá-naumpa'a maé úwoi-naumpa'a ménana i-kwáásígó enká'á kárákwiyiniye súwana ¹⁷ kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yútaa-kwaasiti anóndarawa'a tááyowasa kwená naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí kwaásiyono. Yútaa-kwaasi simái íma sáwí'a uráumpo kentáá síkwá'nái ámáamba íma kárárandanivo Yérúsaremu-naopa'a kembá táto'mai Árómaani-kamaani-i-kwaasira'a tíméwasa ándáva'a sínkaraawe. ¹⁸ sínkaresa sínkamiyanesa kesáái avakáá-omba íma isasá ayúrankanae sewasá ¹⁹ Yútaa-kwaasi mináímbá kárówa'a kesí ááimba íma sáwí'a uróntavai sé'a Árómaani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a konaná kesáái isániye. kesí Yútaa-kwaasi aai simátinkanae íma sún-
 da kesáái isáínkwáe sé'a Árómaani-kamaani-aiva-kawaanakonopa'a tiráumne. ²⁰ Yútaa-kwaasiya Áánútumo usásinkaiwaimbo amu'makáundawain-
 aai séwánasa tátokesa siyáánka'a asááuraamba pó'a tááyamai tuwáné'a simátimena Póro súwasa

²¹ isésa miwí sésa Yútiyaavakemba Yútaa-kwaasi íma entávái aúvái agaimái túwáawana tiráiyé. íma évakarawai aai másimasimesaya entávái sáwí-aimba íma kwésimankaawe siráawe. ²² amápa'-mapa'a Ísuna aampa'á kwégontavai sáwí'a kwéumatinkaamba kwéisaumpo mináimbá simásímínata ísáano siráawe.

²³ simásuwesa moóra-tawai Póro simátimininkanaa marésa komésa minkánáá túwasa sáwíva-kwaasi Póro máyopa'a tuwaná aaváyaavinkemba ááimba ásárena Áánútu kwená kwaási kwégawaain-aimba simátíma'maena no'wáamba móanasaraiye. naaóvá'á Mósesi agaimakáin-aimpinkene Áánútun-aii simátímakowai agaimakáan-aimpinkene Ísun-aii simátíma'maena iyéna Ísun-aaiyavai áraire sígwáe séna simátimuwasa ²⁴ isésa évakarawai sésa árair-aíne suwasá évakarawai sésa kampar-áiné suwasá ²⁵ miráumai aaisankáá simái taaínkaar-uwaná Póro séna naaóvá'á Áánútun-amanko moóráwaimba Áánútun-aii simátímakowaimba áwí'a Áísáyaamba simámuwana kentíkwá'náyomba simátímakomba mináimbá árair-aimban-iyé. ²⁶ Áísáya agaimaréna séna

Áánútu séna minkwáásíyávái kosimátime se kwéisaambanivo íma ísámai kawé'á kwéowe. kwéawanaambanivo íma awánamai kawé'á kwéowe. ²⁷ miwítí imáyáao umbái kwétaisana táako aaimó isáíyávéna ávón-kaisaná túranko awánaiyavena ávón-kwégaivo ímo mirámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo

awánésamo kesááimo isésamo miwítí
 sáwí-imayaaomo tuwésamo kesópa'o
 tenkákái sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'á
 umátinkausino Áánútu siráiyé

Áísáya agaimaréna siráiyé. Póro simásuwena
²⁸ séna kemá mirá kwéowa'a pó'a simátíme'a sé'a
 Áánútu sáwí'o umáímo máyáampinkemba kawer-
 ámpá'á kwémetinkain-aimba ó'onkaa-kwaasi
 kosimátímakaundaya Áánútun-aai kwéisaawe
²⁹ Póro mináímbá simásuwowasa [Yútaa-
 kwaasi kwesimá kwesiman-esa aaisa-símaesa
 kóuraawe.]

³⁰ kóuwana Póro mindáópa'a ména kaer-ímá
 maisuwéna kwená óntamba naanka'á kwétuwena
 máyomba sáwíva-kwaasi kwenópa'a tuwaná
 aamoí éna ³¹ Áánútu kwená kwaási kwégawaain-
 aimba Ísóigo Ísu Káráísitin-aai simátíma'maena
 iráiyé. kámááni-kwaasi mináíntávái íma aambá
 aúnúwana asiramái simátíma'maena iráiyé.

kemá Árúku sún-da-aimba ánásaiye.

aúná-aimba simái tarúmakain-kwasai
The New Testament in the Kosena Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kosena long Niugini

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kosena

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

363afe94-0b4c-5e94-bf3b-b68ce841dec7